

Jaarverslag en Jaarrekening 2007

Gemeente Leidschendam-Voorburg

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Organisatie	7
Kerngegevens	13
Leeswijzer	15
Programmaverantwoording	17
1. Inwoners	19
2. Dienstverlening	33
3. Leefbaarheid	43
4. De Wijk	53
5. Ruimtelijke Inrichting	61
6. Veiligheid en Handhaving	71
7. Bestuur	79
Algemene dekkingsmiddelen (opgenomen onder Jaarrekening)	85
Onvoorzien (opgenomen onder Jaarrekening)	
Paragrafen	87
1 Lokale heffingen	89
2 Weerstandsvermogen	93
3 Financiering	101
4 Onderhoud kapitaalgoederen	105
5 Grondbeleid	111
6 Verbonden partijen	121
7 Bedrijfsvoering	129

Jaarrekening	137
1 Algemene grondslagen opstellen jaarrekening	138
2 Totaaloverzicht van de programmarekening	139
3 Algemene dekkingsmiddelen	141
4 Onvoorzien	145
5 Resultaat	147
6 Balans met toelichting	153
Bijlage 1: staat van gewaarborgde geldleningen	177
Bijlage 2: single information single audit	179

Inleiding

Hierbij bieden wij u aan de jaarstukken 2007, die het sluitstuk vormen van de planning- en controlcyclus over het jaar 2007. In de cyclus 2007 zijn naast de jaarstukken ook de programmabegroting 2007-2010, de voorjaarsnota 2007 en de najaarsnota 2007 uitgebracht.

Wij leggen met de jaarstukken verantwoording af over het door ons college in 2007 gevoerde bestuur. De doelstelling van de jaarstukken is om vast te stellen wat in 2007 is bereikt en welke lasten en baten hieraan verbonden zijn geweest. Met andere woorden antwoord op de vraag of de voorgenomen doelen zijn gerealiseerd en wat heeft het gekost.

De koers voor de toekomst van onze gemeente is bepaald door de Strategische Visie, die de gemeenteraad in 2004 heeft vastgesteld. Door middel van het Uitvoeringsprogramma is vorig jaar het Collegeprogramma 2006-2010 vertaald naar concrete activiteiten en doelstellingen. In 2007 is een groot aantal doelstellingen bereikt en zijn ter voorbereiding op de realisatie van de doelstellingen in de periode 2008-2010 voorbereidende inspanningen gepleegd.

De jaarstukken zijn onderverdeeld in de programmaverantwoording, de paragrafen en de jaarrekening. Aan de hand van de programma's geven wij inzicht in de realisatie van de beleidsvoornemens en de werkelijke lasten en baten van het afgelopen jaar. Wij lichten per programma de relevante financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting toe. De paragrafen bevatten de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragrafen van de begroting is opgenomen. Het onderdeel jaarrekening bestaat uit het geconsolideerde overzicht van lasten en baten en de balans. Beide onderdelen zijn voorzien van een toelichting.

Wij sluiten het jaar 2007 positief af: beleidsmatig is veel bereikt van wat bereikt moest worden en financieel gezien is de positie van onze gemeente gezond. Het positieve rekeningsresultaat van afgerond € 5,5 mln is toegelicht in het hoofdstuk resultaat van het onderdeel jaarrekening.

Hét instrument en moment voor het geven van een bestedingsrichting aan het rekeningsresultaat 2007 is in onze planning- en controlcyclus de voorjaarsnota. De voorjaarsnota 2008 presenteren wij in mei a.s.

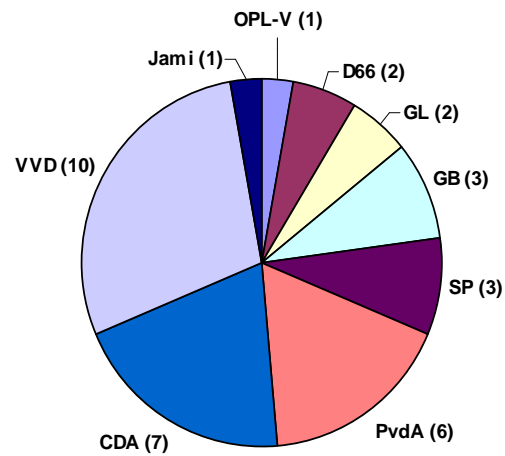
Wij bieden de jaarstukken 2007 de gemeenteraad ter vaststelling aan. De behandeling van de jaarstukken is gepland voor de raadsvergadering op 4 juni 2008. Na het vaststellen van de jaarstukken door de gemeenteraad dienen deze in overeenstemming met artikel 200 van de Gemeentewet vóór 15 juli 2008 te worden ingezonden aan het college van Gedeputeerde Staten van onze provincie.

Organisatie

Gemeenteraad en raadscommissies

Op 7 maart 2006 hebben de inwoners van Leidschendam-Voorburg de nieuwe gemeenteraad gekozen. De raad bestaat uit 35 leden. In de gemeenteraad zijn negen politieke partijen vertegenwoordigd. De fractie Jami is na afsplitsing van de PvdA-fractie, per 19 oktober 2007 gevormd.

De zetelverdeling is als volgt:

Binnen de gemeenteraad zijn de volgende commissies ingesteld:

1. Commissie Maatschappelijke activiteiten
2. Commissie Openbaar gebied
3. Commissie Algemene zaken
4. Commissie Financiën en control

De samenstelling van de gemeenteraad en de leden van de raadscommissies zijn navolgend weergegeven (situatie per 31 december 2007). Ook zijn de toegevoegde commissieleden opgenomen (in de tabel aangeduid met de letter T).

	Commissie Maatschappelijke activiteiten	Commissie Openbaar gebied	Commissie Algemene Zaken	Commissie voor Financiën en control

De voorzitter:

J.W. van der Sluijs (burgemeester)

De griffier:

G.A. van Egmond

VVD:

R.P. Klop (fractievoorzitter)

x

x

A.J.W. van Baalen-van Eekelen (voorzitter
commissie AZ)

x

M. Mirjavanmardespandi-Dulcey Ramez

x

P.J.R. Baeten

x

H.I. Aris-van Neuren

x

P.F. Rozenberg (voorzitter commissie FC)

x

x

W.H. Mijdam

x

J. Brokke

x

R.P.E. Smitshuysen

x

E.G. Lamme

x

CDA:

P.M.M. van Ostaijen (fractievoorzitter)

x

M.W.P. Duermeijer (voorzitter commissie MA)

x

A.M. van Boheemen

x

H.S. van Enk

x

J. Keijzer

x

A.P. Paardekooper

x

J.J. Bouw

x

B. Tiggelman

T

M.H.P. Jansen

T

N.W.E. van de Geijn-Baake

T

T

PvdA:

H. Oldersma (fractievoorzitter)

x

M.J.H.A. van Giezen

x

N. Stererdink

x

H. Knoester (voorzitter commissie OG)

x

x

x

M.A.M. Oosshot

x

A.B. Brussaard

x

A.J. Vermeulen

T

H. Wagner

T

SP:

I.S. Roza (fractievoorzitter)

x

x

x

	Commissie Maatschappelijke activiteiten	Commissie Openbaar gebied	Commissie Algemene Zaken	Commissie voor Financiën en control
M. El Mousati	x	x	x	x
A.G. van den Berg		x	x	
<u>Gemeentebelangen:</u>				
N.F.J. Hooijmans (fractievoorzitter)		x		x
H.P. Klazenga			x	
I.G.H. Mallée-van Gerven	x			
J.M. Thierry (toegevoegd commissielid)		T	T	
Q.F. Tolido (toegevoegd commissielid)	T	T	T	
<u>GroenLinks:</u>				
M.C.J. Cornelissens (fractievoorzitter)	x		x	x
J.N. van de Braak	x	x		
R.J. Kriesmeijer		T		
<u>D66:</u>				
J.J.M. Schellings (fractievoorzitter)	x	x	x	x
A.R. van der Holst	x			
P. J. van Dolen			T	
A.P. Mesker		T		
<u>OPL-V</u>				
P.C. Jansen	x	x	x	
P.C. Jansen jr.	T	T	T	T
<u>Jami</u>				
E. Jami	x		x	

College van burgemeester en wethouders

Zoals wij in de inleiding aangaven, leggen wij met deze jaarrekening als college verantwoording af voor het in 2007 gevoerde beleid. Per 31 december 2007 heeft het college van burgemeester en wethouders de volgende portefeuillevdeling.

burgemeester
 drs. J.W. van der
 Sluijs

**VEILIGHEID, DIENSTVERLENING EN
 BESTUUR**

- Veiligheid en handhavingSCOÖRDINATIE
 - Bestuurlijke beleidscoördinatie en samenwerking
 - Kwaliteit dienstverlening
 - Stedenbanden en ontwikkelingssamenwerking
 - Interne zaken
 - Project innovatieve dienstverlening
-

wethouder
 mr. M.A. Houtzager
 (VVD)

STEDELIJKE ONTWIKKELING

- Ruimtelijke ordening: waterbeheer, landinrichting, cultuurhistorie, monumenten, archeologie
 - Haaglanden
 - Project Leidschendam Centrum
- 1° loco burgemeester

wethouder
 mr. E.P. Beimers
 (CDA)

STEDELIJKE LEEFBAARHEID

- Verkeer en vervoer
 - Beheer openbare ruimte
 - Milieu
 - Maatschappelijke dienstverlening
 - Financiën
 - Project Stompwijk
- 2° loco burgemeester
-

Wethouder
drs. G.G.J. Rensen
(PvdA)

SOCIALE LEEFBAARHEID

- integratie
- WMO en volksgezondheid
- GGD
- Volkshuisvesting
- Stedelijke vernieuwing
- Sociale zaken en minderheden
- Sociale structuur in de wijk
- Sport
- Project Prinsenhof

3^e loco burgemeester

Wethouder
mr. C.M. Zwartepoorte
(VVD)

STEDELIJKE VOORZIENINGEN EN JEUGD

- Kinderopvang
- Onderwijs
- Kunst en cultuur
- Sociaal culturele voorzieningen
- Economie (incl. nutsbedrijven) en werkgelegenheid
- Toerisme en recreatie
- Project Sijtwende

4^e loco burgemeester

Foto's: Pevry Press

Concerndirectie

De concerndirectie bestond per 31 december 2007 uit:

- De heer A.T. Thijssen (algemeen directeur)
- Mevrouw C. v.d. Burg (concerndirecteur)
- De heer R. van Vliet (interim-concerndirecteur)

Kerngegevens

	1 jan 2007	31 dec 2007	Vershil
<u>Sociale structuur</u>			
Aantal inwoners	72.824	72.861	+37
waarvan 0-4 jaar	3.985	3.916	-69
waarvan 5-19 jaar	11.552	11.506	-46
waarvan 20-64 jaar	43.020	43.072	+52
waarvan 65 jaar en ouder	14.267	14.367	+100
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden	1.460	1.383	-77
waarvan personen jonger dan 21 jaar	12	11	-1
waarvan personen tussen 21 en 65 jaar	1.291	1.210	-81
waarvan personen van 65 jaar en ouder	130	134	+4
waarvan personen in inrichting	27	28	+1
Aantal loaw/loaz-uitkeringsgerechtigden	34	35	+1
<u>Fysieke structuur</u>			
Oppervlakte gemeente (in hectare)	3.284	3.284	0
waarvan binnenwater	284	284	0
waarvan historische stads- of dorpskern	23	23	0
Aantal woningen en wooneenheden	35.397	35.347	-50
Capaciteit bijzondere woongebouwen	1.431	1.431	0
Oppervlakte van de wegen binnen de bebouwde kom in m ²	2.551.993	2.551.993	0
Oppervlakte van de wegen buiten de bebouwde kom in m ²	172.622	172.622	0
Lengte van de waterwegen binnen de bebouwde kom in kilometer	95	95	0
Lengte van de waterwegen buiten de bebouwde kom in kilometer	15	15	0
<u>Oppervlakte openbaar groen in hectare</u>	<u>399</u>	<u>399</u>	<u>0</u>

Leeswijzer

De jaarstukken bestaan uit de programmaverantwoording, de paragrafen en jaarrekening met balans met toelichting.

Programmaverantwoording

Programmaverantwoording

De programmaverantwoording bestaat uit verschillende onderdelen, die hieronder worden toegelicht.

Ieder programma heeft de volgende kop:

PROGRAMMANUMMER EN NAAM

Relatie met kerndoelstelling	Bewoners centraal en/of diversiteit in stedelijke en landelijke omgeving. Hier wordt een relatie gelegd met de kerndoelstellingen van de gemeente.
Raadscommissie(s)	De commissie waarin het betreffende programma aan de orde kan komen.
Portefeuillehouder(s)	De portefeuillehouders die verantwoordelijk zijn voor één of meer productgroepen binnen het programma. Uiteraard kunnen in de praktijk ook andere portefeuillehouders bij het programma betrokken zijn.

Programmakader en opbouw van het programma

Een korte omschrijving van waar het programma betrekking op heeft, bedoeld om het programma een duidelijke plaats te geven. De gemeentelijke visie op het betreffende programma is beschreven, meestal uitmondend in de gewenste maatschappelijke effecten. Ook worden de productgroepen genoemd waaruit het programma is opgebouwd.

Speerpunten en beleidsmatige ontwikkelingen

Hier zijn op hoofdlijnen de speerpunten van beleid en de beleidsmatige ontwikkelingen in 2007 beschreven. De speerpunten bevatten de beleidsaccenten of het nieuwe beleid, zoals dat in de programmabegroting 2007 en de voorjaarsnota 2007 is opgenomen. De speerpunten dragen, samen met de andere activiteiten binnen het programma, bij aan de realisatie van de visie en de gewenste effecten.

Indicatoren voor output en effecten

Hieronder zijn de in 2007 ontwikkelde indicatoren voor output en effect opgenomen.

Financiële middelen

De voor het programma beschikbare financiële middelen en de besteding ervan zijn te verdelen in de middelen die zijn opgenomen in de exploitatie (baten en lasten alsmede de verrekeringen met reserves) en de middelen voor investeringen.

In onderdeel A worden de lasten en baten op de exploitatie toegelicht. In onderdeel B zijn de incidentele lasten en baten opgenomen. De toelichtingen op de verrekeringen met de reserves en de investeringsuitgaven en –inkomsten zijn verwerkt in respectievelijk onderdeel C en D.

Paragrafen

De paragrafen zijn een verplicht onderdeel in de jaarstukken. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van alle zaken die cruciaal zijn voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente.

Jaarrekening

De jaarrekening wordt gevormd door:

- Het totaaloverzicht van de programmarekening
- Het overzicht algemene dekkingsmiddelen
- Onvoorzien
- Het resultaat
- De balans met toelichting

Programmaverantwoording

1. Inwoners

Relatie met kerndoelstelling	Bewoners centraal
Raadscommissie(s)	Algemene zaken, Maatschappelijke ontwikkeling
Portefeuillehouder(s)	Wethouders Beimers, Rensen en Zwartepoorte

1.1 Programmakader

Wij willen voor al onze inwoners een aantrekkelijke gemeente zijn. Zowel jong als oud moet hier plezierig met elkaar kunnen wonen. Dit is het uitgangspunt van onze aanpak. Wij willen de jeugd goede en op elkaar afgestemde mogelijkheden voor opvang, onderwijs, sport, uitgaan en werk bieden. Ouderen bieden wij maatwerk in woning- en zorgaanbod, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen deelnemen in de samenleving. Naast dit maatwerk, willen wij ook de verbinding tussen onze verschillende inwoners aanmoedigen. Sportverenigingen, vrijwilligers en andere maatschappelijke organisaties spelen hierin een belangrijke rol. Daarom willen wij hier in blijven investeren.

1.2 Opbouw programma

Het programma Inwoners bestaat uit de volgende productgroepen waarbinnen de gemeentelijke activiteiten in het kader van dit programma zijn verzameld:

Aandachtsgroepen	Personele en materiële voorzieningen primair onderwijs
Kinderopvangvoorzieningen	Lokaal onderwijsbeleid
Sportvoorzieningen	Volwasseneneducatie
Huisvestingsvoorzieningen onderwijs	

1.3 Speerpunten en beleidsmatige ontwikkelingen

JEUGD

Speerpunt

De gemeente vindt de jeugd belangrijk. Om dat goed tot uitdrukking te brengen, kiest de gemeente voor een integrale aanpak, van kinderopvang tot toetreding tot de arbeidsmarkt.

Integraal jeugdbeleid

Voortkomend uit de Nota Integraal Jeugdbeleid is in april 2007 de oplegnotitie De toekomst vandaag, Sterk en innovatief jeugdbeleid vastgesteld met daarin concrete plannen en acties in het kader van het integraal jeugdbeleid. In 2007 is uit deze notitie het volgende gerealiseerd:

- 1 Op het gebied van onderwijs is:
 - a. een start gemaakt met de lokale educatieve agenda
 - b. het cultuurmenu ingevoerd en
 - c. scholen in het basisonderwijs ondersteund bij het uitvoeren van de motie Van Aartsen/Bos (scholen voor primair onderwijs zijn met ingang van augustus 2007 verplicht opvang te regelen tussen 7.30 en 18.30 uur indien ouders dit wensen). Vanaf 1 augustus 2007 zijn er 166 plaatsen in de naschoolse kinderopvang bijgekomen;

- 2 Op het gebied van voorzieningen is:
 - a. een skatepark gerealiseerd bij het Groot Zijdepark
 - b. het aantal aan de Ooievaarspas deelnemende sportverenigingen uitgebreid van zeven (2006) naar achttien in 2007 en
 - c. stichting Disk Sociaal Cultureel Werk gestart met het jongerenwerk in de hele gemeente;
- 3 Op het gebied van zorg is:
 - a. het zorgnetwerk voor kinderen van 12-23 jaar versterkt
 - b. trainingen aangeboden aan leidsters peuterspeelzalen/kinderopvang in het kader van deskundigheidsbevordering
 - c. het schoolgericht maatschappelijk werk uitgebreid van alleen basisonderwijs en vmbo's naar havo/vwo onderwijs;
- 4 Op het gebied van veiligheid is de samenwerking tussen politie, jongerenwerk en gemeente over de aanpak bij jeugdoverlast verdiept en geformaliseerd in het Protocol Overlastgevende Jeugd (zie ook het programma Veiligheid en handhaving).
- 5 Tenslotte is de sluitende aanpak voortijdig schoolverlaten voor jongeren tot 18 jaar gerealiseerd. Met de sluitende aanpak van jongeren 18-23 jaar is een start gemaakt.

Het totale jeugdbeleid wordt in 2009 geëvalueerd.

Professionele ondersteuning jeugd / Ambulant jongerenwerk

De Stichting Disk Sociaal Cultureel Werk heeft de opdracht jongerenwerk op straat en op locatie te verzorgen, jongeren zien zo dezelfde gezichten. Jongerenwerkers hebben geen vaste plek en zijn op elke locatie inzetbaar. Dit moet er voor zorgen dat hangjongeren hun weg vinden naar het activiteitenaanbod, een aspect dat bij de vorige instellingen Stichting Jeugd en Jongerenwerk Wassenaar en RG Consult niet uit de verf kwam.

Sinds 1 oktober 2007 heeft Disk zes jongerenwerkers en een coördinator in dienst die voornamelijk op straat actief zijn. Doel was jongeren, hangplekken en de gemeente te leren kennen. Ze werken vooral 's middags na schooltijd en 's avonds. Er is contact gelegd met ongeveer twintig hanggroepen, en er hebben ongeveer tachtig activiteiten plaatsgevonden. Een goed voorbeeld van de nieuwe opzet is een straatvoetbaltoernooi waarvoor jongeren zich alleen individueel konden inschrijven. Disk stelde de teams samen. Op die manier hebben ruim vijftig jongeren voetbal met teamgenoten die ze normaal nooit zouden ontmoeten.

Het vinden van gekwalificeerde jongerenwerkers is een probleem, waardoor het team van Disk nog niet op volle sterkte gewerkt heeft. Desondanks toont Disk zich een waardevolle partner bij het Jeugdveiligheidsoverleg, een regelmatig terugkerend overleg van gemeente, politie en jongerenwerk waar de gezamenlijke aanpak van groepen jongeren besproken wordt, conform het Protocol Overlastgevende Jeugd. Het is nog te vroeg om te kunnen bepalen of de aanpak van Disk daadwerkelijk heeft geleid tot vermindering van het aantal overlastgevende groepen.

Boksschool en extra jongerenwerk in de Prinsenhof

Het jongerenwerk is in 2007 toegekend aan Stichting Disk Sociaal Cultureel Werk. Voor het personeel van boksschool Boxing Prinsenhof betekende dit een nieuwe werkgever: Stichting Disk in plaats van Stichting Jeugd en Jongerenwerk Wassenaar. Desondanks zijn de activiteiten in de boksschool na een zomerstop gewoon doorgegaan.

In de Prinsenhof lag prioriteit bij ambulant jongerenwerk en bij de boksschool, van daaruit is het activiteitenaanbod uitgebreid naar andere ruimtes zoals de gymzaal. Vanwege het probleem om goed gekwalificeerde jongerenwerkers te vinden waardoor het team niet op volle sterkte is, is besloten af te zien van een uitgebreide evaluatie van de boksschool en te kiezen voor een veelzijdiger sportaanbod dan alleen boksen. Boksen zal wel onderdeel van het aanbod blijven omdat hiermee ook meiden bereikt worden, een lastiger bereikbare doelgroep dan de jongens.

Haltprocedure in het kader van handhaving leerplicht

De Haltafdoening "spijbelen" is in 2007 geïmplementeerd in het bestaande leerplichtbeleid en overleg met de scholen voor voortgezet onderwijs is op gang gekomen. Uitgangspunt was minimaal zeven Halt-verwijzingen op jaarbasis. In 2007 is het volgende gerealiseerd:

- 1 Er zijn veertien jongeren met beginnend spijbelgedrag verwezen naar Halt.
- 2 Dertien jongeren hebben hun straf afgerond en één jongere heeft de Halt-afdoening niet tot een goed einde gebracht. Er wordt procesverbaal opgemaakt en naar het Openbaar Ministerie gezonden.

Het is op dit moment nog niet duidelijk of de opgelegde Halt-afdoeningen resulteren in minder uitval op de scholen. Het project bevindt zich nog in de opstartfase. In het eerste jaar (2006-2007) is getracht draagvlak op de scholen voor voortgezet onderwijs te creëren. In het tweede jaar (2007-2008) zijn de eerste Halt-verwijzingen gedaan en zijn er afspraken gemaakt rondom het registreren en melden van "Haltwaardig" verzuim. In het derde projectjaar (2008-2009) komt er een handboek waaraan alle scholen zich zullen conformeren. Pas in de komende jaren zal blijken of de naar Halt verwezen leerlingen niet meer verzuimd hebben.

Skatepark

In 2007 is het voorlopige ontwerp tot definitief ontwerp voor het skateproject uitgewerkt. Het ontwerp van het park is uitgekozen door skaters zelf. Tijdens een bijeenkomst op 24 maart 2007 is het voorlopige ontwerp aan hen gepresenteerd. Ook kon er op een speciaal voor die gelegenheid opgestelde binnenbaan indoor geskate worden in de aula van het Veurs. Het was toen duidelijk dat oplevering van het park voor de zomervakantie 2007 niet meer haalbaar was, vanwege de noodzakelijk verdere uitwerking van het ontwerp en een aantal aanpassingen omwille van het budget. Om realisatie van het project in 2007 mogelijk te maken, heeft het college besloten het werk op basis van Design and Construct uit te voeren.

Besloten is af te zien van de combinatie met een verhard voetbal- en basketbalveld vanwege ruimtegebrek en om een groene aansluiting bij de rest van het Groot Zijdepark mogelijk te maken. Op 20 december 2007 is het skatepark geopend. De omgevingsinrichting wordt in het voorjaar 2008 afgerond. In de kerstvakantie is druk gebruik gemaakt van het skatepark (dagelijks twintig of meer skaters). De uitvoering van de werkzaamheden worden verantwoord bij de investeringen van het programma leefbaarheid.

Speelruimte

Jaarlijks wordt uitvoering gegeven aan het Speelruimteplan. Doordat meer overleg met bewoners plaatsvindt dan aanvankelijk was voorzien is de uitvoering van het plan in 2005 en 2006 vertraagd. Deze vertraging is in 2007 gedeeltelijk ingelopen. In 2007 zijn in totaal 22 speelplekken gerenoveerd. Met de renovatie van de speeltoestellen en de ondergronden wordt voldaan aan het Attractiebesluit. Ook zijn er schoolpleinen ingericht als openbare speelplek.

OUDEREN

Ouderenadviseurs

Om de zelfredzaamheid van ouderen in onze gemeente te bevorderen is in 2007 de personeelsformatie van de stichting Woej met de functie van ouderenadviseur uitgebreid. Een ouderenadviseur informeert en adviseert ouderen op hun verzoek over financiën (veelal belastingszaken), wonen, vervoer, administratie, eenzaamheid en gezondheid. De ouderenadviseur gaat indien gewenst ook op huisbezoek. Ouderenadviseurs signaleren een toenemende vraag naar huisbezoek. Met deze vraaggerichte ondersteuning kunnen ouderen langer de regie over hun eigen leven blijven voeren. Om dit alles goed te kunnen doen onderhoudt de ouderenadviseur contacten met een breed professioneel netwerk en werkt de adviseur samen met een grote groep vrijwilligers.

Kengetallen voor 2007 zijn beschikbaar als de jaarstukken van de stichting Woej worden ingediend. De bestaande capaciteit is nog steeds onvoldoende om aan de vraag te voldoen. De bevolkingssamenstelling, de vergrijzing en de toenemende eenzaamheidsproblematiek rechtvaardigen de verwachting dat de druk op deze voorziening toe zal nemen.

KINDEROPVANG

Uitwerking beleidsvisie

Met de invoering van de Wet kinderopvang in 2005 zijn de wettelijke taken voor de gemeente teruggebracht. Ambtenaren van de GGD voeren in opdracht van de gemeente het toezicht uit bij de kinderopvangcentra. Hiervan stelt de GGD een inspectierapport op. Sinds 2007 is er handhavingsbeleid op de kwaliteit van de kinderopvang binnen de gemeente en zijn naar aanleiding van de inspectierapporten van de GGD door de gemeente handhavingsacties uitgevoerd. In 2007 zijn alle kinderopvangcentra (31) door de GGD geïnspecteerd en zijn er dertien waarschuwingsbrieven verstuurd.

Sinds de wetwijziging van augustus 2007 (uitvoering Motie Van Aartsen/Bos) zijn de schoolbesturen verplicht om, indien ouders dit wensen, kinderopvang te regelen. Sinds augustus 2007 is het aantal kindplaatsen in de kinderopvang toegenomen met 166. De uitbreiding van het aantal kindplaatsen is gerealiseerd doordat de gemeente zich heeft ingezet om onder andere verschillende partijen bij elkaar te brengen, te bemiddelen tussen verschillende partijen door onder andere ruimtes multifunctioneel te gaan gebruiken, door toestemming te verlenen voor het verhuren van leslokalen en door bij nieuw- en verbouw rekening te houden met extra ruimte voor kinderopvang. Met deze faciliterende rol is uitvoering gegeven aan de motie van de raad (Voorjaarsnota 2007) inzake voor- en naschoolse opvang.

BASISONDERWIJS

Coördinatie brede schoolprojecten

De coördinatie van de brede schoolprojecten in de wijken Bovenveen, De Heuvel en Voorburg-Noord, is in 2007 voortgezet onder regie van de gemeente. Er is een naschools aanbod van activiteiten georganiseerd waarvoor kinderen zich via een inschrijvingssysteem konden aanmelden. Na afloop van de activiteiten zijn vragenlijsten uitgezet onder kinderen, ouders en leerkrachten. Hieruit bleek dat het aanbod gewaardeerd is en goed bezocht. Het aanbod is in blokken van acht weken georganiseerd. Opzet hierbij is om bij kinderen belangstelling te wekken voor een bepaalde sport of culturele activiteit in de hoop dat aanmelding bij een reguliere sport- of culturele vereniging volgt. In een aantal gevallen is deze opzet geslaagd.

Het is niet gelukt om de coördinatie in handen te geven van een medewerker van de Stichting Vlietkinderen en/of Woej. Het coördinatorschap is tot oktober 2007 uitgevoerd door een medewerker van het expertisecentrum voor Jeugd, Samenleving en Opvoeding; daarna door de gemeente. Inmiddels wordt in samenhang met de beleidsontwikkeling rondom de brede school in de wijk Prinsenhof (de Waterlelie) nagegaan hoe in de toekomst moet worden omgegaan met het coördineren van de brede schoolprojecten gemeentebreed. Bij de evaluatie van de Waterlelie wordt dit aspect meegenomen.

Voor- en vroegschoolse educatie

Het voor- en vroegschoolse (VVE-) beleid is in 2007 gecontinueerd en versterkt. Het aantal kindplaatsen is uitgebreid in een peuterspeelzaal in de kern Stompwijk en in twee kinderdagverblijven

in de kern Leidschendam. Op deze locaties zijn VVE-materialen aangeschaft, en pedagogisch medewerkers hebben een specifieke VVE-training gehad. Het signaleren en doorleiden van doelgroepkinderen door consultatiebureaus is verbeterd. De bibliotheek heeft in samenwerking met Florence verschillende leesbevorderende activiteiten uitgevoerd.

In 2007 is het project Ouders mee in VVE gestart. Het is gericht op versterking van de betrokkenheid en participatie van ouders/verzorgers van VVE-peuters. De kwalitatieve en kwantitatieve verbeteringen zijn binnen de beschikbare financiële middelen gerealiseerd.

De doelstelling om 70% van de doelgroepkinderen te bereiken komt met elke uitbreiding van het aantal kindplaatsen dichterbij. Naar schatting wordt momenteel 60% bereikt. Overigens is als gevolg van de nieuwe gewichtenregeling de totale omvang van de doelgroep afgenomen.

Het signaleren en registreren is sterk verbeterd. Op de registratieformulieren van de consultatiebureaus is het nu mogelijk om een pasgeborene bij het eerste consult al een 'gewicht' op basis van de gewichtsregeling toe te kennen. Ook is op het formulier aan te geven of een kind verwezen is naar een VVE-peuterspeelzaal. Er is echter nog geen goed systeem waarmee gecontroleerd wordt of elk doorverwezen kind ook werkelijk op een speelzaal is geplaatst.

Uitwerking beleidsvisie onderwijshuisvesting, primair onderwijs

Overeenkomstig de planning in het integraal huisvestingsplan is medio 2007 door het betreffende schoolbestuur gestart met de planvorming voor verbouw van basisschool Groen van Prinsterer aan de Paradijsstraat. Een eerste ruimtelijk en functioneel programma van eisen is opgesteld. Voorts is een onderzoek gestart naar tijdelijke huisvesting tijdens de (ver-)bouw die naar verwachting eind 2008/ begin 2009 zal starten. Als gevolg van besluitvorming bij de voorjaarsnota 2007 mogen de onderhavige basisschool en andere scholen die in de toekomst voor (ver-)nieuwbouw in aanmerking komen, rekening houden met 'lokaal maatwerk'. Dat betekent concreet meer oppervlakte, dus ruimere schoolgebouwen. Ook kunnen maatregelen voor het bevorderen van frisse scholen bij (ver-)nieuwbouw worden getroffen. De schoolbesturen (en met name het onderwijsgevend personeel en leerlingen) zijn zeer content met deze impulsen van de gemeente om de kwaliteit van de schoolgebouwen verder te verbeteren.

Vakleerkrachten

De wijze waarop de structurele middelen voor vakleerkrachten lichamelijke opvoeding en culturele vorming ingezet gaan worden is in 2007 meerdere keren besproken met de schoolbesturen primair onderwijs. Het is echter niet gelukt om nog in 2007 tot overeenstemming te komen over de inzet van deze middelen. De gemeente stuurt aan op het inzetten van de middelen in de naschoolse sfeer, dus buiten de reguliere schooltijden. De schoolbesturen geven er de voorkeur aan zelf de bestemming van de middelen te kunnen bepalen. In het op overeenstemming gericht overleg met de schoolbesturen in oktober 2007 is door de schoolbesturen toegezegd dat zij met een plan van aanpak komen. Mede door de druk die door de motie Van Aartsen/Bos op het primair onderwijs ligt, is het nog niet gelukt om tot overeenstemming te komen. Concrete invulling en uitgaven hebben daarom in 2007 niet plaatsgevonden.

VOORTGEZET ONDERWIJS

Uitwerking beleidsvisie onderwijshuisvesting, voortgezet onderwijs

De overeenkomst met de Spinozagroep over de herhuisvesting van scholen voor voortgezet onderwijs is in 2007 verder ter hand genomen door schoolbestuur en gemeente.

1. Veurs Voorburg, nieuwbouw aan de Marcellus Emantslaan gereed naar verwachting in 2010. Met de ontwikkelaar van het appartementencomplex, waarvan de nieuwe school onderdeel uitmaakt, en het schoolbestuur heeft overleg plaatsgevonden over het programma van eisen en de kostenraming. Eind 2007 was nog niet bekend hoe de planvorming kon worden afgerond.
2. Gymnasium Novum, nieuwbouw aan de Carel Vosmaerstraat gereed naar verwachting in 2009. De planvorming is op verzoek van het schoolbestuur een jaar naar voren gehaald. Inmiddels is door een architectenbureau een voorlopig ontwerp gepresenteerd en hebben ruimtelijke studies plaatsgevonden.
3. Veurs Stip, nieuwbouw gereed naar verwachting in 2009. Het definitieve ontwerp van de school is in 2007 gereed gekomen en is de kostenraming geactualiseerd. De school wordt met de bibliotheek en het ID College in één gebouw gehuisvest. In nauw overleg met het schoolbestuur is in 2007 ook gewerkt aan de vormgeving van de beheersstructuur. Er zijn diverse organisatorische stappen ondernomen om met de bouw te kunnen starten in 2008; zo is de procedure gestart om de bouwvergunning te verlenen.

Om op adequate wijze te voorzien in gymnastiekaccommodatie voor de in de kern Voorburg betrokken scholen voor voortgezet onderwijs bij de herhuisvesting (scholenschuif), is in het najaar 2007 gestart met een haalbaarheidsonderzoek. Het onderzoek zal moeten uitwijzen of unilocatie met vier ruimten voor gymnastiekonderwijs haalbaar is.

SPECIALAAL ONDERWIJS

Huisvesting

In augustus 2007 is de Pleysierschool gestart met het geven van onderwijs aan de Fonteynenburglaan. De school is, in afwachting van nieuwbouw, tijdelijk gehuisvest in de zusterflat van het Diaconessenhuis. Ook is een aanvraag ontvangen van het bestuur van de Pleysierschool om een voorziening op het terrein van Schakenbosch te starten.

Stagebeleid

Eind 2007 zijn met de Kamer van Koophandel regio Haaglanden en bestaande Samenwerkingsverbanden Onderwijs Bedrijfsleven (SOB's) voorwaarden geschapen om in het voorjaar van 2008 een overleg te organiseren waarbij vragers en aanbieders van stageplaatsen elkaar kunnen ontmoeten.

VOLWASSENENONDERWIJS

Ook in 2007 heeft laaggeletterdheid veel aandacht gekregen. De gemeente was gastheer van De Dag van de Duidelijkheid en de burgemeester heeft meegewerkt aan radioprogramma's over laaggeletterdheid. Ook hebben medewerkers informatiebijeenkomsten gehouden over laaggeletterdheid. Het resultaat van deze inspanningen is nog niet bekend. Uit statistieken blijkt overigens dat er circa 1.800 autochtone laaggeletterden zijn (2,5% van het aantal inwoners van onze gemeente).

SPORT

Speerpunt

De gemeente biedt kwalitatief goede en toegankelijke binnensportaccommodaties, die rekening houden met de behoefte.

In 2007 is een startbijeenkomst en een vervolgbijeenkomst voor de gebruikers van de binnensportaccommodaties gehouden. In deze bijeenkomsten zijn de gebruikers geïnformeerd over de totstandkoming en stand van zaken van de Nota Binnensport. Daarnaast is er onder de gebruikers een enquête gehouden over het huidige gebruik en de kwaliteit van de binnensportaccommodaties én hun toekomstige behoeften en wensen ten aanzien van de capaciteit en het gebruik van het aanbod aan binnensportaccommodaties. Ook is er een extern onderzoek geweest naar het beheer en de exploitatie van de binnensportaccommodaties. De resultaten van de enquête en het onderzoek zijn tijdens de vervolgbijeenkomst teruggekoppeld naar de gebruikers van de binnensportaccommodaties en vormen een belangrijke basis voor de Nota Binnensport. Naar verwachting is de Nota Binnensport het tweede of derde kwartaal 2008 gereed.

Door middel van het project Vrijwilligersbeleid bij sportverenigingen wordt sinds 2005 getracht sportverenigingen op organisatorisch gebied te versterken. Omdat resultaten ver achter blijven bij de verwachtingen is de opzet van het project tweemaal aangepast. Verenigingen kunnen kosteloos deelnemen aan een incompany begeleidingstraject om te komen tot een vastgesteld Vrijwilligersbeleidsplan, inclusief taak- en functieomschrijvingen.

Ondanks aanpassingen blijft de animo onder de sportverenigingen om deel te nemen aan het project zeer klein. Op totaal 39 uitnodigingen voor informatiebijeenkomsten komt slechts een tiental verenigingen daadwerkelijk aanzitten. Van dat tiental hebben er vijf aangegeven in traject te willen. Inmiddels zijn van deze vijf verenigingen er drie in 2007 afgevallen (voortgang stopt binnen de vereniging), een vereniging komt op korte termijn met een goed resultaat en een vereniging lijkt op de goede weg te zijn.

De doelstelling Verbreding sportfunctie is uitgewerkt in het project Bewegingmanagement. In 2007 is voor acht basisscholen een naschools sportaanbod gerealiseerd, verzorgd door sportverenigingen. Naast deze kortdurende sportcursussen is voor de basisscholen in de kern Leidschendam (juni 2007) en voor de basisscholen in de kern Voorburg (oktober 2007) een straatvoetbaltoernooi georganiseerd. In december 2007 is voor de groepen 5 tot en met 8 van alle basisscholen een hardloopevenement georganiseerd. Op de basisscholen Driemaster en Dijsselbloem is een tweede onderzoek naar het sport- en beweeggedrag van de leerlingen gedaan. Resultaten van dit onderzoek worden in januari 2008 bekend.

Herinrichting sportparken

De fysieke herinrichting van de sportparken is op Westvliet na afgerond. Het kunstgrasveld en het handbalveld op sportpark De Meerhorst zijn in april 2007 feestelijk in gebruik genomen. In september 2007 opende het vrijwel volledig vernieuwde sportpark Duivesteijn. Op sportpark Kastelenring zijn vier kunstgrasvelden aangelegd. Op sportpark Westvliet is het cricketveld in gebruik genomen. De aanleg van de atletiekbaan en het clubgebouw voor VCC en Sparta zijn in uitvoering. De afronding is in het eerste halfjaar van 2008. Oplevering van het gebouw wordt voorzien in maart 2008 en de atletiekbaan in juni 2008.

Ook op financieel en juridisch gebied is veel gebeurd. Na 't Loo is nu ook op het sportpark Duivesteijn een stichting actief. De realisering van beheerstichtingen voor de sportparken Westvliet, Kastelenring en De Meerhorst is, na intensieve onderhandelingen, inmiddels in een vergevorderd stadium. De verwachting is dat in 2008 het totale project van de herinrichting sportparken zowel fysiek als financieel en juridisch kan worden afgerond.

Bij de buitensport speelde ook een geheel nieuw item, namelijk de eventuele komst van ADO Den Haag naar sportpark Westvliet. Aanvankelijk leek dit snel te verlopen maar recentelijk is gebleken dat met name ADO meer tijd nodig heeft. Pas op z'n vroegst in het eerste kwartaal van 2008 zal duidelijk worden of ADO al dan niet in zijn geheel wenst te verhuizen naar sportpark Westvliet; en of ADO hiervoor voldoende budget heeft.

Vrijwilligers

Vrijwilligerssteunpunt

Het project Vitaal Vrijwilligerswerk (bekostigd met subsidie van de provincie) liep tot 2006 en is daarna gestopt. De gemeente heeft gekozen voor voortzetting van de onderdelen ondersteuning en advies, deskundigheidsbevordering en de vrijwilligersvacaturebank. Deze onderdelen zijn grotendeels belegd bij het Vrijwilligerssteunpunt, het vrijwilligerspunt van de stichting Woej.

De stichting Woej is verantwoordelijk voor het steunpunt voor vrijwilligers in Leidschendam-Voorburg. De doelstelling van het steunpunt is het ondersteunen van vrijwilligers, het vergroten van kennis en het waarderen van de vrijwilligers. Dit gebeurt onder andere door het aanbieden van adviestrajecten en cursussen / kenniscafés aan besturen van vrijwilligersorganisaties. De stichting Woej beheert de vrijwilligersvacaturebank (Vrijwilligerspunt.nl). In 2007 hebben meer dan 100 geslaagde bemiddelingen plaatsgevonden. Hiermee heeft de stichting Woej in ruime mate voldaan aan de prestatieafspraken die voor 2007 waren gemaakt. Een van de prestatieafspraken 2007 was minimaal 100 keer bemiddelen tussen een organisatie met een vacature en een (potentiële) vrijwilliger. De ligging van de huidige locatie (wijk- en dienstencentrum De Groene Loper aan de Van Rooyenstraat in de kern Voorburg) wordt als belemmerend ervaren voor een goede inloop. Met onderwijsinstellingen zijn de eerste contacten gelegd voor de organisatie van maatschappelijke stages in het voortgezet onderwijs. Het Vrijwilligerspunt kiest een vrijwilliger van de maand en heeft in 2007 ook een Make A Difference Day georganiseerd. Dit was een groot succes. Het Vrijwilligerspunt is onlangs benaderd door de Erasmus Universiteit voor een onderzoek naar de toegankelijkheid van vrijwilligersvacatures. De onderzoeker gaf aan dat het Vrijwilligerspunt Leidschendam-Voorburg zeer goed scoort met de ruime openstelling en de goede service. In 2007 is de begeleiding van de Adviesgroep Vrijwilligers Leidschendam-Voorburg bij het steunpunt ondergebracht.

1.4 Indicatoren voor output en effecten

METING VAN DE RESULTATEN	Rekening 2005	Rekening 2006	Begroting 2007	Rekening 2007
a. Realiseren van kinderopvang bij nieuwbouw van scholen	1	3	2	2
b. Realiseren multifunctioneel gebruik van ruimten zoals peuterspeelzalen, sportaccommodaties, culturele locaties, gebouwen in gebruik bij scouting	2	4	6	6
c. Realiseren samenwerking culturele/welzijnsinstellingen en sportverenigingen met kinderopvang	0	0	1	1
d. Uitvoering handhavingsbeleid	-	-	14	14
e. Uitbreiding van het aantal buitenschoolse opvang locaties	-	-	13	4
f. Aantal sportverenigingen met incompany scholing	5	5	12	5
g. Aantal scholen waarvoor naschoolse sportactiviteiten worden verzorgd door sportverenigingen	0	5	6	6

1.5 Financiële middelen

Bedragen x € 1000	Rekening 2006	Begroting voor wijziging 2007	Begrotings wijzigingen 2007	Begroting na wijziging 2007	Rekening 2007	Vershil 2007
Lasten	17.453	18.707	192-	18.515	18.600	86N
Baten	4.101	3.953	2.539	6.492	6.519	27V
Saldo van het programma	13.353	14.754	2.731-	12.023	12.082	59N
Saldo van het programma	13.353	14.754	2.731-	12.023	12.082	59N
Storting in reserves	88	24	2.700	2.724	2.724	-
Onttrekkingen aan reserves	195	-	12	12	12	-
Saldo na resultaatbestemming	13.245	14.778	43-	14.735	14.794	59N

A. Analyse begroting 2007-rekening 2007

Toelichting op lasten en baten (saldo)

Aandachtsgroepen	€ 165.000 N
Kinderopvangvoorzieningen	€ 185.000 V
Sportvoorzieningen	€ 971.000 N
Huisvestingsvoorzieningen onderwijs	€ 725.000 V
Personele en materiële voorzieningen onderwijs	€ 3.000 N
Lokaal onderwijsbeleid	€ 60.000 V
Volwasseneneducatie	€ 110.000 V
Totaal	€ 59.000 N

Aandachtsgroepen (€ 165.000 N)

Lasten (€ 225.000 N)

Het nadeel is hoofdzakelijk ontstaan doordat de doorberekende indirecte lasten hoger zijn dan geraamd. Dit is een gevolg van het feit dat de ramingen zijn opgesteld voordat de directie Stad was opgericht. Als gevolg hiervan zijn er bij de opstelling van de begroting 2007 minder uren geraamd voor doorbelasting, dit komt omdat toen de directiestaf en het BKC nog niet bestonden. Het is in feite een verschuiving van lasten. Hiertegenover staan de volgende voordelen. In het kader van het vrijwilligersbeleid zijn minder kosten gemaakt voor de vrijwilligersadviesgroep. Tevens is er een kenniscafé minder gehouden. Voor jeugd- en jongerenwerk zijn er minder kosten gemaakt. Dit komt doordat de nieuwe welzijninstelling pas vanaf 1 augustus is ondergebracht in Kon. Julianaweg 44, de sportkooi niet is geplaatst in verband met bezwaren omwonenden en de lagere huisvestingslasten voor de boksschool.

Bij ouderenbeleid waren er minder kosten omdat het uitvoeren van het communicatieplan programma woonservices is doorgeschoven naar 2008.

Tenslotte is er een extra storting gedaan in de voorziening onderhoud Forum Kwadraat op deze voorziening weer op het noodzakelijke niveau te brengen.

Baten (€ 60.000 V)

Als gevolg van de definitieve afwikkeling van de rijksregeling Tijdelijk Stimuleringswerk Vrijwilligers kan het restant van de betreffende voorziening vrijvallen. Bij jeugdbeleid is een eenmalig voordeel ontstaan door de afrekening van Streetcare en de verkoop van een boksring en een jeep.

Kinderopvangvoorzieningen (€ 185.000 V)Lasten (€ 107.000 V)

In 2007 hebben minder inspecties bij de kinderopvang plaatsgevonden door de GGD. Daarnaast loopt het realiseren van nieuwe locaties langzamer dan was voorzien

Bij het peuterspeelzaalwerk is er een voordeel doordat nog niet alle peuterspeelzalen een tweede professionele leidster op de groep hebben.

Baten (€ 78.000 V)

Het voordeel wordt veroorzaakt door de niet geraamde extra opbrengst als gevolg van de huurharmonisatie bij accommodaties kinderopvang. Ook is de voorziening Buitenschoolse Opvang vrijgevallen.

Sportvoorzieningen (€ 971.000 N)Lasten (€ 773.000 N)

In 2007 is met Optisport het exploitatiesubsidie met betrekking tot sportcomplex Forum Kwadraat en sporthal Essesteijn voor de jaren 2000 t/m 2006 afgewikkeld. Dit leverde een eenmalig voordeel op. Voor sportstimulering zijn in 2007 meer indirecte kosten verantwoord, dan waarmede in de begroting rekening is gehouden. Dit geldt ook voor beheer en exploitatie van sportaccommodaties.

Het geraamde budget voor onvoorziene uitgaven voor het uitwerken van de sportvisie is niet aangewend.

Het bouwkundig onderhoud van met name het zwembad en de sporthallen is erg tegengevallen (relatief oude onderhoudsgevoelige gebouwen). Verder is in de onderhoudskosten van het zwembad begrepen de vervanging van de machinist tijdens vakanties, ziekte en deels in de weekenden door een extern installatiebedrijf.

Het onderhoudsbudget van het zwembad is daarnaast belast met de in 2007 gemaakte kosten van de vervanging van de regelkasten voor de elektrische installatie, die in 2006 was begonnen. Bovendien werden de sporthallen onvoorziën geconfronteerd met brandweereisen ten aanzien van de elektrische bekabeling waarop direct moest worden ingesprongen.

De energiekosten zijn tegengevallen en ook het onderhoud van de sportvelden is enigszins hoger uitgevallen.

Baten (€ 198.000 N)

De afrekening met Optisport over de jaren 2003 t/m 2005 van de opbrengst verhuur van het zalencentrum in Forum Kwadraat geeft in 2007 een eenmalig voordeel.

Door een slechte zomer is het bezoekersaantal van het zwembad tegengevallen. De sporthallen zijn minder verhuurd. Vanwege de werkzaamheden in het kader van het project 'Herinrichting sportparken' konden delen van sportparken niet worden gebruikt en hiervoor is uiteraard geen huur in rekening gebracht.

Huisvestingsvoorzieningen onderwijs (€ 725.000 V)Lasten (€ 722.000 V)

Het voordeel wordt veroorzaakt door lagere kapitaallasten als gevolg van vertraging bij diverse investeringen zoals gemeld bij de jaarrekening 2006, alsmede een vertraging in de afrekening van huisvestingsvoorzieningen van de diverse scholen (Emmaus / Tandem / Montessori). Tevens is er een voordeel op de exploitatieposten schade en vandalisme c.q. beveiliging. Verder is door de overgang naar een nieuwe verzekeringsmaatschappij een voordeel op de exploitatie ontstaan door een lagere verzekeringspremie voor Veurs Lyceum en Veurs Stip.

Tenslotte is er een voordeel op de toegerekende indirecte lasten.

Lokaal onderwijsbeleid (€ 60.000 V)Baten (€ 55.000 V)

Het eenmalige voordeel wordt veroorzaakt door een hogere rijksbijdrage Onderwijs Achterstanden Beleid.

Volwasseneneducatie (€ 110.000 V)Lasten (€ 81.000 V)

Er is een voordeel ontstaan door een lagere toerekening van interne uren dan geraamd. Dit is een gevolg van het feit dat de ramingen zijn opgesteld voordat de directie Stad was opgericht. Daarnaast is een hogere rijksbijdrage ontvangen, die direct is doorbetaald aan de Mondriaan.

Baten (€ 29.000 V)

Er is in 2007 een hogere rijksbijdrage ontvangen als gevolg van de loon- en prijsbijstelling door het rijk.

B. Incidentele lasten en baten 2007

Lasten	2007
1. Ouderenbeleid	85.000
2. Afrekening Forum Kwadraat	194.000
3. Storting voorziening OAB	54.000
Totaal incidentele lasten	333.000

Baten	2007
1. Vrijval Tijdelijk stimuleringswerk Vrijwilligers	52.000
2. Afrekening Streetcare	13.000
3. Afrekening Forum Kwadraat	58.000
4. Rijksbijdrage OAB	54.000
5. Vrijval voorziening buitenschoolse opvang	46.000
Totaal incidentele baten	223.000

C. Toelichting op verrekeningen met reserves

N.v.t.

D. Toelichting op investeringen

Investerings

Geplande uitgaven	Gerealiseerde uitgaven	Geplande inkomsten	Gerealiseerde inkomsten
10.321.504	8.401.313	397.000	74.378

bedragen in euro's

Hieronder worden de belangrijkste afwijkingen toegelicht.

Fundering en binnenterrein atletiekbaan (uitgaven € 521.000 N)

De aanlegkosten van de atletiekbaan op sportpark Westvliet lopen aanmerkelijk uit de pas met de raming. Ten eerste was de raming onvoldoende hard. Het bestek dat daarna voor de aanbesteding is vervaardigd, bleek bovendien achteraf grote hiaten te bevatten. Dit betrof met name het punt dat de ondergrond niet (direct) geschikt was voor de aanleg van de baan.

Club en kleedaccommodatie VCC/Sparta (uitgaven € 844.000 V)

Overige infrastructuur Westvliet (uitgaven € 284.000 V)

De lagere kosten ten aanzien van de realisatie van de club- en kleedaccommodatie en de aanleg van de infrastructuur op sportpark Westvliet zijn slechts optisch. Deze werken lopen namelijk door in 2008 en zullen in dat jaar worden voltooid.

Kunstgras Kastelenring (inkomst € 235.000 N)

De lagere inkomsten met betrekking tot de aanleg van kunstgrasvelden op sportpark Kastelenring betreffen de nog niet gerealiseerde BTW-teruggave op de aanlegkosten.

Brandvoorzieningen scholen (uitgaven € 105.000 V)

In 2007 zijn alle scholen voorzien van een gebruiksvergunning. Door een gunstige aanbesteding zijn de definitieve kosten van de brandvoorzieningen lager dan verwacht.

Vorbereidingskrediet nieuwbouw Veurs College (uitgaven € 392.000 V)

Nieuwbouw Veurs III aan het Fluitpolderplein is door diverse omstandigheden vertraagd. Verwachting is dat de bouw in het 3e kwartaal 2008 wordt gestart.

Emmaus 10 lokalen aanvullend krediet (uitgaven € 356.000 V)

Nieuwbouw is in 2007 afgerond en afgerekend.

Integratieheffing brede school Prinsenhof (uitgaven € 100.000 V)

Vaststelling van de integratieheffing vindt plaats in het eerste kwartaal 2008. Een en ander in samenspraak met een externe btw-deskundige.

Gevels Maartens school fase 3 (uitgaven € 106.000 V)

Project loopt gedeeltelijk door in 2008. In verband met de veiligheid van de kinderen worden de werkzaamheden tijdens de zomervakantie uitgevoerd.

Nieuwbouw Groen van Prinsteren (uitgaven € 90.000 V)

Nog niet duidelijk is of het gebouw op de huidige locatie gerenoveerd zal worden of dat er sprake zal zijn van nieuwbouw op een andere locatie. Vorbereidingskrediet wordt daarom voorlopig doorgeschoven naar 2008.

2. Dienstverlening

Relatie met kerndoelstelling	Bewoners centraal
Raadscommissie(s)	Algemene zaken, Maatschappelijke ontwikkeling
Portefeuillehouder(s)	Burgemeester Van der Sluijs en wethouder Rensen

2.1 Programmakader

Dit programma gaat over de dienstverlening aan individuele inwoners voor sociale zaken, werkgelegenheid, zorg, burgerzaken en vergunningen. Wij stimuleren dat iedereen aan het werk kan. Inwoners die dit op eigen kracht niet lukt, bieden wij een vangnet. Het huidige voorzieningenaanbod willen wij ten minste op dit niveau houden, zodat iedereen de juiste zorg krijgt. Kernwoorden voor onze dienstverlening op het gebied van burgerzaken en vergunningverlening zijn klantgericht en efficiënt. Hiervoor is verdere ontwikkeling van onze dienstverleningsconcepten en uitbreiding van de digitale dienstverlening nodig.

2.2 Opbouw programma

Het programma Dienstverlening bestaat uit de volgende productgroepen waarbinnen de gemeentelijke activiteiten in het kader van dit programma zijn verzameld:

Digitaal loket	Bijstand en minimabeleid
Servicecentrum/Burgerzaken	Uitstroom werkzoekenden
Servicecentrum/Vergunningen	Individuele voorzieningen WMO
Servicecentrum/Zorgloket	Volksgesondheid
Servicecentrum/Publieksvoorlichting	Maatschappelijke dienstverlening

2.3 Speerpunten en beleidsmatige ontwikkelingen

SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Speerpunt

De gemeente stimuleert sociale activering en biedt burgers een vangnet waar hen dit niet op eigen kracht lukt.

Uitstroombevordering

De extra inspanning op uitstroomactiviteiten die in 2006 is gestart, is in 2007 vervolgd. Het resultaat is aanzienlijk. Er zijn 239 cliënten uitgestroomd naar werk. Dit is een sterke toename ten opzichte van 2006 (181).

Met de trajecten voor maatschappelijke participatie (cliënten met een ontheffing) is, na een intensief aanbestedingstraject, in het laatste kwartaal van 2007 gestart. Eind 2007 namen 93 personen aan zo'n traject deel.

In 2007 is gewerkt aan het ontwikkelen van een (activerend) arbeidsmarktbeleid. De gemeenteraad is hierover in oktober geïnformeerd. Een van de voornemens uit dit beleid is het organiseren van een lokale participatietop (voor onder andere werkgevers, scholen, gemeente, etc.) in de eerste helft 2008.

Minimabeleid en bijzondere bijstand

Door de gemeenteraad is de beleidsnotitie Mee blijven doen! vastgesteld; hierin zijn nieuwe maatregelen inzake het minimabeleid opgenomen. Aan het college is de opdracht gegeven het niet-gebruik terug te dringen. Hierin is het college door een uitgebreide en intensieve communicatiecampagne voor bijstand in de bijkomende schoolkosten uitstekend geslaagd.

ZORG

Speerpunt

De gemeente zet zich in voor snelle en juiste zorg voor iedereen en richt zich op het instandhouden van het huidige niveau van zorgvoorzieningen.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Met de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) heeft de gemeente vanaf 1 januari 2007 ook de verantwoordelijkheid gekregen voor beleid en uitvoering van de huishoudelijke verzorging (voorheen Awbz-voorziening). Hiervoor zijn in april 2007 contracten met vijf zorgaanbieders afgesloten. In de eerste helft van 2007 zijn klanten van de hulp bij het huishouden met een informatiecampagne op de hoogte gesteld van de verandering als gevolg van de invoering van de WMO.

Per 1 januari 2007 is het Zorgloket ontwikkeld tot een loket dat voldoet aan de eisen die de WMO stelt. Het Zorgloket heeft mede onder invloed van de WMO een bredere functie gekregen. Burgers kunnen voor informatie, advies en cliëntondersteuning op het gebied van wonen, zorg en welzijn en inkomensondersteuning bij het zorgloket terecht. Ook aanmelding voor huishoudelijke verzorging vindt plaats bij het zorgloket.

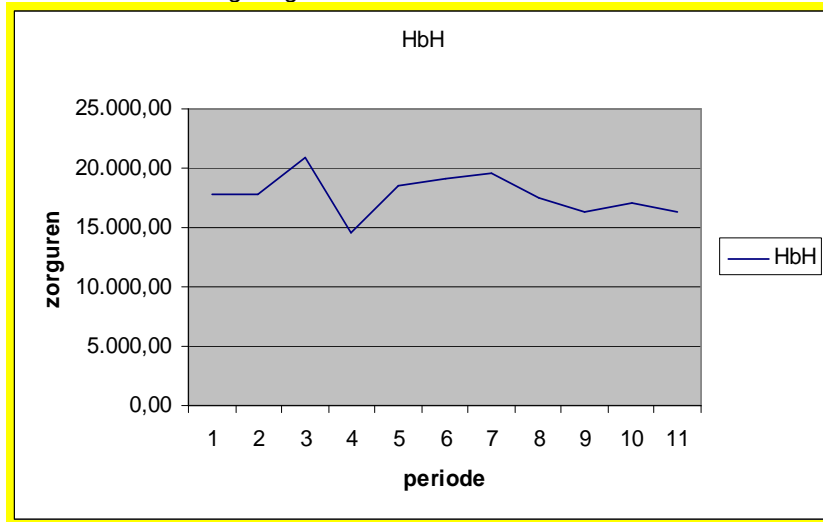
De Awbz-subsidieregelingen zijn ook naar de WMO overgegaan (onder meer voor mantelzorgondersteuning en openbare geestelijke gezondheidszorg). De gemeente heeft besloten deze voorzieningen te continueren.

In 2007 is gestart met het opstellen van het meerjarige lokale WMO-beleid gericht op de negen prestatievelden van de WMO. Hiervoor heeft overleg plaatsgevonden met een klankbordgroep bestaande uit vertegenwoordigers van belangenorganisaties. In december 2007 zijn er drie discussiebijeenkomsten met inwoners georganiseerd. Het lokale WMO-beleid zal medio 2008 worden vastgesteld.

Hulp bij het huishouden

In 2007 hebben de thuiszorgorganisaties 215.845 uren zorg in natura geleverd. Zij hebben daarmee 51.855 zorguren minder geleverd dan op grond van de verstrekte zorguren 2006 was verwacht. Voor een deel werd dit veroorzaakt doordat de thuiszorginstanties door capaciteitsgebrek in tweede helft van 2007 niet in staat waren voldoende zorguren te bieden. Door overleg en goede afspraken is de problematiek in 2007 beheersbaar gebleven. Dit neemt niet weg dat de kwaliteit van de dienstverlening onder de maat is geweest.

Overzicht 1: Levering zorg in natura 2007

In 2007 was sprake van een verschuiving van zorguren zware zorg (HbH3) naar lichte zorg (HbH1 en HbH2). Dit is een landelijke ontwikkeling waarover meerdere keren in de Tweede Kamer is gesproken. In 2007 was de verhouding in Leidschendam-Voorburg in zorguren als volgt:

- HbH1 (lichte zorg) 11,5%,
- HbH2 (lichte zorg) 15,4%
- HbH3 (zware zorg) 73,1%.

Voor de invoering van de WMO was de landelijke verdeling in aanbod zorguren: 15% lichte zorg en 85% zware zorg. Verwacht wordt dat, enigszins getemporeerd door de overgangsregeling, de verschuiving de komende jaren zich zal voortzetten naar HbH1 – 25%, HbH2 – 25% en HbH3 – 50%.

Gezondheidsbeleid

Mede op basis van landelijke uitgangspunten/-beleid en advies- en onderzoeksgegevens van de GGD Zuid-Holland West is in 2007 de conceptnota Lokaal gezondheidsbeleid 2007-2011 opgesteld. Er heeft overleg plaatsgevonden met diverse instellingen over preventie en gezondheidszorg. De gemeenteraad heeft in juni 2007 ingestemd met het vrijgeven van de conceptnota voor inspraak. De inspraakprocedure heeft in oktober 2007 plaatsgevonden. Er zijn geen reacties op de conceptnota ontvangen. In januari 2008 zal de nota door de gemeenteraad worden vastgesteld.

INNOVATIEVE DIENSTVERLENING

Project Innovatieve dienstverlening

In 2007 is het project Innovatieve dienstverlening afgerond. Het project heeft bijgedragen aan de verbetering van de dienstverlening via de verschillende dienstverleningskanalen. Zo is het aantal digitale loketten in 2007 uitgebreid met het digitale Zorgloket en het digitale Trouwloket. Inmiddels zijn ruim 70 producten digitaal aan te vragen en heeft de cliënt bij een deel van die producten inzicht in de status van afhandeling. De gemeentelijke producten- en dienstencatalogus is verder verbeterd waardoor bezoekers van de website sneller specifieke informatie kunnen opvragen. Dat de gemeente voorop loopt op het gebied van digitale dienstverlening blijkt uit de hoge notering (3^e plaats) die de gemeente inneemt op de bzk-monitor advies overheid.nl. Het aantal bezoekers van het Digitale Loket is ten opzichte van 2006 gestegen met ruim 29%.

De telefonische dienstverlening is verbeterd doordat medewerkers van het meld- en informatie callcenter door een kennisbank meer vragen zelfstandig kunnen afdoen.

Het werken op afspraak vormt een belangrijke vernieuwing in de fysieke dienstverlening. Door de campagnes is het totale aantal bezoekers op afspraak met 74% gestegen van 13.231 in 2006 naar 23.000 in 2007.

In beide servicecentra is in 2007 een beveiliging annex gastheer/-vrouw aangesteld. Gebleken is dat deze functionaris, als eerste aanspreekpunt, voldoet aan de behoefte van de klant om wegwijs gemaakt te worden in de hal (onder andere het klantbegeleidingssysteem, het fotoapparaat, het kopieerapparaat). Daarnaast is de beleving van medewerkers, met name bij het Zorgloket, dat de aanwezigheid van deze functionaris een preventieve werking heeft ten aanzien van agressief gedrag van de klant.

De waardering van de burger voor de dienstverlening is hoog. Volgens de benchmark Publiekszaken van 2007 waardeert de burger de dienstverlening met een 7,5.

In 2007 is gestart met het project Klant-contactcentrum. Dit project is de aanloop naar "De gemeente de poort van de overheid" dat in 2015 moet zijn gerealiseerd.

Belastingen

In 2007 is de dienstverlening verbeterd door de WOZ-taxatieverslagen en ozb-beschikkingen via internet opvraagbaar te maken en door vragen over de herwaardering snel te beantwoorden. Deze aanpak heeft succes gehad. Ten opzichte van de vorige herwaardering daalde het aantal bezwaren van 4.000 naar 1.300.

Ook het aantal beroepszaken daalde sterk: van 180 naar 53. Dit is mede bereikt door een nieuwe aanpak bij de behandeling van de WOZ-bezwaren. Een snelle eerste reactie op de (digitale) bezwaarschriften, een toelichting op de werkwijze en een snelle behandeling van de bezwaren (binnen vier in plaats van twaalf maanden) en de toezending van enquêteformulieren waren belangrijke kenmerken van de aanpak om de dienstverlening te verbeteren.

Vergunningen

Samen met het ministerie van VROM, het IPO en andere gemeenten is meegewerkt aan de ontwikkeling van de Landelijke voorziening omgevingsrecht. Dit is een uitbreiding van het digitale bouwloket. Hiermee is geanticipeerd op de komst van de omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, die vermoedelijk op 1 januari 2009 in werking treedt. Daarnaast is in 2007 een bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de milieuoactiviteitenmodule. Dit is een module die inrichtingen helpt om via internet een milieumelding te doen, toegesneden op de bedrijfsvoering van de inrichting. In 2007 is gestart met een pilot voor het werken met BRIKS, een digitaal formulier voor het (integraal) aanvragen van een Bouw-, Reclame-, Inrit-, Kap- en/of Sloopvergunning.

Het meewerken aan al deze ontwikkelingen geeft een voorsprong bij de voorbereiding op nieuwe regelgeving en helpt om die regelgeving te vertalen naar betere dienstverlening. Een goed voorbeeld hiervan is de introductie van de digitale dakkapel in juli 2007. Met deze internetapplicatie kan de burger online een dakkapel ontwerpen, toetsen aan de voorwaarden voor vergunningverlening en de aanvraag voor een bouwvergunning digitaal indienen. Een belangrijk voordeel van deze applicatie is dat de burger wordt gestimuleerd om binnen de bouwregels te blijven, met de garantie dat de bouwvergunning binnen twee werkdagen wordt verleend.

Deregulering Algemene Plaatselijke Verordening

Eind 2007 is het dereguleringsvoorstel van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) aangenomen. Dit houdt in dat in bepaalde gevallen geen vergunning meer hoeft te worden aangevraagd. Verwacht wordt dat deze ontwikkeling zal leiden tot een lager aantal APV aanvragen in 2008.

2.5 Financiële middelen

Bedragen x € 1000	Rekening 2006	Begroting voor wijziging 2007	Begrotings wijzigingen 2007	Begroting na wijziging 2007	Rekening 2007	Vershil 2007
Lasten	44.224	45.525	9.284	54.809	55.396	586N
Baten	28.123	28.299	1.905	30.204	37.229	7.025V
Saldo van het programma	16.101	17.226	7.339	24.605	18.167	6.439V
Saldo van het programma	16.101	17.226	7.339	24.605	18.167	6.439V
Storting in reserves	-	-	204	204	204	-
Onttrekkingen aan reserves	162	441	302	743	284	458N
Saldo na resultaatbestemming	15.939	16.785	7.282	24.067	18.087	5.980V

A. Analyse begroting 2007-rekening 2007

Toelichting op lasten en baten (saldo)

Digitaal loket	€ 1.224.000 V
Servicecentrum/Burgerzaken	€ 195.000 N
Servicecentrum/Vergunningen	€ 350.000 N
Servicecentrum/Zorgloket	€ 416.000 V
Servicecentrum/Publieksvoorlichting	€ 1.000 N
Bijstand en Minimabeleid	€ 3.643.000 V
Uitstroom werkzoekenden	€ 221.000 V
Individuele voorzieningen WMO	€ 1.498.000 V
Volksgezondheid	€ 54.000 V
Maatschappelijke dienstverlening	€ 72.000 N
Totaal	€ 6.439.000 V

Digitaal loket (€ 1.224.000 V)

Lasten (€ 1.224.000 V)

De onderuitputting 2007 is voor een belangrijk deel veroorzaakt door de vertraging die is opgelopen in het project Midoffice. Daarnaast heeft het uitstel van de invoering van de wet WABO (waardoor digitalisering van vergunningsprocessen in 2007 niet heeft plaatsgevonden) en de landelijke vertraging in de oplevering E-loket er toe geleid dat een aantal uitgaven niet is gedaan.

Servicecentrum/burgerzaken (€ 195.000 N)

Lasten (€ 285.000 N)

Het hogere bezoekersaantal (96.000 in plaats van 80.000) en een hoger aantal verstrekkingen van de producten van burgerzaken hebben geleid tot een hogere inzet van personele capaciteit. In 2007 zijn aanzienlijk meer rijbewijzen verstrekt dan werd verwacht. Deels wordt dit verklaard doordat met ingang van 1 januari 2007 ook het verstrekken van bromfietsrijbewijzen een gemeentelijke taak is geworden en deels doordat 2007, overeenkomstig de rijbewijzencyclus, een piekjaar betrof.

Baten (€ 90.000 V)

Aangezien er meer legesproducten rijbewijzen, reisdocumenten en verklaringen omtrent gedrag zijn verstrekt, zijn er meer legesinkomsten ontvangen dan geraamd.

Servicecentrum/vergunningen (€ 350.000 N)Lasten (€ 416.000 N)

De overschrijding wordt veroorzaakt door een stijging van het aantal bouwvergunningen met 30%. Daarnaast vergden enkele grote bouwprojecten, zoals het bouwproject Damcentrum, meer personele inzet ten behoeve van de monumentenvergunningen dan in de begroting was voorzien. In 2007 zijn extra kosten gemaakt voor de aanpassing van de verordening Algemene Plaatselijke Verordening (APV), het dereguleringsplan APV en een intensivering van de handhaving op APV-vergunningen.

Baten (€ 66.000 V)

De legesinkomsten op bouwleges, parkeervergunningen en vergunningen op grond van de APV zijn hoger uitgevallen door een hoger aantal verstrekte vergunningen.

Servicecentrum/Zorgloket (€ 416.000 V)Lasten (€ 380.000 V)

Aan gehandicaptenvoorzieningen zijn bij de realisatiecijfers minder apparaatskosten toegerekend dan in de begroting geraamd. Geconstateerd is dat dit voor een deel wordt veroorzaakt doordat in de begroting te veel uren waren toegerekend aan dit product. Daarnaast is meer capaciteit ingezet op andere producten zoals individuele voorzieningen WMO.

Tenslotte zijn er doordat er meer Ooievaarspassen zijn verstrekt hogere kosten ontstaan dan geraamd.

Baten (€ 36.000 V)

Er zijn hogere legesinkomsten en inkomensoverdrachten. Daarnaast is er een hogere bijdrage voor de Ooievaarspassen ontvangen van de gemeente Den Haag.

Bijstand en minimabeleid (€ 3.643.000 V)Lasten (€ 3.432.000 N)*Algemene Bijstand*

Tot nog toe was de bestendige gedragslijn vorderingen op de debiteuren van Sociale zaken niet te activeren op de gemeentelijke balans. Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is dit gecorrigeerd. Op basis van het kwijtscheldingsbeleid, een inschatting van de inbaarheid en het totaal aan openstaande vorderingen per 31 december 2007 is bepaald voor welk deel van de vorderingen een voorziening moet worden getroffen om straks eventuele verliezen vanwege oninbaarheid te kunnen afdekken.

Aan WWB cliënten in de leeftijd van 21-65 jaar is minder aan uitkeringen verstrekt als gevolg van een daling van het aantal cliënten. De daling wordt veroorzaakt door enerzijds een beter resultaat op de uitstroom en anderzijds door een lagere instroom dan was voorzien.

Aan apparaatskosten is meer besteed, doordat het huidige cliëntenbestand WWB een intensievere aanpak behoeft.

Het aantal cliënten BBZ dat een beroep heeft gedaan op de BBZ is met 150% gestegen.

De regionale commissie BBZ heeft meer aanvragen BBZ afgehandeld en op grond van een financieel haalbaar bedrijfsplan positief geadviseerd. Goede marktomstandigheden hebben geleid tot meer prestarters, daarnaast hebben enkele gevestigde zelfstandigen een aanvullend beroep gedaan op de BBZ-regeling. Er is meer leenbijstand omgezet in bijstand om-niet. Tenslotte is er vanwege de wettelijke 75% terugbetalingsregeling BBZ met het rijk een nog te betalen post opgenomen.

Bijzondere Bijstand

Het terugdringen van het niet gebruik van bijzondere bijstand heeft er toe geleid dat meer minima gebruik hebben gemaakt van de verschillende voorzieningen bijzondere bijstand. Daarnaast zijn de apparaatskosten overschreden. Maatregelen in het kader van de extra stimuleringsregeling bevordering preventie schuldverlening veroorzaken een overschrijding.

Baten (€ 7.075.000 V)**Algemene en Bijzondere Bijstand**

Het conform het Besluit Begroting en verantwoording (BBV) activeren van de vorderingen debiteuren sociale zaken op de balans (zie toelichting bij de lasten) veroorzaakt een incidenteel voordeel op de baten.

De ontvangen rijksbijdragen voor het WWB I-deel en voorlopige rijksbijdrage IOAW vallen lager uit dan op basis van de voorlopige beschikkingen was geraamd. Op de rijksbijdrage BBZ is door de eindafrekening 2006 een voordeel ontstaan.

Uitstroom werkzoekenden (€ 221.000 V)**Baten (€ 229.000 V)**

De Tijdelijke stimuleringsregeling bevordering activiteiten uitstroom is per 1 januari 2007 beëindigd. Het saldo van de voorziening valt in de exploitatie vrij. Daarnaast is op het werkdeel WWB minder ontvangen dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door een terugbetaling aan het rijk in verband met de definitieve afrekening 2006 en de verwachte afrekening 2007.

Individuele Voorzieningen WMO (€ 1.498.000 V)**Lasten (€ 1.993.000 V)***Hulp bij het huishouden*

Het voordeel op de uitgaven_hulp bij het huishouden wordt veroorzaakt door een tweetal factoren:

Het aantal gerealiseerde zorguren was ca 52.000 uur lager dan geraamd. Deels veroorzaakt doordat de zorgaanbieders met name het tweede halfjaar met capaciteitsproblemen te maken hadden en in een aantal gevallen cliënten minder uren zorg geleverd kregen dan hetgeen was geïndiceerd. Daarnaast is de verwachte groei van het cliëntenbestand niet opgetreden.

De budgetten waren gebaseerd op de historische uitgaven, toen hulp bij het huishouden nog onderdeel was van de AWBZ. De AWBZ tarieven lagen gemiddeld 13% hoger dan de tarieven die nu via Europese aanbesteding tot stand zijn gekomen. Daarnaast treedt er een verschuiving op van dure zorg naar goedkope zorg en van hulp in natura naar persoonsgebonden budget. Een ontwikkeling die zich de komende jaren verder zal voortzetten.

Gehandicaptenvoorzieningen

In 2007 is minder aan vervoersvoorzieningen uitgegeven. Enerzijds veroorzaakt doordat het aantal aanvragen sterk is afgenomen, anderzijds leidt de inkomensstoets tot meer afwijzingen op aanvragen. Daarnaast is er een voordeel op de kapitaallasten bij woonvoorzieningen en rolstoelen, doordat de investeringen in 2006 lager waren uitgevallen dan geraamd.

De algemene kosten WMO zijn lager uitgevallen, met als voornaamste oorzaak dat ondersteunende afdelingen geen uren schrijven op de productgroep WMO. Deze kosten worden via de overhead versleuteld over alle producten.

Baten (€ 495.000 N)

De gerealiseerde ontvangen eigen bijdragen WMO blijven achter op de raming. Het landelijke beeld is dat de ontvangsten eigen bijdragen achter blijven op de ontvangsten die Cebeon had berekend ten behoeve van het gemeentefonds. De omvang van de via het CAK ontvangen baten is onzeker door het gebrek aan controlemogelijkheden. Naast de verstrekking van een verklaring AO/IC en het ontvangen van hun kwartaalrapportage is er geen verdere mogelijkheid ter controle. Ook het feit dat 52.000 minder zorguren zijn verstrekt veroorzaakt lagere ontvangsten.

Volksgezondheid (€ 54.000 V)**Lasten(€ 37.000 V)**

Er zijn minder ambtelijke uren gerealiseerd dan geraamd.

Ook waren er door minder meldingen lagere kosten voor ongediertebestrijding.

Baten((€17.000 V)

Er is een hogere rijksbijdrage ontvangen voor collectieve preventie.

Maatschappelijke dienstverlening (€ 72.000 N)

Lasten(€ 79.000 N)

Het nadeel op overige maatschappelijke dienstverlening wordt voornamelijk veroorzaakt door de overschrijding op de ambtelijke uren door extra werkzaamheden in het kader van de implementatie van de WMO.

Daarnaast is er sprake van een klein voordeel inzake proceskosten beleidsontwikkeling WMO-nota.

B. Incidentele lasten en baten

Lasten	2007
1. Afrekening GGD 2006	44.000
2. Dotatie voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	1.097.000
3. Dotatie voorziening WWB werkdeel	426.000
4. Opvoeren nog te betalen 75% terugbetaling BBZ IOA	1.997.000
5. Invoeringskosten WMO	229.000
Totaal incidentele lasten	3.793.000

Baten	2007
1. Opvoeren vorderingen sociale zaken	7.139.000
2. Vrijval voorziening TSBAU	426.000
3. Project modernisering WSW	170.000
Totaal incidentele baten	7.735.000

C. Toelichting op verrekeningen met reserves

Onttrekkingen

Als gevolg van de positieve rekeningcijfers bij het onderdeel huishoudelijke verzorging is de bijdrage uit de reserve WMO niet nodig.

Ook de onttrekking voor bijzondere bijstand was vanwege het exploitatieresultaat niet nodig.

Daarnaast is ook een lager bedrag onttrokken aan de reserve WWB I-deel vanwege het exploitatieresultaat.

D. Toelichting op investeringen

Investerings

Geplande uitgaven	Gerealiseerde uitgaven	Geplande inkomsten	Gerealiseerde inkomsten
1.074.419	846.642	-	-

bedragen in euro's

Hieronder worden de belangrijkste afwijkingen toegelicht.

Gehandicaptenvoorzieningen (uitgaven € 187.000 V)

Het beroep op de gehandicaptenvoorzieningen, en met name vervoersvoorzieningen, is lager dan geraamd. Dit heeft ertoe geleid dat er minder is geïnvesteerd dan geraamd.

Digitaal loket (uitgaven € 27.000 V)

De investeringen in het kader van digitaal loket zijn lager dan geraamd vanwege lagere prijzen dan geraamd.

Software in het kader van Key2burgerzaken (uitgaven € 15.000 V)

Door prioriteiten voor andere lopende projecten op het gebied van informatisering binnen de gemeente is deze software niet aangeschaft.

3. Leefbaarheid

Relatie met kerndoelstelling	Bewoners centraal en Diversiteit in stedelijke en landelijke ontwikkeling
Raadscommissie(s)	Algemene zaken, Maatschappelijke ontwikkeling, Openbaar gebied
Portefeuillehouder(s)	Wethouders Beimers, Rensen, Zwartepoorte en Houtzager

3.1 Programmakader

Een aantrekkelijke gemeente kenmerkt zich door een prettige en leefbare omgeving. De zorg hiervoor is een verantwoordelijkheid van iedereen. Wij zorgen ervoor dat de stad er netjes uitziet en we stimuleren inwoners om ook hun steentje bij te dragen. Voldoende winkels, kleinschalige bedrijvigheid en een breed aanbod van culturele, recreatieve en toeristische voorzieningen zorgen ook voor een leefbare en aantrekkelijke omgeving. Wij willen dit aanbod versterken én promoten.

3.2 Opbouw programma

Het programma Leefbaarheid bestaat uit de volgende productgroepen waarbinnen de gemeentelijke activiteiten in het kader van dit programma zijn verzameld:

Schone leefomgeving	Cultuurhistorie
Waterbeheer	Economische zaken
Riolering	Evenementen en toerisme
Kunst en cultuur	Milieubeleid
Openluchtrecreatie	Afval

3.3 Speerpunten en beleidsmatige ontwikkelingen

MILIEU

Speerpunt De gemeente versterkt de kwaliteit van de leefomgeving.

Schoner gemeentelijk wagenpark

Eind 2005 heeft de gemeenteraad de intentie uitgesproken een schoner gemeentelijk wagenpark te realiseren om bij te dragen aan de verbetering van de luchtkwaliteit. Uit onderzoek is gebleken dat van de schone brandstoffen aardgas de meest effectieve en efficiënte motorbrandstof is. De Europese aanbesteding voor het afsluiten van een vierjarig raamcontract voor de levering van de voertuigen is nagenoeg afgerond. In januari 2008 zal de gunning plaatsvinden en kunnen de voertuigen besteld worden.

Milieucontroles bedrijven

De tijdelijke formatieplaats is in 2007 ingezet om de achterstand aan milieucontroles in te halen bij categorie 1 en 2 bedrijven (kleine ondernemingen of ondernemingen met slechts geringe milieubelasting). De controles zijn uitgevoerd. De verwerking van de controles in het geautomatiseerde systeem vindt plaats in het eerste kwartaal van 2008.

Stimuleringsprijs voor burgerinitiatieven rond schonere leefomgeving

In het collegeprogramma 2006-2010 is de idee van een stimuleringsprijs voorgesteld. Het is de bedoeling dat de prijs wordt uitgereikt op de jaarlijks te organiseren netwerkconferentie. In 2007 zijn de plannen voor deze netwerkconferentie ontstaan evenals het idee deze twee initiatieven te koppelen. Hierdoor is er in 2007 nog geen prijs uitgereikt.

Hondenpoepproblematiek

Voor de aanpak van de hondenpoepproblematiek zijn er drie sporen. In het kader van het proefproject handhaving op speellocaties en parken zijn wekelijkse controles uitgevoerd, een aantal processenverbaal uitgeschreven en diverse waarschuwingen uitgegaan. Opsporingsambtenaren van de gemeente en politie zien een verbetering in het naleefgedrag. Met het plaatsen van dispensers is in 2007 een flinke inhaalslag gemaakt in de kernen Leidschendam en Stompwijk, waar in tegenstelling tot de kern Voorburg nog nauwelijks dergelijke voorzieningen waren. Bij de plaatsing van dispensers, bebording en dergelijke is gebruikgemaakt van de verzoeken van de inwoners. In een deel van park 't Loo is een hondenverbod ingesteld. Tenslotte zijn alle hondenbezitters aangeschreven om het beleid en de regels rond hondenpoep nogmaals onder de aandacht te brengen.

Luchtkwaliteit

In 2007 is het lopende beleid voorgezet en zijn de volgende resultaten bereikt:

- 1 Het Actieplan luchtkwaliteit 2007-2015 (actualisatie Luchtkwaliteitplan 2004) is vastgesteld.
- 2 Een herziene subsidieaanvraag voor vernieuwing en ophoging van het scherm langs de noordzijde van de A12 is ingediend. Eind vorig jaar besloot het rijk (de ministeries van VROM en VenW) voor deze saneringsoperatie geen subsidie aan de gemeente te verstrekken maar gelden voor Rijkswaterstaat te reserveren in het kader van het Innovatieprogramma geluid. Het saneringsproject wordt dus opgenomen in de planning van Rijkswaterstaat. De uitvoeringsplanning hiervan wordt in 2008 verwacht.
- 3 Schoner gemeentelijk wagenpark: aanschaf van de eerste gemeentewagen op aardgas en twee veegwagens met roetfilter en plaatsing roetfilter op één vrachtwagen; afronding van de aanbesteding voor verdere vervangingen vanaf 2008.
- 4 Realisatie van een openbaar aardgasvulstation binnen de gemeente: over twee locaties is verkennend overleg gevoerd. Dit heeft (nog) niet geleid tot een realiseerbaar plan. Het economisch draagvlak is vooralsnog zeer beperkt vanwege de nabijheid van het vulpunt in het Forepark en het beperkte aantal aardgasauto's in de regio.
- 5 Voor de milieuzonering voor vrachtwagens is voorbereidend deelonderzoek uitgevoerd in regioverband. Het Convenant stimulering schone vrachtwagens en milieuzonering is in december 2007 medeondertekend.
- 6 Voor mobiliteitsmanagement voor de gemeentelijke organisatie is het plan van aanpak in het najaar van 2007 vastgesteld.
- 7 In Leidschendam-centrum is een verbod op het gebruik van tractoren in werking getreden bij werken die in opdracht van de gemeente worden uitgevoerd.

Daarnaast zijn in 2007 enkele onderdelen van maatregelen uit het Actieplan luchtkwaliteit gerealiseerd (promotiekaravaan rijden op aardgas, simulator Het Nieuwe Rijden, nieuwe autodeelplaatsen) of in de voorbereidingsfase (onderzoek naar de locatiespecifieke maatregelen en communicatieplan).

Stedelijk waterplan

Het Waterplan 2007-2015 (inclusief uitvoeringsprogramma) is in oktober 2007 door de gemeenteraad en de besturen van de waterschappen vastgesteld. Met de uitvoering van het Waterplan is in 2007 begonnen. De eerste projecten om te komen tot duurzaam, robuust, schoon en aansprekend water zijn opgeleverd of in een vergevorderd stadium. Zo zijn enkele duikers die een knelpunt in het watersysteem vormden, vergroot en is de eerste natuurvriendelijke oever aangelegd.

Integrale waterwet

De Integrale waterwet is nog niet vastgesteld. De voorgenomen wetswijziging heeft in 2007 geen consequenties gehad of tot activiteiten geleid. Wel is de Wet gemeentelijke watertaken vastgesteld. De gemeenten zijn met de nieuwe wet verantwoordelijk voor de ruimtelijke inpassing van maatregelen die de waterbeheerder treft. Daarnaast kent de wet drie zorgplichten toe aan de gemeenten: voor

afvalwater, hemelwater en grondwater. De verplichtingen die voortvloeien uit deze wet worden meegenomen bij de herziening van het huidige gemeentelijke rioleringsplan tot een verbreed rioleringsplan en tevens bij de uitvoering van het gemeentelijk Waterplan.

Afval

Op 1 januari 2006 is het Besluit beheer verpakkingen papier en karton van kracht geworden. Alle bedrijven die in Nederland verpakte producten op de markt brengen moeten hieraan voldoen. Bedrijven zijn financieel verantwoordelijk voor de inzameling en recycling van hun verpakkingen. In de zomer van 2007 is pas overeenstemming bereikt tussen het ministerie van VROM, de VNG en het bedrijfsleven over de vergoeding die het bedrijfsleven gaat betalen voor de inzameling door gemeenten, die nu wordt betaald via de afvalstoffenheffing. De vergoeding die het bedrijfsleven gaat betalen is niet voldoende om de afvalstoffenheffing substantieel te laten dalen.

Het besluit laat de gemeente vrij in het opzetten van een inzamelstructuur. In 2008 zal aan de minimale verplichting rond het inzamelen van kunststof worden voldaan. Aan de hand van ervaringen elders wordt in 2008 een goede inzamelstructuur voor kunststof voor het gehele Avalex gebied opgezet.

Voor de inzameling van klein chemisch afval is in 2007 een nieuwe frequentie van de chemokar geïntroduceerd waarbij de inzamelrequentie van de kern Leidschendam leidend is voor de gehele gemeente. In 2007 is de papierinzameling door middel van minicontainers geëvalueerd en aan de gemeenteraad aangeboden.

De voorbereidingen voor de modernisering van de inzamelmiddelen bij de hoogbouw zijn gestart. Het vooronderzoek is in 2007 gestart en wordt in 2008 afgerond met een locatie- en investeringsplan. Het betreft hier een omvangrijk meerjarig investeringstraject. In het vooronderzoek wordt een relatie gelegd met inzamelcontracten voor groenten- fruit- en tuinafval en investeringen in het wagenpark van Avalex.

ECONOMIE

Speerpunt

De gemeente streeft naar een balans tussen wonen en werken.

Uitwerking economische beleidsbrief

In 2007 is het reguliere overleg met het midden- en kleinbedrijf en de Kamer van Koophandel geformaliseerd. Het doel van het overleg is onder andere gericht op het uitwisselen van kennis en het initiëren van activiteiten op het gebied van de lokale economie. Er wordt ook gewerkt aan een onderzoeksrapport en een maatregelenplan voor de vermindering van de administratieve lasten bij de bedrijven in onze gemeente.

In nauwe samenwerking met de Kamer van Koophandel zijn offertes gevraagd voor een quick scan van bedrijventerreinen en kantorenlocaties voor parkmanagement.

Om een extra inhaalslag te maken in het kader van de economische beleidsbrief is extern een opdracht uitgezet voor het formuleren van een concreet uitwerkingsplan.

Arbeidsmarktbeleid

In 2007 is een taskforce arbeidsmarktbeleid samengesteld van vertegenwoordigers van diverse afdelingen. De taskforce heeft een plan van aanpak arbeidsmarktbeleid ontwikkeld. Het plan is in september door het college vastgesteld. Het arbeidsmarktbeleid is een geheel van maatregelen en initiatieven dat gericht is op de afstemming tussen vraag en aanbod op de lokale arbeidsmarkt.

KUNST EN CULTUUR

Bibliotheek

In 2007 is een stap gezet naar het realiseren van een bibliotheek die beter toegerust is voor haar rol in een veranderende maatschappij. Dit gebeurt door het beschikbaar stellen van eenmalige en structurele budgetten voor bibliotheekvernieuwing. De eenmalige budgetten zijn specifiek bedoeld voor het continueren van het digitale informatie Cultuurpunt in 2007. De structurele budgetten (vanaf 2008) zijn voor het versterken en uitbouwen van de digitale dienstverlening voor de burgers en het onderwijs en het op peil houden van het huidige activiteitsniveau. Het op peil houden van het activiteitsniveau moet ook worden gezien in relatie tot met de richtlijnen van bibliotheekvernieuwing, kernfuncties en kerntaken van de instelling.

Met de bouw en inrichting van een nieuwe vestiging van de bibliotheek in het nieuw te bouwen scholencomplex voor vmo en mbo aan het Fluitpolderplein in de kern Leidschendam is eveneens een krachtige impuls gegeven aan bibliotheekvernieuwing. Dit geldt vooral voor de intensieve samenwerking met het onderwijs en de verbeterde dienstverlening en ontmoetingsmogelijkheid voor de inwoners van de gemeente.

Monumenten

De aanwijzing van nieuwe gemeentelijke monumenten heeft in 2007 vertraging opgelopen, die werd veroorzaakt door een vacature. Dit heeft er ook toe geleid dat het in voorbereiding zijnde monumentenboek over alle gemeentelijke en rijksmonumenten in Leidschendam-Voorburg in de eerste helft van 2008 zal worden gepresenteerd.

In oktober 2007 zijn 24 panden in de kern van Leidschendam op de gemeentelijke monumentenlijst geplaatst. Tien eigenaren hebben bezwaar ingediend als reactie op de aanwijzing van hun bezit als gemeentelijk monument. Deze procedure is eind 2007 nog niet voor alle tien bezwaren afgerond; in 2008 worden de laatste vier behandeld.

Het nieuwe monumentenbeleid is eind 2007 in de vorm van het Actieprogramma monumenten en archeologie en de Subsidieverordening restauratie gemeentelijke monumenten door het college vastgesteld en door de gemeenteraad vrijgegeven voor inspraak. Begin 2008 wordt er een informatieavond voor belanghebbenden en geïnteresseerden georganiseerd. Bij een voorspoedige afhandeling zullen het actieprogramma en de bijbehorende subsidieverordening in de eerste helft van 2008 vastgesteld worden door de gemeenteraad.

Het archeologiebeleid is door onduidelijkheden over de inwerkingtreding en de definitieve tekst van de gewijzigde monumentenwet 1988, waarvan de nieuwe archeologiewetgeving onderdeel uitmaakt, uitgesteld. De contouren van het gemeentelijke archeologiebeleid krijgen steeds meer vorm. De bijbehorende archeologische waardenkaart, die aangeeft welke gebieden in de gemeente van archeologische waarden zijn, is grotendeels afgerond. De beleidsstukken zullen medio 2008 worden afgerond.

Kunst- en cultuurbeleid

Op basis van de gestelde prioriteiten is afgezien van het ontwikkelen van een totaalvisie op het toekomstig te voeren kunst- en cultuurbeleid. In 2007 is voorrang gegeven aan de beleidsontwikkeling op een aantal deelterreinen van de sector kunst en cultuur, in het bijzonder op het gebied van het bibliotheekwerk, het museaal bestel, de cultuureducatie binnen het reguliere onderwijs en de monumentenzorg. Met het oog op de gewenste samenhang binnen het kunst- en cultuurbeleid is bij deze deelnota's de discussienota Keuzes in cultuurbeleid als leidraad gehanteerd.

Op het gebied van cultuureducatie is in 2007 een professionaliseringsslag gemaakt door de start van het Cultuurmenu. Alle basisscholen in de gemeente doen hieraan mee. Voor het voortgezet onderwijs is het Platform cultuureducatie opgericht en met stichting Trias, Centrum voor de Kunsten is een nieuw meerjarig convenant afgesloten.

In het beeldenpark Sijtwende zijn begin 2007 vier middelgrote kunstwerken geplaatst, die aansluiten bij het gekozen thema 'de reis van het leven'. Het streven is om dit aantal de komende jaren geleidelijk uit te breiden.

Om de integratie van beeldende kunst in de openbare ruimte planmatiger te kunnen aanpakken, wordt een beeldenplan opgesteld. In afwachting van dit beeldenplan is voorlopig afgezien van de plaatsing van een kunstwerk op de Sijtwenderotonde en aan de Vliet.

Bij het maken van het beeldenplan worden ook de eerste resultaten van de toepassing van de percentageregeling beeldende kunst betrokken.

In overleg met de Adviescommissie Beeldende Kunst is nog een beperkt aantal potentiële plekken voor de plaatsing van sokkelbeelden in de Herenstraat voorgesteld. In 2007 is de beeldenroute uitgebreid met twee sokkelbeelden.

De lokale omroep Midvliet levert onder meer een aantal informatieve diensten aan de gemeente. Voor de advisering over het programmapakket op het gebied van radio en televisie zijn voor onze gemeente twee nieuwe vertegenwoordigers (burgers) benoemd in de Regionale Programmaraad Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Wassenaar en Pijnacker-Nootdorp. Eind oktober 2007 is de nieuwe Regionale Programmaraad op onze uitnodiging voor de eerste maal bijeengekomen.

Museaal bestel

Begin 2007 is een convenant getekend met het bestuur van de stichting Museum Swaensteyn en van de stichting Historische Collectie Veur-Stompwijk, waarin het gezamenlijke streven naar de vorming van een historisch museum is vastgelegd.

Bij de vernieuwing van het museaal bestel zijn naast bovengenoemde instellingen ook het bestuur van de vereniging Hofwijck, het gemeentelijke archief en de bibliotheek betrokken.

Voor de ontwikkeling van een nieuw inhoudelijk museumconcept is een externe museumdeskundige ingeschakeld. Dit proces heeft geresulteerd in een nieuw museumconcept waarin het Verhaal (de geschiedenis) van Leidschendam-Voorburg centraal staat. De realisatie van diverse stadsbakens en van wijkgerichte museale projecten zullen het aanbod van het historisch museum completeren.

Beeldende kunst vormt een integraal onderdeel van het Verhaal van Leidschendam-Voorburg.

Vandaar dat in dit stadium nog is afgezien van nader overleg over een centrum voor hedendaagse beeldende kunst. De eventuele noodzaak en mogelijkheden daartoe zullen in 2008 scherper in beeld komen.

Bij de vaststelling van de nieuwe beleidsvisie in december 2007 is een eenmalig budget beschikbaar gesteld voor de nadere uitwerking van de museale vernieuwing en een budget voor accommodatievernieuwing. Daarnaast vindt de registratie van de collectie Veur-Stompwijk plaats. Dit registratieproces zal in juli 2008 zijn voltooid.

RECREATIE EN TOERISME

Speerpunt

De gemeente stimuleert stadspromotie door het aanbod aan lokale bezienswaardigheden, kunst en cultuur, recreatie en toerisme te behouden en te versterken.

Stadspromotie

Het onderwerp stadspromotie is in 2007 verkend. Het beslisdocument moet duidelijkheid bieden over de manier waarop de gemeente activiteiten gaat ondernemen om de gemeente te promoten en in de markt te zetten. In 2007 is onderzocht wat stadspromotie is en wat er mee moet (kan) worden bereikt. Op basis van dit onderzoek wordt een document opgesteld waaruit duidelijk blijkt waar de gemeente zich op wil gaan richten om de gemeente een imago te geven en zichzelf te promoten. Dit krijgt in 2008 verder vorm.

Recreatieve paden, mensportparcours en binnenstadstrand

In 2007 zijn de nog niet uitgevoerde actiepunten uit het bestaande actieprogramma toerisme opgepakt. Dit betreft het uitvoeren van een jaarlijks terugkerend evenement. Dit evenement (De Vlietdagen) heeft in 2007 een vervolg gekregen. Het is de bedoeling dit in volgende jaren te vervolgen omdat het evenement een regionale aantrekkingskracht heeft, veel bezoekers trekt en een belangrijke (economische) impuls voor de gemeente is.

Er zijn nog geen geschikte locaties gevonden voor toeristisch-recreatieve informatiepunten binnen de gemeente. De informatiepunten moeten het beoogde doel bereiken; goed inzicht geven in wat de gemeente te bieden heeft.

In 2007 is een slag gemaakt met het digitaal beschikbaar stellen van toeristische informatie op internet. Het digitaliseren van toeristische informatie en het maken van een hoofdrubriek toerisme en recreatie wordt verder opgepakt in samenhang met de uitwerking van de aanpak van stadspromotie.

Toerisme en recreatie zijn belangrijk vanwege economische- en werkgelegenheidsmotieven en imagoverbetering van de gemeente. In 2007 is een plan van aanpak gemaakt voor een nieuw toeristisch actieprogramma waarin concrete actiepunten zijn opgenomen om het toerisme en de recreatie in de gemeente te versterken.

Mogelijkheden voor het aanleggen van een binnenstadstrand in de gemeente zijn onderzocht. Er zijn diverse locaties bekeken. Door verschillende redenen zijn op de onderzochte locaties geen mogelijkheden voor de aanleg van een binnenstadstrand. In 2008 wordt verder onderzoek gedaan.

Bij het project Stompwijk en bij het project Driemanspolder is expliciet rekening gehouden met mogelijkheden voor aanleg van een mensportparcours en recreatieve paden. Onderzoeken over aanleg zullen in 2008 uitgevoerd worden. In nauwe samenwerking met het Land van Wijk en Wouden zijn in 2007 boerenlandpaden gerealiseerd in het buitengebied.

In 2007 zijn mogelijkheden bedacht voor een nieuwe toeristische recreatieve functie van de brugwachtershuisjes en het sluiswachtershuisje. Zo is er een idee voor een horecaconcept in combinatie met boottochten. Over de nieuwe functie van de brugwachtershuisjes en het sluiswachtershuisje moet de provincie nog besluiten.

Met het gebruiken van de brugwachtershuisjes en het sluiswachtershuisje wordt ook het beter benutten van de Vlietoever met horeca opgepakt. Andere initiatieven voor horeca langs de Vlietoever zijn in de opstartfase.

Met de provincie zijn in 2007 de mogelijkheden bekeken voor het uitbreiden van het gebruik van de passantenhaven in de Vliet. Het gaat bijvoorbeeld om de aanleg van meer boten en overnachtingen mogelijk te maken.

3.4 Indicatoren voor output en effecten

METING VAN DE RESULTATEN	Rekening 2005	Rekening 2006	Begroting 2007	Rekening 2007
a. Aantal scholen dat inschrijft op cultuurmenu	-	-	-	20
b. Aantal monumenteneigenaren dat een abonnement heeft op de Monumentenwacht	-	-	-	284
c. Formalisering van samenwerkingsverbanden in de vorm van overeenkomsten				1
d. Aantal stadsbakens				0 *)
e. Aantal kunstwerken				145
f. Bezoekersaantallen evenementen in de gemeente				50.000

*) Eind 2007 is pas besloten dat ze er moesten komen.

3.5 Financiële middelen

Bedragen x € 1000	Rekening 2006	Begroting voor wijziging 2007	Begrotings wijzigingen 2007	Begroting na wijziging 2007	Rekening 2007	Vershil 2007
Lasten	21.021	21.409	281	21.690	20.703	987V
Baten	15.379	14.425	397-	14.028	14.610	582V
Saldo van het programma	5.642	6.984	678	7.662	6.093	1.569V
Saldo van het programma	5.642	6.984	678	7.662	6.093	1.569V
Storting in reserves	882	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	1.548	1.110	553	1.662	1.015	647N
Saldo na resultaatbestemming	4.976	5.874	126	6.000	5.078	922V

A. Analyse begroting 2007-rekening 2007

Toelichting op lasten en baten (saldo)

Schone leefomgeving	€ 4.000 N
Waterbeheer	€ 608.000 V
Riolering	€ 19.000 V
Kunst en cultuur	€ 127.000 V
Openluchtrecreatie	€ 564.000 V
Cultuurhistorie	€ 74.000 V
Economische zaken	€ 43.000 V
Evenementen en Toerisme	€ 53.000 V
Milieubeleid	€ 382.000 V
Afval	€ 296.000 N
Totaal	€ 1.569.000 V

Waterbeheer (€ 608.000 V)

Lasten (€ 568.000 V)

Omdat een gedeelte van het baggerprogramma 2007 reeds in 2006 is uitgevoerd, is op het budget met betrekking tot het baggeren van watergangen en de ambtelijke uren minder uitgegeven dan begroot.

Baten (€ 40.000 V)

Er is een bijdrage ontvangen van het Hoogheemraadschap Delfland voor het in opdracht van hen uitvoeren van dagelijks onderhoud aan watergangen.

Riolering (€ 19.000 V)

Lasten (€ 138.000 N)

In totaliteit zijn er meer ambtelijke uren besteed en is minder werk uitbesteed. Voorts zijn meer subsidies verstrekt. De inningskosten van de rioolrechten zijn hoger dan geraamd.

Baten (€157.000V)

Er zijn meer rioolrechten ontvangen als gevolg van meer aansluitingen.

Kunst en cultuur (€ 127.000 V)Lasten (€ 65.000V)

Door vacatures en andere prioriteringen was er geen gelegenheid voor het verder ontwikkelen en uitvoeren van het archeologiebeleid.

Baten (€ 62.000V)

Vanwege het ontbreken van een onderhoudsplan is de voorziening onderhoud buitenkunst vrijgevallen.

Openluchtrecreatie (€ 564.000 V)Lasten (€ 562.000 V)

Op het product speelvoorzieningen zijn minder ambtelijke uren besteed aan regulier onderhoud dan geraamd omdat veel aandacht is besteed aan de uitvoering van het investeringsprogramma speelruimteplan. Daarnaast zijn door het uitstellen van investeringen in 2006 de kapitaallasten in 2007 veel lager dan geraamd.

Op zowel het product kinderboerderij als volkstuinten is een voordeel ontstaan als gevolg van minder ambtelijke bestede uren.

Cultuurhistorie (€ 74.000 V)Lasten (€ 74.000 V)

Als gevolg van onder andere vacatures en minder aanvragen subsidie monumentenzorg zijn er minder interne uren gemaakt dan geraamd.

Economische zaken (€ 43.000 V)Lasten (€ 51.000 V)

Als gevolg van vacatures zijn diverse onderdelen van het uitwerkingsplan economische beleidsbrief in 2007 nog niet uitgevoerd.

Baten(€ 8.000 N)

Er waren lagere opbrengsten marktgelden.

Evenementen en toerisme (€ 53.000 V)Lasten (€ 50.000V)

Het voordeel is vooral ontstaan door een afwijking in de toerekening van de ambtelijke uren op diverse producten.

Milieubeleid (€ 382.000 V)Lasten (€ 274.000 V)

De reguliere kosten van kleine bodemsaneringsprojecten zijn lager dan verwacht.

Bovendien hebben door vacatures, e.d. minder activiteiten plaatsgevonden op het gebied van milieucommunicatie en bij milieubeleid en –programma.

Baten (€ 108.000 V)

Als gevolg van correcties voorgaande jaren is er een vrijval van de voorziening onderzoek en advies.

Tevens is er een bijdrage van het rijk ontvangen in het kader van de regeling Bestuursakkoord Nieuwe Stijl met betrekking tot het klimaatconvenant.

Afval (€ 296.000 N)Lasten (€ 514.000 N)

De heffings- en inningskosten zijn hoger uitgevallen en ook door meer aanvragen zijn de kosten van kwijschelding hoger uitgevallen dan geraamd. Daarnaast zijn de kosten van Avalex hoger.

Baten (€218.000V)

De opbrengsten van de afvalstoffenheffing zijn hoger dan geraamd als gevolg van meer aansluitingen.

B. Incidentele lasten en baten

Lasten	2007
1. Provinciale subsidies kunst en cultuur	32.000
2. Voorbereiding 1 museaal bestel	39.000
Totaal incidentele lasten	71.000

Baten	2007
1. Provinciale subsidies kunst en cultuur	32.000
2. Rijksbijdrage Bans-regeling	46.000
3. Vrijval voorziening onderhoud buitenkunst	58.000
Totaal incidentele baten	136.000

C. Toelichting op verrekeningen met reserves

Onttrekkingen

Aangezien veel baggerwerkzaamheden al in 2006 hebben plaatsgevonden was de geraamde onttrekking uit de reserve baggeren niet nodig.

Vanwege lagere exploitatielasten is de onttrekking aan de egalisatiereserve rioleringen lager.

Daarnaast is door hogere exploitatielasten bij afval de onttrekking aan de egalisatiereserve afval hoger.

Voor de aanleg van het skatepark is een lagere onttrekking gedaan uit de algemene reserve omdat de afronding plaatsvindt in 2008.

Tenslotte heeft de vertraging bij monumentenzorg er voor gezorgd dat er minder onttrokken hoeft te worden aan de reserve monumenten.

D. Toelichting op investeringen

Investerings

Geplande uitgaven	Gerealiseerde uitgaven	Geplande inkomsten	Gerealiseerde inkomsten
5.568.403	5.128.669	75.524	85.263

bedragen in euro's

Rioleringswerken (uitgaven € 400.000 V)

Door onvoldoende personele bezetting is de feitelijke productie van rioleringswerken lager dan voorzien.

4. De wijk

Relatie met kerndoelstelling	Bewoners centraal, Diversiteit in landelijke en stedelijke ontwikkeling
Raadscommissie(s)	Maatschappelijke ontwikkeling, Openbaar gebied
Portefeuillehouder(s)	Wethouders Beimers en Rensen

4.1 Programmakader

Wij streven naar complete wijken, waar het fysieke beheer op orde is en met een goede sociale samenhang. Die sociale samenhang bevorderen wij door professionals, vrijwilligers en andere organisaties in de wijk samen te brengen. Elke wijk is anders. Daarom zullen wij onderwerpen als integratie, stadsvernieuwing, veiligheid, sociale activering, parkeren en groen per wijk en in overleg met de wijk invullen. Het wijkplatform speelt hier een belangrijke rol in.

4.2 Opbouw programma

Het programma De wijk bestaat uit de volgende productgroepen waarbinnen de gemeentelijke activiteiten in het kader van dit programma zijn verzameld:

Openbaar groen	Nieuwkomers
Sociaal-culturele dienstverlening	Parkeren
Lijkbezorging	

4.3 Speerpunten en beleidsmatige ontwikkelingen

SOCIALE STRUCTUUR

Speerpunt

Maatwerk per wijk is het uitgangspunt van gemeentelijk beleid.

De accommodaties in de wijk worden optimaal en voor meerdere functies gebruikt.

Wonen, welzijn, zorg

Het subsidietraject met het ministerie van VROM is afgerond. In een eindrapportage zijn onder andere leerpunten, aanbevelingen en vervolgacties opgenomen.

In 2007 is voor een aantal wijken begonnen met het opstellen en uitvoeren van een wijkprogramma. In de wijk Duivenvoorde is in juli 2007 het wijkservicecentrum geopend. De functie van vrijwilligerscoach is voortgezet, waarmee ook de werving en begeleiding van vrijwilligers in de wijkservicecentra is verzekerd. Er is een begin gemaakt met de inventarisatie van de woningvoorraad aan de hand van een regionaal classificatiesysteem, waarin de geschiktheid van woningen voor ouderen in beeld wordt gebracht. Er is gestart met het beoordelen van de toegankelijkheid van openbare gebouwen.

Tenslotte is er een communicatieplan opgesteld, waarin zowel de communicatie met de wijkbewoners als tussen de partijen binnen het programma woonservicezones wordt geregeld.

Steunpunten in de wijk, beheersvorm wijkcentra, beheer en exploitatie wijkcentrum Bovenveen en de Waterlelie.

In het wijkcentrum in Bovenveen zijn het Vrijwilligerspunt, de ouderenadviseurs en de sociaal raadsliden gehuisvest. De opening van het wijkservicecentrum (januari 2008) wordt voorbereid. Op verzoek van de gemeente heeft de professionele beheerder (stichting Woeij) deze maatschappelijke functies in het wijkcentrum ondergebracht.

In 2007 zijn in de Groene Loper steeds meer activiteiten met een element van ontmoeting voor de buurtbewoners georganiseerd. Dit aanbod wordt in 2008 verder uitgebreid. Met het professionele beheer van het wijkcentrum blijkt de continuïteit van de activiteiten gewaarborgd.

Het gebouw De Waterlelie in de Prinsenhof is in 2007 in gebruik genomen en er zijn een tweede conciërge en een tijdelijke beheerder aangesteld (conciërge plus). De beheerder heeft de kinderziekten van de gemeenschappelijke huisvesting in de Brede school / multifunctionele accommodatie bestreden. De gemeente is eigenaar en beheerder van het gebouw. Eind 2007 heeft een evaluatie van het functioneren van De Waterlelie plaatsgevonden.

Buurtbemiddeling

In 2007 waren er 85 aanvragen voor buurtbemiddeling. Dit is een stijgende lijn ten opzichte van 2006. Veel van de zaken zijn met hulp van de buurtbemiddelaars opgelost. Er zijn elf vrijwilligers als buurtbemiddelaar actief. De gemeente zit de begeleidingsgroep voor. In de begeleidingsgroep participeren een vertegenwoordiging van de buurtbemiddelaars, de twee woningcorporaties en de politie. Met ingang van 2008 gaat de coördinatie van de buurtbemiddeling van woningcorporatie Vidomes over naar Wooninvest.

Buurtouders

In 2007 is er weer door buurtouders gesurveilleerd tijdens de kermissen in de kernen Leidschendam en Voorburg. Deze inzet wordt door de politie als zeer waardevol beschouwd. De buurtouders zijn door Haaglanden genomineerd voor de Veiligheidsprijs Haaglanden. Het Komitee Marokkaanse Arbeiders Leidschendam (Kmal) is in het najaar van 2007 in overleg met de politie en gemeente een buurtproject gestart. Hiermee wordt de surveillance uitgebreid tot een structurele inzet op te verwachten probleemdagen en momenten. Het is nog te vroeg om hiervan al resultaten te geven.

INTEGRATIE

Speerpunt

Integratie vraagt maatwerk per wijk, met aandacht voor sociale samenhang en stadsvernieuwing en voor wederzijdse verantwoordelijkheden.

Meldpunt Discriminatie

In 2007 is door Bureau Discriminatiezaken in overleg met de gemeente een pilot gestart van een discriminatiesprekkuur in de kernen Leidschendam en Voorburg. Bureau Discriminatiezaken heeft in 2007 21 klachten over discriminatie behandeld en geregistreerd. Daarbij ging het in elf zaken om vijandige bejegening en tien zaken hadden betrekking op omstreden behandeling. Opvallend was dat in veertien zaken ras de discriminatiegrond was. Met de instelling van een lokaal laagdrempelig spreekuur, wordt beoogd dat er eerder melding gedaan wordt van discriminatie. Met eerder melden, kan er sneller ingegrepen worden wat een bijdrage levert aan het terugdringen van discriminatie

Integratiebeleid

Het inburgeringsbeleid, het minderhedenbeleid, de volwasseneneducatie, gedeeltes van het jeugdbeleid en het veiligheidsbeleid, maken deel uit van integratiebeleid. Op deze deelterreinen is er beleid, maar overkoepelend integratiebeleid ontbreekt. De gemeente wil lokaal integratiebeleid ontwikkelen om meer integraal te kunnen werken en de bestaande budgetten effectiever in te kunnen zetten. In 2007 heeft overleg plaatsgevonden tussen de gemeente en enkele lokale/landelijke organisaties. De ontwikkeling zal in 2008 worden afgerond in overleg met belanghebbenden, belangstellenden en experts.

Wet Inburgering

De Wet inburgering (Wi) is met ingang van 1 januari 2007 in werking getreden. Hierdoor is er veel veranderd op het gebied van inburgering, zowel voor gemeenten, als voor de inburgeraar en betrokken instellingen. Als gevolg van de inwerkingtreding van de Wi zijn de aantallen personen die moeten inburgeren aanmerkelijk groter geworden. Dit komt omdat naast de groep nieuwkomers nu ook een aanzienlijke groep oudkomers verplicht wordt om in te burgeren.

Het jaar 2007 geldt voor wat de uitvoering van de Wet inburgering betreft als overgangsjaar.

In 2007 is een einde gekomen aan de samenwerking voor de uitvoering van de Wet inburgering met de gemeente Rijswijk. De samenwerking met de gemeente Wassenaar is wel voortgezet. Dit betekent dat de gemeente Leidschendam-Voorburg met ingang van 1 januari 2008 de taken van de Wet inburgering voor beide gemeenten uitvoert.

Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing

In de aangewezen herstructureringswijken Voorburg-Noord, Bovenveen en 't Loo zijn de volgende stedelijk vernieuwingsprojecten in uitvoering:

- 1 Groene Loper: de nieuwbouw van woningen, school en zorgcentrum is opgeleverd, ook de herinrichting van de woonomgeving en het buurtpark is in 2007 gereed gekomen.
- 2 Mgr. Van Steelaan: de uitvoering van dit renovatie- en liftenproject is in de loop van 2007 gestart en in volle gang. Na oplevering in 2008 volgt nog de herinrichting van het binnenterrein.
- 3 Versteegstraat: de planfase van dit woningbouwproject is in 2007 afgerond en de bouwvergunning verstrekt. Rond mei 2008 zal daadwerkelijk gestart worden met de bouw. Het kantoorgebouw op de locatie is inmiddels gesloopt.
- 4 Van Barbansonstraat: Er is een start gemaakt met het opstellen van de ruimtelijke en functionele kaders voor dit sloop-nieuwbouwproject. Aan de hand van de concepten heeft de ontwikkelaar een haalbaarheidsstudie verricht en een voorlopig ontwerp gemaakt. Formele vaststelling van het voorlopige ontwerp zal in het voorjaar van 2008 plaatsvinden.
- 5 Van Alphenstraat: de begeleiding van de particuliere woningverbetering in het plangebied is afgerond; de planfase nieuwbouw bedrijven en woningen ter plaatse van de locatie van het bedrijfsverzamelgebouw is gestart; de inrichting van de groenstrook en het parkeerterrein achter het station loopt wat achter op schema vanwege vertraging in de ruimtelijke procedure die vanuit de gemeente Den Haag en de NS wordt verzorgd.

GROEN

Beheerkwaliteitplan

Een instrument om de kwaliteit van de leefomgeving gericht te bewaken en te versterken is het Beheerkwaliteitplan. In 2007 hebben hiervoor drie schouwen plaatsgevonden; zij worden uitgevoerd door een extern bureau. Daarnaast heeft er in de winterperiode een bewonersschouw plaatsgevonden. Deze worden door de gemeente uitgevoerd in samenwerking met de wijkplatforms. In 2007 is een basis gelegd voor een stroomlijning van de kapvergunningen-procedure. In 2007 zijn verkennende gesprekken gevoerd over het groenbeleidsplan. In het kader van de Visual Tree Assessment is een scan uitgevoerd van de monumentale bomen in de parken. Beoordeeld is welke bomen in een dermate slechte conditie verkeren zodat ze een verhoogde gevaarstelling opleveren. Op basis van de bevindingen zijn enkele bomen preventief gekapt en is de herplant ingezet.

Lijkbezorging

Uitgangspunt voor de renovatie van de Oude Begraafplaats aan de Parkweg in de kern Voorburg is het weer mogelijk maken van het uitgeven van nieuwe graven. Op dit moment is dat niet mogelijk omdat de capaciteit op deze begraafplaats niet meer toereikend is; bijzettingen kunnen nu slechts plaatsvinden in bestaande eigen graven. De voorbereidingen om de begraafplaats wederom in gebruik te nemen zijn in 2007 in gang gezet. In het eerste kwartaal van 2008 wordt een eerste ontwerp voor de renovatie het college aangeboden. De planning is dat in november 2008 gestart kan worden met de daadwerkelijke uitvoering van de werkzaamheden. De uitvoering zal doorlopen in 2009.

De noodzaak voor de (laatst mogelijke) uitbreiding van de Oosterbegraafplaats komt ook voort uit onvoldoende capaciteit in de toekomst. In 2007 zijn het grondwerk, het aanbrengen van randbeplanting en solitaire bomen én het inzaaien van gras nagenoeg afgerond. Het aanbrengen van de definitieve infrastructuur en struikbeplanting wordt gestart over vijf jaar. De ingebruikname zal plaatsvinden in 2012, of indien noodzakelijk eerder.

Ook is in 2007 op de Oosterbegraafplaats gestart met de nieuwbouw van een ontvangstaccommodatie annex accommodatie ten behoeve van het personeel. Die werkzaamheden zijn in 2007 afgerond. In de gevel van de nieuwbouw is een funerair infopunt geïntegreerd. Voor de vervanging van de zuilen aan de voorzijde van de aula is een offerte aangevraagd. De vervanging vindt plaats in het eerste kwartaal van 2008.

PARKEREN

Parkeernota

In 2007 zijn verschillende veranderingen in de blauwe zone doorgevoerd. In de woonwijken bij de Haagse kantoorlocaties een verscherpte blauwe zone met een maximale parkeerduur van een uur ingesteld. Op enkele locaties (zoals de Rembrandtrotonde) zijn blauwe zones ingevoerd, om onder meer de bereikbaarheid voor winkelbezoekers te vergroten. In de omgeving van de Julianabaan is een blauwe zone ingesteld. Deze heeft tot veel reacties uit de omgeving geleid. Mede hierdoor is inmiddels begonnen aan een evaluatie van de blauwe zone in dit gebied.

In 2007 is nog geen start gemaakt met het realiseren van extra parkeerplaatsen in de Zeeheldenwijk. Met betrekking tot de geconcentreerde parkeervoorziening in de De Ruyterstraat, zoals voorgesteld in de Parkeernota, is in het vierde kwartaal 2007 de behoefte ontstaan voor nadere afstemming met de inwoners van de wijk.

4.4 Indicatoren voor output en effecten

METING VAN DE RESULTATEN	Rekening 2005	Rekening 2006	Begroting 2007	Rekening 2007
a. Het behalen en behouden van gemiddelde kwaliteit B in woonwijken			Ja	Ja
b. Het behalen en behouden van gemiddelde kwaliteit B in centrumgebieden en hoofdinfrastructuur			Ja	Ja
c. Het bepalen van het onderhoudsniveau door middel van een aantal gemeentelijke schouwen			3	3
d. Idem door een aantal schouwen met wijkplatforms			12	8

4.5 Financiële middelen

Bedragen x € 1000	Rekening 2006	Begroting voor wijziging 2007	Begrotings wijzigingen 2007	Begroting na wijziging 2007	Rekening 2007	Vershil 2007
Lasten	10.565	11.194	540	11.734	10.535	1198V
Baten	1.722	2.045	325	2.371	1.501	869N
Saldo van het programma	8.843	9.148	215	9.363	9.034	329V
Saldo van het programma	8.843	9.148	215	9.363	9.034	329V
Storting in reserves	10	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	158	66	93	159	106	53N
Saldo na resultaatbestemming	8.695	9.083	122	9.205	8.928	276V

A. Analyse begroting 2007-rekening 2007

Toelichting op lasten en baten (Saldo)

Openbaar groen	€ 63.000 N
Sociaal culturele dienstverlening	€ 247.000 V
Lijkbezorging	€ 203.000 N
Nieuwkomers	€ 164.000 V
Parkeren	€ 184.000 V
Totaal	€ 329.000 V

Openbaar groen (€ 63.000 N)

Lasten (€ 67.000 N)

Hogere kapitaallasten als gevolg van het in één keer afschrijven van de investering (maatschappelijk nut) ten behoeve van hekwerken rondom het park Vreugd & Rust. Ook zijn er meer ambtelijke uren toegerekend.

Sociaal Culturele dienstverlening (€ 247.000 V)

Lasten (€ 244.000 V)

Door langdurig ziekteverzuim zijn er minder uren besteed het wijkmanagement, tevens heeft dit gevolgen voor de uitputting van het budget uitbesteed werk. Ook zijn er voor subsidieafwikkeling meer uren gemaakt.

In 2007 zijn minder subsidies verstrekt en bovendien zijn minder aanvragen ontvangen voor eenmalige subsidies in het kader van sociaal-cultuur werk.

Lijkbezorging (€ 203.000 N)

Lasten (€ 117.000V)

Er zijn lagere lasten op het exploitatieonderdeel begraafrechten als gevolg van het gebruik van een gedeelte van de voorziening afkoopsom grafonderhoud.

Baten (€ 320.000 N)

De afwijking van de baten van de begraafrechten wordt grotendeels veroorzaakt doordat het aantal begrafenissen in 2007 met 20% is gedaald ten opzichte van voorgaande jaren.

Nieuwkomers (€ 164.000 V)Lasten (€ 759.000 V)

De voorbereiding van de invoering Wet inburgering heeft plaatsgevonden in samenwerking met de gemeente Rijswijk en de gemeente Wassenaar. De definitieve afrekening met de gemeente Wassenaar zal in 2008 plaatsvinden.

Baten (€ 595.000N)

In 2007 is de regeling inburgering nieuwkomers vernieuwd. De begroting is hierop niet aangepast. Hierdoor ontstaat een optisch nadeel. In de balans is echter wel opgenomen een vooruitontvangen bedrag voor de nieuwe regeling. Zie hiervoor de post overlopende passiva.

Parkeren (€ 184.000 V)Lasten (€ 145.000V)

De extra parkeerplaatsen in de De Ruyterstraat zijn niet aangelegd, omdat door diverse omstandigheden vertraging is ontstaan.

De geplande nieuwe parkeervoorziening bij de Randstadrail is niet gerealiseerd, de exploitatielasten vallen daardoor lager uit.

Baten (€ 39.000V)

Door het wegvallen van de noodzaak tot het hebben van de voorziening parkeerwachters, is deze ten gunste van de exploitatie vrijgevallen.

B. Incidentele lasten en baten

Lasten	2007
1. Afschrijving hekwerk park Vreugd & Rust	46.000
2. Storting voorziening onderhoud graven	18.000
Totaal incidentele lasten	64.000

Baten	2007
1. Afkoop graven	18.000
2. Vrijval voorziening parkeerwachters	39.000
Totaal incidentele baten	57.000

C. Toelichting op verrekeningen met reserves

De afwijking is een gevolg van een onttrekking aan de reserve incidentele kosten voor de dekking van de afschrijving in één keer van de investering ten behoeve van het hekwerk rondom het park Vreugd & Rust. Daarnaast is er een lagere onttrekking aan de reserve minderheden als gevolg van minder beroep op de projectenpot zelfredzaamheid. Tenslotte is er als gevolg van de vertraging in de uitvoering, een lagere onttrekking aan de reserve verkeers- en vervoersplan.

D. Toelichting op investeringen

Investeringen			
Geplande uitgaven	Gerealiseerde uitgaven	Geplande inkomsten	Gerealiseerde inkomsten
1.464.327	1.032.183	-	-

bedragen in euro's

Renovatie van het poortgebouw (uitgaven € 237.000 V)

De renovatie van het poortgebouw is doorgeschoven naar 2008.

Renovatie van de parkeergarage Oude Haven (uitgaven € 270.000 V)

De renovatie van de begraafplaats is doorgeschoven naar 2008.

5. Ruimtelijke inrichting

Relatie met kerndoelstelling	Diversiteit in landelijke en stedelijke ontwikkeling
Raadscommissie(s)	Openbaar gebied
Portefeuillehouder(s)	Wethouders Houtzager, Beimers, Rensen en Zwartepoorte

5.1 Programmakader

Onze ambitie is een aantrekkelijke, groene woonstad te zijn met een evenwichtige bevolkingsopbouw. Daarnaast willen wij goed bereikbaar blijven en de economische en recreatieve component niet vergeten. Dit zijn allemaal eisen die om een ruimtelijke vertaling vragen en die niet altijd zomaar samen zijn in te passen. Om onze schaarse ruimte optimaal te gebruiken, moeten we deze eisen in samenhang met elkaar bekijken en met creatieve oplossingen komen. Daarom zullen wij voor een aantal plekken in onze gemeente een ontwikkelingsvisie opstellen.

5.2 Opbouw programma

Het programma Ruimtelijke inrichting bestaat uit de volgende productgroepen waarbinnen de gemeentelijke activiteiten in het kader van dit programma zijn verzameld:

Onderhoud wegen en kunstwerken	Gronden en vastgoed
Ruimtelijke ordening	Grondexploitaties
Wonen	Verkeer en vervoer

5.3 Speerpunten en beleidsmatige ontwikkelingen

VERKEER EN VERVOER

Verkeers- en vervoerplan

De herinrichting van het Oosteinde heeft in 2007 plaatsgevonden. De verkeersveiligheid voor fietsers is toegenomen doordat fietsers over een parallelweg worden geleid waardoor er minder conflicten optreden met gemotoriseerd verkeer. Ook zijn bij de rotonde op de aansluiting Venestraat/De Tol rode fietssuggestiestroken aangelegd die de verkeersveiligheid van fietsers vergroten. Met intensieve betrokkenheid van de verkeerswerkgroep van de Lusthofschool is in 2007 de veiligheid van overstekende fietsers en voetgangers onderzocht. De maatregelen die hieruit voortkomen, zullen een positieve invloed hebben op de verkeersveiligheid van deze verkeersdeelnemers.

In 2007 is in de wijken Voorburg Noord, Bovenveen en Essesteijn planvorming uitgewerkt om enkele straten in deze wijken als verkeersveilige 30-km/uur wegen in te richten. De uitvoering hiervan is in 2007 gestart en zal in 2008 worden afgerond.

Het project herinrichting Heuvelweg/Prinsensingel is in 2007 grotendeels gerealiseerd. Hierbij zijn onder meer op de Heuvelweg en Prinsensingel gescheiden fietspaden aangelegd, is er een rotonde op de Prinsensingel aangelegd en zijn enkele OV-haltes toegankelijk gemaakt.

In Voorburg Noord zijn nabij woningen op verschillende plaatsen extra (overkapte) fietsenstallingen gerealiseerd. Deze voorzieningen zijn nog niet aangelegd bij de stations omdat in 2007 bekend werd dat deze de komende jaren door Haaglanden en ProRail worden aangelegd en bekostigd.

Reconstructie en groot onderhoud van wegen

In 2007 is er voor gekozen om de twee geplande grote werken niet door te laten gaan. Hiermee is voorkomen dat er een accumulatie van overlast zou ontstaan. De reconstructie van de Noordsingel is uitgesteld om in de pas te blijven met de planning van de aanleg van tramlijn 19. De asfaltering van de Parkweg is uitgesteld met het oog op de geplande vervanging van de riolering in 2008. In plaats hiervan zijn diverse andere werken in de planning naar voren gehaald en uitgevoerd.

Trekvliettracé

Het Stadsgewest Haaglanden heeft het Milieueffectrapport (Mer) inclusief de maatschappelijke kosten-baten analyse op 23 mei 2007 vastgesteld en aangeboden aan de gemeenteraden van Den Haag, Rijswijk en Leidschendam-Voorburg. De Mer is op 10 juli 2007 vrijgegeven voor inspraak. Van 19 juli tot 28 september 2007 heeft het Mer ter inzage gelegen. De verwachting is dat de gemeenteraad in maart 2008 een definitieve keuze voor een tracé kan maken.

Openbaar vervoer

Met de gemeente Den Haag is in 2007 een werkgroep opgericht. Doel van deze ambtelijke werkgroep is een Startnotitie op te stellen waarin de mogelijkheden onderzocht worden hoe de vervoerswaarde van het station Voorburg vergroot kan worden en de verbinding tussen de (nieuwe) Binckhorst en het gebied van de Herenstraat beter in elkaar kan overgaan. Er wordt hierbij gekeken of het station verlengd kan worden c.q. verschoven in de richting van de Binckhorst. Als de conceptnota gereed is wordt deze aan het college en gemeenteraad voorgelegd. Hierbij wordt naar de ketenmobiliteit gekeken en met name naar het onderliggend openbaar vervoer zoals onder meer naar een verbeterde RandstadRail-achtige lijnvoering van de huidige tramlijn. Eind 2007 is contact gelegd met vervoerders over het P&R terrein en de geconcentreerde bushalte. Deze worden in 2008 gerealiseerd.

Het Stadsgewest Haaglanden zal geen actieve rol spelen in het realiseren van gratis openbaar vervoer voor speciale doelgroepen. De trekkers hiervan zijn de afzonderlijke gemeenten waarbij Haaglanden alleen een coördinerende rol vervuld. Daarom zijn eind 2007 de eerste stappen gezet waarbij gekeken wordt in welke vorm gratis openbaar vervoer toegepast kan worden. In 2008 zullen vervolgstappen gemaakt worden.

STOMPWIJK

Speerpunt

De gemeente stelt voor 1 januari 2007 een ontwikkelingsvisie voor Stompwijk op, waarin concentratie van de glastuinbouw, infrastructuur, culturele voorzieningen, sport en woningbouw in samenhang met elkaar bekeken wordt.

Stompwijk

In de periode van januari tot juni 2007 is de gebiedsvisie Stompwijk Vitale kern in het Groene Hart opgesteld. Deze is tot stand gekomen door een nauwe samenwerking van gemeente, bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheden en heeft onder deze partijen unaniem draagvlak. De visie biedt een integrale blik op de toekomst van Stompwijk en besteedt ondermeer aandacht aan landschap, bereikbaarheid, wonen, bedrijvigheid en voorzieningen. In oktober 2007 is de visie aangenomen door de gemeenteraad als agenda voor te initiëren projecten en als toetsingskader voor toekomstige ontwikkelingen.

Vanaf oktober 2007 is gestart met de uitvoering van een aantal deelprojecten, waaronder het opstellen van een uitvoeringsstrategie met het oog op het betrekken van co-financiers, het opstellen van een ontwerp voor de rondweg en het toewerken naar een intentieovereenkomst met partners voor het realiseren van een Kulturhus.

RUIMTELIJKE ORDENING

Speerpunt

Voor Leidsenhage stelt de gemeente voor 1 januari 2007 een gebiedsgerichte ontwikkelingsvisie op, waarin essentiële functies als wonen en werken worden meegewogen.

Leidsenhage

In 2007 is een plan van aanpak opgesteld voor de formulering van een ontwikkelingsvisie voor Leidsenhage voor 1 januari 2008. Het plan moet er toe leiden dat omstreeks maart 2008 wordt gestart met het doen van onderzoek voor het opstellen van een programma van eisen voor de ontwikkelingsvisie. Rond de zomer kan een integrale gebiedsvisie met de gemeenteraad worden besproken, waarna op basis daarvan het integrale ontwikkelingsplan kan worden opgesteld. Het is de bedoeling begin 2009 dit ontwikkelingsplan vast te stellen. Er zijn inmiddels gesprekken gevoerd met de verenigingen van eigenaren van Leidsenhage.

Structuurvisie

In december 2006 is de structuurvisie Ruimte voor Wensen vastgesteld door de gemeenteraad, waarbij nog enkele amendementen en moties door de gemeenteraad zijn ingebracht. Vanaf dat moment zijn de hoofdlijnen voor het ruimtelijke beleid voor de gemeente uitgezet tot aan het jaar 2020.

In 2007 is begonnen met een aantal ruimtelijke opgaven uit de structuurvisie. Zoals ruimtelijke verkenningen rondom het OV-knooppunt Voorburg in relatie tot de stedelijke schakelzone Binckhorst/Voorburg, het opstellen van een ontwikkelingsvisie voor Leidsenhage en het verkennen van de ontwikkelingsmogelijkheden voor kantoreengebied Overgoo.

In 2007 is ook gewerkt aan het verzamelen van bouwstenen voor het uitvoeringsprogramma en de uitvoeringsmonitor voor de structuurvisie. De planning is om in februari/maart 2008 een plan van aanpak op te stellen voor de uitwerking van de structuurvisie. Deze uitwerking zal de nodige aandacht besteden aan het instrumentarium van de nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Regionaal Structuurplan Haaglanden

In 2007 is gewerkt aan het opstellen van het ontwerp Regionaal Structuurplan Haaglanden, dat in 2008 moet worden vastgesteld. De gemeente Den Haag gaat met de gemeenten Leidschendam-Voorburg en Rijswijk een integraal Masterplan voor de Vlietzone opstellen. De gemeente Den Haag maakt ook een notitie over de uitgangspunten voor de Vlietzone en geeft daarin aan hoe de samenwerking tussen de betrokken gemeenten vorm zal krijgen.

Wijkontwikkelingsplan Leidschendam-Zuid

In 2007 zijn in de vijf woonbuurten Zeeheldenwijk, De Oude Bleijk, Oud Leidschendam-Zuid, De Tol en 't Hert buurtateliers voor bewoners gehouden. Tijdens de ateliers konden bewoners hun woonwensen voor de korte en lange termijn naar voren brengen. Uit deze ateliers is een lijst met 270 wensen voor Leidschendam-Zuid gekomen. De korte termijnwensen zijn gebundeld in een quickwin overzicht, en worden samen met de wensen voor de lange termijn vertaald in een uitvoeringsprogramma, dat in 2008 wordt opgesteld.

Er is een start gemaakt met het formuleren van de ruimtelijke en functionele kaders voor de herontwikkeling van het gebied rond de Weidestraat en omgeving.

Driemanspolder

In 2007 is het voorontwerp van het inrichtingsplan ambtelijk afgerond. In februari 2008 zal hierover bestuurlijke besluitvorming plaatsvinden. Het voorontwerp dient als onderlegger voor het ontwerpbestemmingsplan, dat nu kan worden afgerond.

Het voorontwerp inrichtingsplan, dat met inbreng vanuit de gemeente is opgesteld door de Dienst Landelijk Gebied, heeft meer tijd gekost dan gepland, omdat de kostenraming het budget zou overschrijden. Het inrichtingsplan is inmiddels zo aangepast dat de kostenraming binnen het beschikbare nettobudget van € 1,4 mln. blijft.

Daarnaast heeft een aanvullend bodemonderzoek naar de bestaande oevers in het gebied, tot vertraging geleid. Dit vanwege het ontbreken van goedkeuring van de grondeigenaren, om de gronden te betreden. Vanwege het veiligheidsaspect voor de bewoners is er tot nu toe voor gekozen het onderzoek af te wachten, voordat het ontwerpbestemmingsplan in procedure wordt gebracht.

Volgens de huidige planning zal het ontwerpbestemmingsplan in april 2008 door de besturen worden behandeld. Vaststelling van het bestemmingsplan kan dan in november 2008 plaatsvinden. Dit is tevens het Go-No Go moment, waarbij ook de definitieve financiële bijdrage voor Leidschendam-Voorburg zal worden vastgesteld.

Duivenvoordecorridor

Op 5 september 2007 is het bestemmingsplan Duivenvoordecorridor vastgesteld door de gemeenteraad. Dit was een belangrijke stap voor het planologisch mogelijk maken van de realisatie van de projectdoelen. De interne projectstructuur heeft verder vorm gekregen. De mogelijkheden voor het aangaan van een samenwerkingsverband zijn onderzocht en naar verwachting zal daar in 2008 verder concreet invulling aan worden gegeven. Ten aanzien van de grondverwerving is een start gemaakt. Er is een functionaris aangesteld die namens de gemeenten Leidschendam-Voorburg en Voorschoten zorgdraagt voor de verwervingen. Het projectgebied strekt zich immers uit over beide gemeenten en de gronden die verworven moeten worden, liggen ook verspreid over beide gemeenten. In 2007 is ook samen met de gemeente Voorschoten overleg gevoerd met de provincie en het rijk (ministerie van VROM en LNV) om te komen tot een bestuursconvenant met als doel waarborgen van optimale sturingsmogelijkheden ten aanzien van de te behouden en realiseren ruimtelijke kwaliteit. Naar verwachting wordt dit convenant begin 2008 ondertekend.

Project Leidschendam Centrum

Het in 2004 vastgestelde Masterplan, de daarbij behorende grondexploitatie en de gesloten overeenkomsten met de ontwikkelende partijen gelden als basis voor de herontwikkeling van Leidschendam-Centrum. In dat jaar is de VOF Leidschendam-Centrum opgericht, een samenwerkingsverband tussen de gemeente en de ontwikkelingscombinatie Schouten De Jong/Rabo Bouwfonds.

In 2005 en 2006 is gekomen tot vaststelling van de stedenbouwkundige randvoorwaarden per deellocatie (als uitwerking van het genoemde Masterplan), goedkeuring door Gedeputeerde Staten van het nieuwe bestemmingsplan, verdere uitwerking van de plannen voor de inrichting van de openbare gebieden, aankoop en sloop van panden voor nieuwbouw. Voorts zijn de participerende woningcorporaties grotendeels gekomen tot herhuisvesting van de huurders. Ten zuiden van de Damlaan is het openbaar gebied bouwrijp gemaakt (vervangen riool en omleggen kabels en leidingen). Eind 2006 is het sluisgebied aangewezen als beschermd stads- en dorpsgezicht.

In 2007 heeft het volgende plaatsgevonden:

1. oplevering van het eerste bouwproject, de basisschool De Zonnewijzer. De eerste week van januari 2008 wordt de school officieel in gebruik genomen. De oplevering van de woningen volgt kort daarna;
2. ontwikkeling van het bouwplan Damplein/Sluiskant, bestaande uit een parkeergarage (278 plaatsen), een commerciële ruimte en appartementen. Een bouwvergunning wordt in het voorjaar van 2008 verwacht;
3. ontwikkeling van het bouwplan Plaspoelkade Zuid (31 woningen/appartementen met ondergrondse parkeergelegenheid). Evenals vorengenoemde bouwplan, thans in procedure;
4. bouwrijp maken openbaar gebied ten noorden van de Damlaan (vervanging riool en omleggen kabels en leidingen) voor 80% in 2007 uitgevoerd;
5. uitwerking van de randvoorwaarden voor inrichting openbaar gebied tot een voorlopig ontwerp inrichtingsplan;
6. planvorming bestaande bouw (stadsherstel): na renovatie van het pand Sluiskant 22 is een renovatieplan opgesteld voor rijksmonument Sluisplein 1 (door bemiddeling van de VOF Leidschendam-Centrum in handen gekomen van de stichting Stadsherstel Den Haag). Ook is gestart met een pilot voor het herstel van de panden Damlaan 25-43 (voortuitlopende op definitief beleid Stadsherstel Damcentrum).

Project Prinsenhof

In januari 2007 is de Brede School de Waterlelie in gebruik genomen. In 2008 zal het gebruik van de Brede School worden geëvalueerd. De flatcomplexen aan de Stolberglaan en de Annalaan zijn in

2007 opgeleverd. In september is gestart met de herinrichting van de Stolberglaan en de Annalaan. De renovatie en uitbreiding van het winkelcentrum heeft vertraging opgelopen. Na bespreking in de welstandcommissie diende het plan te worden aangepast. Het plan is besproken met de direct omwonenden. Belangrijk punt hierbij was de exacte plaats van het nieuwe winkelpaviljoen ten opzichte van de Newomij-flat, tegenover het winkelcentrum. Uiteindelijk hebben de bewoners in meerderheid gekozen voor een opstelling waarbij het paviljoen 2.40 meter van de flat komt te staan. Achter het paviljoen komt een afsluitbaar pad naar de bergingen van het flatcomplex. Ook is in 2007 een ontwerp gemaakt voor de herinrichting van het winkelplein en de omgeving van de Dillenburgh (nieuwbouw en renovatie aan de Dillenburgsingel). Dit ontwerp is besproken met de eigenaar van het winkelcentrum, de stuurgroep, de huurdersverenigingen en de verenigingen van eigenaren van de Nagron-flat (boven het winkelcentrum) en de Newomij-flat. In januari van 2007 is begonnen met de herinrichting van het park. Het park wordt in het eerste kwartaal van 2008 voltooid. Vanwege aanbestedingsproblemen is de transformatie van het complex aan de Dillenburgsingel in combinatie met de nieuwbouw van circa 60 woningen uitgesteld tot het derde kwartaal van 2008. De renovatieplannen voor de complexen aan de Pr. J.W. Frisolaan zijn voltooid of zo goed als. Voor een tweetal complexen start de artikel 19 lid 3 procedure in 2008.

Rietvink, locatie De Werf

In 2007 is in nauwe samenwerking met woningcorporatie WoonInvest een bouwplan voor de locatie van de voormalige gemeentewerf in de wijk De Rietvink ontwikkeld. Het bouwplan voorziet in het realiseren van een wijkaccommodatie voor 't Lien en De Rietvink, 21 appartementen en 30 (half-)vrijstaande koopwoningen. Het stedenbouwkundig ontwerp en bouwplan zijn gebaseerd op een winnend prijsvraagontwerp van Kampman Architecten. De ruimtelijke procedure is inmiddels doorlopen en de bouwvergunningen tweede fase zijn verleend. Dit traject heeft langer geduurd dan gepland door het aantal ingekomen bezwaren en ertoe geleid dat de voorgenomen start van de bouw niet meer in 2007 kon plaatsvinden. In 2007 is het terrein voorbelast, waarna het terrein bouwrijp is gemaakt. Verwacht wordt dat omstreeks april 2008 zal worden gestart met de bouw en dat het woonrijpmaken voorbereid wordt.

Masterplan Reinier de Graaf

De gemeenteraad heeft eind 2007 het Masterplan voor de herontwikkeling van het terrein van het Reinier de Graaf in de kern Voorburg vastgesteld. In het Masterplan zijn de ruimtelijke en functionele uitgangspunten voor de herontwikkeling vastgelegd. In 2007 is ook de intentieovereenkomst over de gemaakte afspraken tussen de gemeente en de Reinier de Graafgroep ondertekend.

Sijtwende

Sijtwende is een multifunctioneel project, waarbij de functies verkeer, wonen, groen/recreëren en werken door intensief ruimtegebruik worden gecombineerd. De belangrijkste infrastructuurelementen van het project Sijtwende zijn de Noordelijke Randweg Haaglanden (NoRaH) oftewel rijksweg N14 en HOV-tramlijn 19. Het plan bestaat uit vijf deelgebieden en een park. Aan het einde van het project (begin 2009) zijn er circa 700 woningen gerealiseerd, zo'n 6.000 m² kantoorruimte, een politiebureau, een brandweerkazerne, een tramtunnel, een fiets/voetgangerstunnel en -bruggen. In deelgebied 1 is het kantoorgebouw "Symfonie" afgebouwd en in juli 2007 geopend. Hiermee is dit deelgebied voltooid. In deelgebied 2 is een voetgangersbrug nabij de Via Verdi geplaatst. In 2008 zal er aan het einde van de Via Verdi nog een waterpartij worden gegraven, alsmede het laatste gedeelte van de regionale fietsroute worden aangelegd. Hiermee zal dit deelgebied dan ook voltooid zijn. Met de voltooiing van de werkzaamheden rond het appartementengebouw aan het Burgemeester den Haan-Groenpark is het deelgebied 3-noord in 2007 opgeleverd. In deelgebied 3-zuid is begonnen met het realiseren van dit deelgebied met het slaan van de eerste palen voor zowel de scoutinggebouwen als voor het appartementengebouw en met het graven van de waterpartij. Deelgebied 4 is reeds opgeleverd; het aangrenzende Park Sijtwende is in april 2007 opgeleverd en feestelijk geopend. Van deelgebied 5 is de J.D. Zoicherstraat gerealiseerd en opgeleverd.

WONEN

Speerpunt

De gemeente bevordert een aantrekkelijk en gevarieerd woonaanbod voor onze inwoners.

Beleid wonen

Begin 2007 is het Woningbouwprogramma 2006 vastgesteld. Het woningbouwprogramma is een uitwerking van de WOONvisie en geeft in de eerste plaats een overzicht van alle bekende woningbouwplannen. Het is ook de basis voor de monitoring en toetsing van het beleid. In het Woningbouwprogramma is geconstateerd dat er een discrepantie bestaat tussen datgene wat in diverse beleidsstukken wordt voorgestaan en de ontwikkeling van de woningvoorraad die het gevolg zou zijn van ongewijzigde uitvoering van de woningbouwplannen. Er is een toetsingskader ontwikkeld waarmee in toekomstige bouwplannen kan worden bijgestuurd.

In 2007 zijn met de plaatselijke woningcorporaties prestatieafspraken gemaakt. Deze afspraken hebben onder andere betrekking op woonruimteverdeling, leefbaarheid en nieuwbouw. Belangrijk uitwerkingpunt is het opstellen van een meerjarig investeringsprogramma. Dit programma heeft als doel het realiseren van de sociale huisvestingsopgave door het afstemmen van de plannen van corporaties en gemeente op het gebied van nieuwbouw, verbetering, sloop en verkoop van woningen, aanpak van de woonomgeving en de sociale component hiervan.

Sociale woningbouw

Om de woningvoorraad toegankelijk te houden voor mensen met lagere inkomens, is het noodzakelijk een substantieel deel van de woningvoorraad betaalbaar te houden. Eerder werd een bedrag van € 1.000.000 gereserveerd om hieraan in woningbouwprojecten een bijdrage te leveren. Samen met een aantal andere financiële instrumenten (onder andere Volkshuisvestingsreserve en BLS-subsidie-inkomsten) moet worden bekeken hoe deze middelen doelmatig kunnen worden ingezet. Een bestedingsplan voor deze financiële instrumenten kon in 2007 nog niet worden opgesteld. Dit volgt in 2008.

Nota Starters en Jongeren op de woningmarkt

De nota Starters op de woningmarkt is op 18 december 2007 door de gemeenteraad vastgesteld. Eén van de conclusies is dat de mogelijkheden van nieuwbouwwoningen voor starters nadrukkelijk in de monitoring van het woningbouwprogramma moet worden meegenomen. Verder is besloten dat een regeling voor het verstrekken van starterleningen wordt vastgesteld.

Onderzoek en statistiek

In 2007 zijn de resultaten van WOON2006 verschenen in de basisrapportage Inzicht in Wonen in Haaglanden. Dit onderzoek geeft informatie over de woningmarkt, de woonsituatie en de woonwensen van huishoudens in de regio Haaglanden. Deze rapportage vormt de basis voor verdere verdieping, en voor het zoeken naar verdere verklaringen en achtergronden van de gepresenteerde uitkomsten.

5.5 Financiële middelen

Bedragen x € 1000	Rekening 2006	Begroting voor wijziging 2007	Begrotings wijzigingen 2007	Begroting na wijziging 2007	Rekening 2007	Vershil 2007
Lasten	33.631	48.225	2.167-	46.058	21.303	24.755V
Baten	20.866	38.319	4.148-	34.172	10.586	23.586N
Saldo van het programma	12.766	9.906	1.980	11.886	10.718	1.169V
Saldo van het programma	12.766	9.906	1.980	11.886	10.718	1.169V
Storting in reserves	1.790	-	100	100	95	5V
Onttrekkingen aan reserves	4.951	965	26	991	415	576N
Saldo na resultaatbestemming	9.605	8.941	2.055	10.995	10.398	598V

A. Analyse begroting 2007-rekening 2007

Toelichting op lasten en baten (Saldo)

Onderhoud wegen en kunstwerken	€ 9.000 N
Ruimtelijke ordening	€ 164.000 V
Wonen	€ 286.000 V
Gronden en vastgoed	€ 1.368.000 V
Grondexploitatie	€ 696.000 N
Verkeer en vervoer	€ 56.000 V
Totaal	€ 1.169.000 V

Ruimtelijke ordening (€ 164.000 V)

Lasten (€ 427.000 V)

Het verschil wordt met name veroorzaakt door een voordeel als gevolg van lagere apparaatskosten op dit onderdeel van het programma. Dit is een gevolg van het feit dat de ramingen zijn opgesteld voordat de directie Stad was opgericht. Als gevolg hiervan zijn er bij de opstelling van de begroting 2007 minder uren geraamd voor doorbelasting. Dit komt omdat toen de directiestaf en het BKC nog niet bestonden.

Baten (€ 263.000 N)

De verwachte grondverkoop Nieuwe Driemanspolder hebben niet plaatsgevonden. Ten opzichte van de raming levert dit een nadeel op.

Wonen (€ 286.000 V)

Lasten (€ 828.000 V)

Er is sprake van een voordeel als gevolg van minder toegerekende uren door vacatures en het uitstellen van het WOONstad-debat. Er waren lagere kapitaallasten dan geraamd als gevolg van uitgestelde investeringen uit het verleden. Tenslotte is er minder gestort in de voorziening.

Baten (€ 542.000 N)

Voor het Besluit Woninggebonden Subsidies is een lagere bijdrage ontvangen. Ook is er een optisch nadeel ontstaan omdat de doelmitteling BLS/Vinac geboekt is als vooruitontvangen bijdrage. In de raming was deze opgenomen als te ontvangen subsidie in 2007.

Gronden en vastgoed (€ 1.368.000 V)**Lasten (€ 45.000 N)**

Het verschil wordt met name veroorzaakt doordat meer ambtelijke uren zijn toegerekend dan begroot. Daarentegen is minder advies van derden ingewonnen.

Baten (€ 1.413.000 V)

Als gevolg van hogere opbrengsten uit grondverhuur benzineverkooppunten is een voordeel ontstaan. Daarnaast is sprake van een extra, incidentele opbrengst als gevolg van de verkoop van een aantal gemeentelijke eigendommen. Ook is de voorziening beheer en exploitatie vastgoed vrijgevallen

Grondexploitaties (€ 696.000 N)

De grondexploitaties geven lagere uitgaven (€ 23.598.000 V) en inkomsten (€ 24.294.000 N) door enerzijds vertragingen in de planuitvoering (Rietvink Gemeentewerf, M. Emantslaan en Prinsenhof) en anderzijds door vertraging in de verrekening tussen de gemeentelijke grondexploitatie Damcentrum met de VOF Leidschendam-Centrum. Voor het exploitatieresultaat is dit niet van invloed omdat voor- en nadelige resultaten worden verwerkt op de balanspost 'onderhanden werken'.

Als gevolg van nadelige exploitatiesaldi c.q. boekwaarden heeft een aantal verrekeningen met voorzieningen plaatsgevonden. De waarderingsgrondslag van de voorzieningen is op basis van de contante waardeberekening. Voor de grondexploitatie Prinsenhof is een voorziening van € 4.227.493 gevormd. De bestaande voorziening voor de gemeentelijke grondexploitatie Damcentrum is met een bedrag van € 497.027 verhoogd. De grondexploitatie kavels Rodelaan is afgesloten. Voor de kosten van de nog in 2008 uit te voeren werken in het openbaar gebied is ten laste van de grondexploitatie Rodelaan een voorziening van € 230.978 gevormd. Voor het verwachte tekort op de grondexploitatie Luthofstraat is een voorziening van € 3.107 gevormd.

De exploitatie van de Marcellus Emantslaan heeft een voordelig resultaat van € 351.005. Voor het project Leidschendam Centrum hebben de gemeente en de VOF in het verleden overeenkomsten gesloten, waarin ook de verrekening van door de gemeente ten behoeve van de VOF te maken plantontwikkelingskosten was opgenomen. Voor de gemeente was hieraan het risico verbonden dat de kosten hoger zouden zijn dan op grond van de overeenkomst gedeclareerd zou kunnen worden. De planontwikkelingskosten uit de afgelopen jaren die niet worden gedekt door overeenkomsten met de VOF (totaal afgerond € 1.109.672) dienen op basis van de geldende verslagleggingsregels nu als last in de jaarrekening 2007 te worden genomen. In het raadsvoorstel over de aanbidding van de jaarstukken 2007 en de resultaatbestemming wordt voorgesteld in de dekking van deze incidentele last in 2007 te voorzien door te beschikken over de Algemene reserve grondexploitatie.

Verkeer en vervoer (€ 56.000 V)**Lasten (€ 35.000 N)**

Ten behoeve voor het project Trekvliettracé is meer uitgegeven aan externe inhuur dan geraamd. Daarnaast is besloten om het toetsen van de verkeersregelinstallaties door te schuiven naar 2008.

Baten (€ 92.000 V)

Voor de activiteiten met betrekking tot Trekvliettracé is er een niet geraamde bijdrage van de gemeente Den Haag ontvangen. Dit dient ter dekking van de extra lasten in het kader van het project Trekvliettracé.

B. Incidentele lasten en baten

Lasten	2007
1. Nieuwe Driemanspolder	1.677.000
2. Grondexploitaties	4.233.000
3. Woonwagens	129.000
Totaal incidentele lasten	6.039.000

Baten	2007
1. Verkoop gemeentelijke eigendommen	1.400.000
2. Nieuwe Driemanspolder	36.000
3. Grondexploitaties	4.467.000
4. Woonwagens	57.000
5. Vrijval voorziening beheer en exploitatie vastgoed	67.000
Totaal incidentele baten	6.027.000

C. Toelichting op verrekeningen met reserves

Onttrekking

Door de vertraging van het investeringsprogramma voor de reconstructie en groot onderhoud wegen was de geplande onttrekking aan de reserve onderhoud wegen niet nodig.

D. Toelichting op investeringen

Investerings			
Geplande uitgaven	Gerealiseerde uitgaven	Geplande inkomsten	Gerealiseerde inkomsten
7.688.366	4.216.042	4.680.148	1.228.565

bedragen in euro's

Vervanging / reconstructie diverse asfaltwegen (uitgaven € 570.000 V)

Een aantal deelprojecten kon in 2007 om verschillende redenen niet doorgaan. Asfaltering Noordsingel werd uitgesteld vanwege de aanleg van tramlijn 19. Asfaltering Parkweg werd uitgesteld om aanleg/vervanging riolering ter plaatse mogelijk te maken. Daarna wordt er geasfalteerd.

Verkeersregelinstallaties (uitgaven € 80.000 V)

Het geraamde bedrag was bedoeld als voorbereidingskrediet. Het uitvoeringskrediet staat voor 2008. De voorbereiding heeft niet plaatsgevonden in 2007.

Vervanging/reconstructie Oosteinde (uitgaven € 94.000 V)

De voorgenomen werkzaamheden zijn uitgesteld omdat de reconstructie van het gedeelte van het Oosteinde tussen de rotondes voorrang heeft gekregen (synergievoordeel door de combinatie met de aanleg van riolering). Om de bereikbaarheid van de gemeente te borgen is de uitvoering van dit project verzet naar 2008.

Groot onderhoud kunstwerken (uitgaven € 184.000 V)

Door andere prioriteiten is het werk laat in het jaar opgedragen. Door verslechterde weersomstandigheden vanaf het najaar kon slechts een deel gerealiseerd worden

Bochtreconstructie Prinsensingel-Heuvelweg (uitgaven € 434.000 N en inkomst € 539.000 N)Fietspad Heuvelweg (uitgaven € 596.000 V en inkomst € 600.000 N)

De complexiteit van het project en de deelprojecten waren zodanig dat de realisatie niet in één jaar kon worden afgerond. Van de toegezegde subsidie (€ 1,5 miljoen) is ondertussen 50% ontvangen.

Rotonde de Tol Venestraat (inkomst € 139.500 V)

Het project is in 2007 gereed gekomen. De afwikkeling is echter nog niet geheel afgerond en zal in 2008 plaatsvinden. De toegezegde subsidie (€ 342.000) is ondertussen opgenomen als vordering.

Verkeersmaatregelen Laan van NOE (uitgaven € 207.000 V)

In 2007 is een aanvang gemaakt met het project. Uitvoering in 2007 en 2008 was voorzien. Door zorgvuldigheid en piëteit was de voorbereiding intensiever dan gebruikelijk. Bovendien maakten levertijden volledige uitvoering in 2007 onmogelijk.

Aankoop woonwagens (uitgaven € 178.000 N en inkomst € 116.000 N)

Door diverse omstandigheden heeft de voor 2007 geplande overdracht van de woonwagens niet plaatsgevonden. De overdracht zal in 2008 plaatsvinden.

Project Overgoo (uitgave € 322.000 N en inkomst € 208.000 N)Fietspad Rijksweg 14 / De vliet € 173.000 N en inkomsten € 296.000 N)

Rijkswaterstaat en de gemeente Leidschendam-Voorburg zijn voornemens een overeenkomst te sluiten met betrekking tot de overdracht van de Noordelijke Verbindingsweg, gedeelte tussen de Vlietweg en de aansluiting met Sijtwendetunnel. Binnen deze overeenkomst vindt tevens over en weer een verrekening plaats van in het door partijen uitgevoerde werkzaamheden waaronder Overgoo. De afrekening vindt plaats in 2008.

Onderzoek aanpassen verkeerssituatie Voorburg West (inkomst € 250.000 N)

Betreft de geraamde bijdrage uit het Mobiliteitsfonds Haaglanden en de reserve Verkeers- en vervoersplan (VVP). Aangezien de werkzaamheden grotendeels worden uitgevoerd in 2008, is bij de najaarsnota 2007 (een deel van) het beschikbare uitgaven-krediet doorgeschoven naar 2008. Derhalve dient ook de geraamde inkomst naar 2008 overgeheveld te worden.

Schoolverkeersveiligheidsplan (uitgaven € 57.000 V en inkomst € 136.000 N)Schoolverkeersveiligheidsplan (aanvullend krediet / uitgaven € 82.000 V)

Na overleg met de scholen over de te nemen maatregelen wordt in 2008 gestart met de uitvoering van de werkzaamheden. De geraamde inkomst betreft de bijdrage uit het Mobiliteitsfonds Haaglanden en de reserve Verkeers- en vervoersplan (VVP).

Corbulopark verbinden met Waterspoorpark (€ 1.250.000 V en inkomst € 750.000 N)

Betreft een deelproject in het kader van het waterplan. Een deel van het project (€ 750.000 U/I) wordt in 2008 uitgevoerd door het Hoogheemraadschap van Delfland. Het krediet wordt met deze bedragen verlaagd. De werkzaamheden met betrekking tot het restant-krediet van € 500.000 zullen in 2008 worden uitgevoerd door de gemeente.

Duikers Heuvelweg (€ 187.000 V inkomst € 195.000 N)

Betreft een deelproject in het kader van het waterplan. Diverse werkzaamheden zijn uitgevoerd in 2007. Afronding van de werkzaamheden (o.a. het plaatsen van een tweede duiker) vindt plaats in 2008. Tevens zal in 2008 50% van de totale kosten gedeclareerd worden bij het Hoogheemraadschap van Rijnland.

6. Veiligheid en handhaving

Relatie met kerndoelstelling	Bewoners centraal
Raadscommissie(s)	Algemene zaken
Portefeuillehouder(s)	Burgemeester Van der Sluijs

6.1 Programmakader

Een aantrekkelijke gemeente is een veilige gemeente. Onze inwoners moeten zich hier veilig voelen. Daarom kiezen wij voor een integrale aanpak en samenwerking met politie, openbaar ministerie, inwoners en belangenorganisaties. Handhaving is het sluitstuk van ons beleid. Ook hier kiezen wij voor een integrale aanpak.

6.2 Opbouw programma

Het programma Veiligheid en handhaving bestaat uit de volgende productgroepen waarbinnen de gemeentelijke activiteiten in het kader van dit programma zijn verzameld:

Handhaving	Brandweertaken
Openbare orde en veiligheid	Rampenbestrijding

6.3 Speerpunten en beleidsmatige ontwikkelingen

VEILIGHEID

Speerpunt

De inwoners van deze gemeente moeten zich veilig voelen en veilig zijn.

Veiligheidsnota

In 2007 is op diverse onderdelen uitvoering gegeven aan de integrale aanpak van veiligheidsvraagstukken. Zoals de aanpak van overlast door/rond horeca in Leidschendam Centrum, het project buurtvaders, evenementen en de voorbereiding van de jaarwisseling. In 2007 is een start gemaakt met de evaluatie van de Nota veiligheid en het daaraan verbonden activiteitenplan. Een en ander conform de fasering en het stappenplan van het eerder ten behoeve van de actualisering van het gemeentelijke veiligheidsbeleid vastgestelde plan van aanpak.

Cameratoezicht

In 2007 is met politiebureau Leidschendam-Voorburg geïnventariseerd welke locaties binnen de gemeente op basis van de objectieve veiligheidscijfers eventueel in aanmerking komen voor cameratoezicht. Daaruit is naar voren gekomen dat het gebied Leidschendam Centrum als zodanig in aanmerking kan worden gebracht voor de plaatsing van camera's.

Kwaliteit hulpverlening in regio Haaglanden

In 2007 is vanuit de (regionale) brandweerorganisatie verder gewerkt aan de uitwerking van de plannen voor de regionalisering van de brandweerorganisatie. Dit is een eerste stap om te komen tot de inrichting van een veiligheidsregio Haaglanden. Eind 2007 is een convenant ondertekend tussen de voorzitter van het algemeen bestuur van de Hulpverleningsregio Haaglanden en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In dit convenant zijn de wederzijdse inspanningen

beschreven om de komende periode voortvarend verder te werken aan de inrichting van de veiligheidsregio Haaglanden in oprichting.

Veiligheidsregio / Operatie Noordflank

De samenwerking tussen de brandweerkorpsen van de gemeenten Leidschendam-Voorburg en Wassenaar is in 2007 verder bestendigd en uitgerold. In de Evaluatie samenwerking brandweezorg 2007 wordt meer gedetailleerd op de resultaten van de samenwerking ingegaan. In het kort is de conclusie dat de samenwerking heeft geleid tot meer efficiency en derhalve voor beide gemeenten in financieel opzicht voordelig is.

In 2007 is in regionaal verband het "voorgenomen besluit" genomen dat de brandweerorganisaties van de negen gemeenten binnen Haaglanden per 1 januari 2009 opgaan in de regionale brandweer. De Hulpverleningsregio Haaglanden heeft met de minister van BZK een convenant Veiligheidsregio afgesloten. Hiermee krijgt de regio, naast informatie en adviezen, extra financiële ondersteuning van circa € 1,5 mln. voor het proces van regionalisering.

De samenwerking binnen Noordflank (Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Wassenaar en Zoetermeer) is in 2007 opgegaan in de regionale samenwerking. De samenwerking binnen Noordflank kan worden beschouwd als een proeftuin voor samenwerking op Haaglandenniveau.

Aanpak jeugdoverlast

In januari 2007 is het protocol jeugdoverlast opgesteld. Dit protocol bevat samenwerkingsafspraken tussen gemeente, jongerenwerk en politie voor de aanpak van overlast- en/of indrinklocaties. Het jongerenwerk volgt een groepsaanpak, maar zonodig worden individuele jongeren door hen doorverwezen naar de hulpverlening. Daarnaast is een motie aangenomen door de gemeenteraad waarin regelmatige informatie over de soort en het aantal straatgroepen gevraagd wordt. Als gevolg van de opstartfase van het jongerenwerk door Stichting Discq in de tweede helft van 2007 wordt in 2008 uitvoering gegeven aan deze motie

Tegengaan radicalisering

In 2007 is nog geen beleid ontwikkeld over de aanpak van radicalisering. Wel is er intern afstemming geweest over het signaleren van radicalisering. Ook met externe signaleerders en deskundigen (Forum) is overlegd. Uit de diverse gesprekken blijkt dat er behoefte is aan een centraal meldpunt voor signalen van radicalisering. Dit wordt in 2008 verder uitgewerkt. In september 2007 is het jongerenwerk ondergebracht bij Discq. De activiteiten van Discq hebben onder andere als doel het tegengaan van radicalisering.

Huiselijk geweld

In 2007 is gewerkt aan verdere verbetering van de ketenaanpak bij huiselijk geweld. Hiervoor is een uitvoeringsprotocol en een privacyprotocol opgesteld. Het aantal verwijzingen van de politie Leidschendam-Voorburg naar het Advies en steunpunt huiselijk geweld is door een verbeterde samenwerking in 2007 sterk gestegen. De publiekscampagne heeft veel publiciteit opgeleverd, wat veel meldingen van huiselijk geweld tot gevolg heeft gehad. De invoering van de Wet tijdelijk huisverbod is uitgesteld; invoering waarschijnlijk in juni 2008.

Sluitingstijden

Mede door het vertrek van de burgemeester begin 2007, de benoeming van een waarnemend burgemeester en een nieuwe burgemeester is in 2007 geen prioriteit gegeven aan het onderzoek naar flexibele openingstijden van horeca-inrichtingen. In 2007 is een aanvang gemaakt met de evaluatie van het gemeentelijke veiligheidsbeleid. In dat kader zullen nieuwe prioriteiten van het veiligheidsbeleid in kaart worden gebracht. Het geplande onderzoek naar flexibele sluitingstijden wordt daarbij betrokken.

HANDHAVING

Speerpunt

Er wordt in deze gemeente integraal, doelmatig en aantoonbaar gehandhaafd.

Handhaving

Op 1 februari 2005 heeft de gemeenteraad de nota Besturen is handhaven vastgesteld. Deze nota geeft het beleidskader voor de vormgeving van de handhavingstaak. Belangrijke punten in dit plan zijn: de burger staat centraal en heeft eigen verantwoordelijkheden; integrale handhaving; streven naar preventie in plaats van repressie; tijdige afstemming; professionaliteit van de handhaving. In 2007 is uitvoering gegeven aan de gestelde prioriteiten en reguliere activiteiten van het groeimodel integrale handhaving. Met dit model kunnen handhavingsactiviteiten in een breder en integraler perspectief beoordeeld worden. In 2007 is het model voor het jaar 2008 doorontwikkeld. Er is aansluiting op het werkplan 2008 van de afdeling handhaving, politie en brandweer. Ook heeft er een duidelijke prioriteitstelling met capaciteitsberekening plaatsgevonden. Door te kiezen voor een andere werkwijze, samen slimmer, wordt integraler, doelmatiger en meer aantoonbaar gehandhaafd.

Parkeerwachters

Op 20 december 2005 heeft de gemeenteraad de Parkeernota vastgesteld. Belangrijke speerpunten hierin zijn een goede bereikbaarheid voor burgers en hulpdiensten en een goede leefbaarheid. In 2007 zijn twee tijdelijke formatieplaatsen structureel gemaakt. In totaal zijn er 6.196 procesverbalen uitgeschreven. Dit is een sterke toename vergeleken met 2006 (3.000 stuks). Voor een groot gedeelte wordt dit verklaard door de invoering van maatregelen uit de Parkeernota, met name Voorburg Noord, en deels doordat alle vacatures van parkeerwachters in 2007 ingevuld zijn. Bij de gemeente zijn er in 2007 minder parkeerklachten (inclusief klachten via politiemeldkamer) binnengekomen, 744 in 2006 en in 2007 467 klachten

Politiesurveillanten

Op 9 december 2003 is door de gemeenteraad het convenant vastgesteld over inhuur van politiesurveillanten en het surveillanceprogramma. Dit convenant had een looptijd van vier jaren en liep eind 2007 af. Dit convenant is met een jaar verlengd door het uitstel van de invoering van de Wet bestuurlijke boete. De vier politiesurveillanten worden ingezet ter versterking van het toezicht en de handhaving in de openbare ruimte. Elk jaar wordt een nieuw surveillanceprogramma opgesteld als onderdeel van het groeimodel Integrale handhaving.

Bestuurlijke boete

De wetsvoorstellen bestuurlijke boete overlast openbare ruimte en bestuurlijke boete fout parkeren en andere lichte verkeersovertredingen zijn in 2007 met de amendementen van de Tweede Kamer voor advies aan de Raad van State voorgelegd. Over de haalbaarheid van de invoering bestaan echter twijfels, mede omdat er kritische geluiden komen uit de Eerste Kamer.

Een (gedeeltelijk) alternatief voor de bestuurlijke boete is de Wet OM afdoening, die in 2007 door het parlement is aangenomen. Deze wet biedt de basis voor de bestuurlijke strafbeschikking en geeft grondslag aan een zogenaamde PV-vergoeding. Kort gezegd betekent dit dat gemeenten een vergoeding krijgen van het Openbaar Ministerie voor de processenverbaal, die door de gemeentelijke opsporingsambtenaren zijn uitgeschreven. De verwachting is dat de Wet OM afdoening per 1 oktober 2008 in werking treedt.

Klachten Meldpunt Openbare Ruimte

Het aantal meldingen van 1.600 in 2006 zet zich door in 2007, er zijn er in totaal 1.728 meldingen binnengekomen. Deels is dit te verklaren doordat het systeem van Avalex met grofvuilafspraken nog niet optimaal werkt en burgers dit bij de gemeente melden. Ook is een trend waarneembaar dat burgers makkelijk(er) een melding doen bij de gemeente.

Aanpak met bestemmingsplan strijdige situaties

Met bestemmingsplannen strijdige situaties, die worden waargenomen bij inventarisaties van bestemmingsplannen, zijn in 2007 aangepakt. In totaal zijn van de 92 adressen 80 adressen gecontroleerd door bouw- en milieutoezicht. In een aantal gevallen hebben de brandweer en het Regionaal Milieu Team van politie Haaglanden ook geparticipeerd. Twaalf adressen worden nog in 2008 gecontroleerd. In totaal zijn 64 adressen voorgelegd voor een legaliseringsadvies. Voor 16 adressen loopt een juridisch traject door middel van een aanschrijving (bestuursdwang/ dwangsom).

6.4 Indicatoren voor output en effecten

METING VAN DE RESULTATEN	Rekening 2005	Rekening 2006	Begroting 2007	Rekening 2007
a. Klachten meldpunt openbare ruimte handhaving	1.200	1.600	1.000	1.728
b. Aantal uitgeschreven boetes parkeren blauwe zone	2.000	3.000	4.500	6.196

6.5 Financiële middelen

Bedragen x € 1000	Rekening 2006	Begroting voor wijziging 2007	Begrotings wijzigingen 2007	Begroting na wijziging 2007	Rekening 2007	Vershil 2007
Lasten	7.418	7.566	633	8.199	7.781	418V
Baten	351	271	86-	185	228	43V
Saldo van het programma	7.068	7.295	719	8.014	7.553	461V
Saldo van het programma	7.068	7.295	719	8.014	7.553	461V
Storting in reserves	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	90	136	32	168	127	42N
Saldo na resultaatbestemming	6.978	7.159	687	7.846	7.426	419V

A. Analyse begroting 2007-rekening 2007

Toelichting op lasten en baten (saldo)

Handhaving	€ 48.000 V
Openbare orde en veiligheid	€ 59.000 V
Brandweertaken	€ 342.000 V
Rampenbestrijding	€ 12.000 V
Totaal	€ 461.000 V

Handhaving (€ 48.000 V)

Lasten (€ 30.000 V)

In het kader van wijktoezicht zijn de kosten van inhuur van de politiesurveillanten lager dan begroot.

Baten (€ 18.000 V)

Ter dekking van de handhavingskosten van illegale bouwwerken heeft een hogere vrijval van de voorziening ISV (Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing) plaatsgevonden. Hiertegenover staat een nadeel door uitstel van de Wet bestuurlijke boete.

Openbare orde en veiligheid (€ 59.000 V)

Lasten (€ 59.000 V)

Vanwege een vacature op het terrein van integraal veiligheidsbeleid zijn er minder uren besteed dan geraamd. Deze vacature is lopende het jaar ingevuld op detacheringbasis. Tevens is er geen aanspraak gemaakt op het budget vrijwillige politie, omdat geen aanvragen zijn binnengekomen.

Brandweertaken (€ 342.000 V)

Lasten (€ 317.000 V)

De geraamde stelpost ten behoeve voor de werkgeversbijdrage levensloop, nabetaling overwerk en overige vergoedingen zijn niet op het product geboekt maar op de afdelingskostenplaats waardoor er op het product een voordeel is ontstaan. Daarnaast is sprake van een te hoge raming voor opleiden en oefenen.

Baten (€ 25.000 V)

De legesinkomsten zijn hoger dan geraamd in verband met de inhaalslag voor het behandelen van gebruiksvergunningen.

B. Incidentele lasten en baten

Lasten	2007
Totaal incidentele lasten	-

Baten	2007
1. ISV-middelen handhaving bouwwerken	32.000
2. Hogere leges gebruikersvergunningen	25.000
Totaal incidentele baten	57.000

C. Toelichting op verrekeningen met reservesOnttrekkingen

Voor de dekking van de (lagere) inhuurkosten van politiesurveillanten heeft er een lagere onttrekking plaatsgevonden aan de reserve politiesurveillanten.

D. Toelichting op investeringen

Investeringen			
Geplande uitgaven	Gerealiseerde uitgaven	Geplande inkomsten	Gerealiseerde inkomsten
737.329	540.856	11.648-	-

bedragen in euro's

Diverse materieel (uitgaven € 197.000 V)

Bij de brandweer wordt diverse materieel in regionaal verband aanbesteed. Als gevolg van enerzijds vertraging in de regionale aanbestedingen en anderzijds verschuiving in de planning van de aanbestedingen zijn de investeringen in 2007 niet uitgevoerd.

7. Bestuur

Relatie met kerndoelstelling	Bewoners centraal
Raadscommissie(s)	Algemene Zaken
Portefeuillehouder(s)	Burgemeester Van der Sluijs, wethouders Houtzager en Beimers

7.1 Programmakader

Wij werken aan een ambitieuze, moderne gemeentelijke overheid die ten dienste staat van de eigen bevolking en die gericht is op regionale samenwerking. Daarom zullen we als gemeentebestuur toegankelijk en herkenbaar zijn. Ook blijven we daarom doorgaan met het op verschillende manieren betrekken van onze inwoners bij het ontwikkelen en vertalen van beleid en het nemen van grote beslissingen. In de regio werken we actief en constructief samen.

7.2 Opbouw programma

Het programma Bestuur bestaat uit de volgende productgroepen waarbinnen de gemeentelijke activiteiten in het kader van dit programma zijn verzameld:

Gemeenteraad	Externe communicatie
Bestuurlijke samenwerking	Bestuursondersteuning
Democratie	Uitvoeringskosten belastingen
Beleid, strategie en planning & control	Algemene lasten en baten

Speerpunten en beleidsmatige ontwikkelingen

BESTUURSSTIJL

Speerpunt

De gemeente vervult in al haar handelen een voorbeeldfunctie.

Voorbeeldfunctie

De voorbeeldfunctie moet herkenbaar zijn in al ons handelen. Dat kan alleen wanneer, hoog en laag in de organisatie, zich bij iedere actie de vraag stelt of wordt voldaan aan de hoge eisen die de voorbeeldfunctie met zich meebrengt. Dat geldt voor zowel bestuurders als ambtenaren.

Herkenbaarheid en toegankelijkheid van het bestuur zijn daarvoor noodzakelijk, denk aan onder andere wijkwandelingen en spreekuren voor inwoners. Een aantal verbeteringen is doorgevoerd. Bij de wijkwandelingen zijn bijvoorbeeld betere afspraken gemaakt over wat er met de toezeggingen gebeurt die tijdens een wandeling worden gedaan. En de digitale dienstverlening is verder verbeterd met het Digitaal Loket, dat door onafhankelijke derden is uitgeroepen tot beste van Nederland. Bij de totstandkoming van veelomvattende plannen en visies is de burger intensief betrokken. Ook betreft de gemeente de burgers zo veel als mogelijk is bij de vele beleidsontwikkelingen. Een goed voorbeeld zoals het kan (en dus eigenlijk moet) is in het afgelopen jaar de ontwikkeling van de gebiedsvisie Stompwijk.

Ook intern is er aandacht voor deze aspecten. Te denken valt dan aan de ontwikkeling van het programma Andere wijze van werken, dat mede gericht is op een denken van buiten naar binnen, resultaatgericht handelen, met het belang van de burger als centrale focus. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt hierop nader ingegaan.

Communicatie met inwoners is zeer belangrijk. De voorbeeldfunctie en de herkenbaarheid en toegankelijkheid die daarbij horen, zijn ook terug te vinden in de externe communicatie. In termen van representatie was 2007 een uitzonderlijk jaar, met in totaal drie burgemeesters en alle festiviteiten die daarbij horen. In algemene zin is in de externe communicatie meer gebruik gemaakt van doelgroepgerichte communicatie, zoals bij het hondenbeleid en de Wet maatschappelijke ondersteuning. Tegen de achtergrond van de Europese aanbesteding voor de gemeenterubriek in 2008, zijn de kosten van de gemeenterubriek onder de loep genomen en betere afspraken gemaakt. De verdere digitalisering van de dienstverlening houdt een centrale rol in het voortzetten van de positieve lijn van de externe communicatie.

Nieuwe burgemeester

In 2007 had onze gemeente liefst drie burgemeesters: mr. M.A.P. van Haersma Buma vertrok in januari 2007 om dijkgraaf van het Hoogheemraadschap Delfland te worden, ex-staatssecretaris mr. drs. B.J. Bruins nam waar van februari tot november, en drs. J.W. van der Sluijs werd in november als nieuwe burgemeester geïnstalleerd.

REGIO

Speerpunt

De gemeente werkt regionaal samen en start overleg met de gemeente Wassenaar voor een integrale aanpak van de ambtelijke samenwerking.

Er vindt regelmatig overleg plaats tussen ons college en het college van een van de buurgemeenten. Afgelopen jaar hebben dergelijke bestuurlijke overleggen plaatsgevonden met de gemeenten Wassenaar, Zoeterwoude en Voorschoten. Tijdens de overleggen wordt onder meer besproken op welke terreinen samengewerkt kan worden.

Een bestuurlijke discussie over eventuele verdergaande samenwerking met de gemeente Wassenaar heeft in 2007 niet plaatsgevonden vanwege grote en vergaande bestuurlijke en ambtelijke wijzigingen bij de gemeente Wassenaar. Het wordt komend jaar naar alle waarschijnlijkheid opgepakt.

De samenwerking binnen stadsgewestelijk verband is het markantste voorbeeld van regionale samenwerking. Het jaar 2007 stond binnen het stadsgewest in het teken van de samenstelling van het Regionaal Structuurplan (RSP). Inmiddels kunnen de raden hun zienswijze geven, waarna in april 2008 besluitvorming door het algemeen bestuur kan plaatsvinden. Voor onze gemeente waren de Vlietzone en de implicaties van de ontwikkeling van de Binckhorst (waaronder de uitplaatsing van milieuhinderlijke bedrijven) aandachtspunten in het RSP.

Regeerakkoord en beleidsprogramma Balkenende IV

2007 is het eerste jaar van het kabinet Balkenende IV. Na het regeerakkoord ging het kabinet de dialoog aan met Nederlanders uit het gehele land; die discussie mondde uit in het beleidsprogramma voor de jaren 2007-2011, Samen werken, samen leven.

Speciaal voor de Randstad is van belang het Urgentieprogramma Randstad (UPR) van minister Eurlings. Daarin is een groot aantal projecten opgenomen die de afkalvende internationale concurrentiepositie van de Randstad weer moeten opkrikken. Voor de uitvoering van de projecten wil de minister naar een nieuwe manier van werken, zodat projecten daadwerkelijk worden uitgevoerd en niet vastlopen in de bestuurlijke drukte die de Randstad teistert. Voor onze gemeente zijn vooral de infrastructurele projecten van belang. Waarnemend burgemeester Bruins maakte zich in dit kader sterk voor de ondertunneling van de A12/spoorzone, hoewel dit project niet in het UPR is opgenomen.

De gemeenteraad discussieerde over het middenbestuur en de bestuurlijke drukte. Het vorige kabinet heeft een notitie over het middenbestuur het licht doen zien, maar uit het bovenstaande blijkt al dat het nieuwe kabinet weinig ziet in een uitgebreide discussie over een andere bestuurlijke inrichting van de Randstad, maar een praktische aanpak voorstaat en bovenal wil komen tot een snelle uitvoering van vastgelopen en nieuwe projecten. Conclusie van de gemeenteraad was wel dat het aanbeveling verdient om de lappendeken aan samenwerkingsverbanden van onze gemeente onder de loep te nemen en te bezien of samenvoeging respectievelijk clustering van taken in een beperkt aantal organisaties de voorkeur verdient.

Subsidiebeleidskader

In 2007 was de evaluatie van het subsidiebeleidskader voorzien. De uitkomsten zouden aan de gemeenteraad worden voorgelegd en worden meegenomen in het nieuw te ontwikkelen subsidiebeleidskader (inclusief nieuwe normen). Het nieuwe subsidiebeleidskader zou dan in 2007 nog worden vastgesteld. In de programmabegroting 2007 was al aangegeven dat dit scenario als optimistisch moest worden aangemerkt. De tijdsplanning is niet gehaald door de onderschatting van de werkzaamheden en tijdgebrek. Het geheel is nu doorgeschoven met een jaar en wordt meegenomen met de voorjaarsnota 2008.

DE AMBTELIJKE ORGANISATIE

Speerpunt

De gemeente blijft uitgaan van een doelmatige en doeltreffende uitvoering van alle taken.

Een doelmatige en doeltreffende uitvoering van alle taken is essentieel. Mede daarom is in 2007 begonnen met het programma Andere wijze van werken. Het programma kent een aantal pijlers: het bevorderen van een cultuuromslag, aandacht voor verbetering van de werkprocessen en verbetering van de aansturing. Dat laatste werd per 1 januari 2008 geëffectueerd door de vorming van een concerndirectie. In de paragraaf bedrijfsvoering van deze jaarrekening is nader ingegaan op het programma Andere wijze van werken.

Ook wordt in de paragraaf bedrijfsvoering aandacht besteed aan de centrale huisvesting. Uitgangspunt bij centrale huisvesting is het vergroten van de slagvaardigheid van de ambtelijke organisatie en het bereiken van een grotere efficiency.

7.5 Financiële middelen

Bedragen x € 1000	Rekening 2006	Begroting voor wijziging 2007	Begrotings wijzigingen 2007	Begroting na wijziging 2007	Rekening 2007	Verschil 2007
Lasten	10.117	15.573	5.527-	10.047	15.337	5.291N
Baten	1.216	443	35-	408	1.077	669V
Saldo van het programma	8.900	15.130	5.492-	9.639	14.261	4.622N
Saldo van het programma	8.900	15.130	5.492-	9.639	14.261	4.622N
Storting in reserves	27.641	649	-	649	3.105	2.456N
Onttrekkingen aan reserves	28.752	321	5.279	5.601	2.515	3.086N
Saldo na resultaatbestemming	7.789	15.458	10.771-	4.687	14.851	10.163N

A. Analyse begroting 2007-rekening 2007

Toelichting op lasten en baten (Saldo)

Gemeenteraad	€ 38.000 V
Bestuurlijke samenwerking	€ 201.000 V
Democratie	€ 20.000 V
Beleid, strategie, planning en control	€ 657.000 N
Externe communicatie	€ 259.000 N
Bestuursondersteuning	€ 252.000 N
Uitvoeringskosten belastingen	€ 21.000 N
Algemene lasten en baten	€ 3.692.000 N
Totaal	€ 4.622.000 N

Gemeenteraad (€ 38.000 V)

Baten (€ 42.000 V)

De rekenkamer is in gemeenschappelijkheid met de gemeente Rijswijk ingesteld. In dit kader is een bijdrage ontvangen van de gemeente Rijswijk. Deze bijdrage was niet geraamd.

Bestuurlijke samenwerking (€ 201.000 V)

Lasten (€ 201.000 V)

Als gevolg van een andere inzet van personele capaciteit en toerekening zijn er minder uren toegerekend. Dit leidt onder andere tot een overschrijding op de productgroep Externe communicatie.

Democratie (€ 20.000 V)

Lasten (€ 20.000 V)

In de raming is rekening gehouden met twee verkiezingen, terwijl in 2007 één verkiezing is gehouden, Deze verkiezing betreft die van de Tweede Kamer.

Beleid, strategie, planning & controlcyclus (€ 657.000 N)Lasten (€ 657.000 N)

In afwijking van de begroting zijn organisatiebreed de werkzaamheden op het gebied van planning en control op deze productgroep verantwoord. In de urenverantwoording heeft een verschuiving plaatsgevonden van reguliere producten naar de producten met betrekking tot planning en control. In het kader van de continue verbetering van de instrumenten van de planning- en controlcyclus zijn in 2007 onder andere kwartaalrapportages ingevoerd.

Externe communicatie (€ 259.000 N)Lasten (€ 259.000 N)

De afwijking van de lasten wordt enerzijds veroorzaakt door een andere toerekening en een verschuiving van de personele capaciteit ten gunste van de productgroep Bestuurlijke samenwerking. Anderzijds wordt de afwijking veroorzaakt door een incidentele personele overbezetting ten opzichte van de toegestane personeelsformatie. Dit is een gevolg van het invulling geven aan de ambities van deze gemeente.

Bestuursondersteuning (€ 252.000 N)Lasten (€ 253.000 N)

Er zijn meer ambtelijke uren toegerekend ter ondersteuning van het bestuur dan geraamd. Ook zijn de salarislasten voor het college hoger als gevolg van de wettelijke salarisverhoging en is er een storting gedaan in de voorziening pensioenen wethouders.

Uitvoeringskosten belastingen (€ 21.000 N)Lasten (€ 23.000 N)

Er zijn meer ambtelijke uren toegerekend dan geraamd.

Algemene lasten en baten (€ 3.692.000 N)Lasten (€ 4.315.000 N)

In overleg met de accountant heeft er een extra afschrijving plaatsgevonden. Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de Financiële beheersverordening zijn de investeringen onder de € 15.000, de onderhoudslasten die in het verleden geactiveerd zijn en de investeringen in het kader van de eerste inrichting van scholen en gebouwen versneld afgeschreven.

Baten (€ 623.000 V)

Dit voordeel wordt verklaard door de opbrengst van de verkoop van diverse duurzame roerende goederen, het gedeeltelijk vrijvallen van de voorziening spaarverlof 2007 en een incidentele vrijval in het kader van het private deel van de voorziening dubieuze debiteuren. Tevens is de voorziening Onderhoud gemeentelijke gebouwen vrijgevallen.

B. Incidentele lasten en baten

Lasten	2007
1. Extra afschrijvingen	4.146.000
Totaal incidentele lasten	4.146.000

Baten	2007
1. Verkoopopbrengst duurzame goederen	46.000
2. Diverse incidentele opbrengsten (o.a. restitutie BTW-compensatiefonds)	47.000
3. Vrijval voorziening spaarverlof	33.000
4. Vrijval voorziening dubieuze debiteuren	43.000
5. Vrijval voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen	458.000
Totaal incidentele baten	627.000

C. Toelichting op verrekeningen met reserves

Stortingen

Er is meer rente gestort dan geraamd omdat hij aanvangsniveau van de reserves hoger was dan geraamd. Er is een storting geweest in de reserve dekking afschrijvingslasten, dit is een gevolg van diverse eerder genomen raadsbesluiten met betrekking tot investeringen economische nut die in 2007 zijn deels of geheel zijn afgerond. (zie ook onttrekkingen)

Onttrekkingen

In de begroting 2007 is rekening gehouden met onttrekkingen aan de algemene reserve vrij besteedbaar als algemeen dekkingsmiddel voor diverse kosten. De relevante geraamde onttrekkingen betreffen die voor het overhevelen van de restantbudgetten van 2006 naar 2007, de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Wet inburgering nieuwkomers (in totaal € 2.885.000) en het bestemmen van het vrije rekeningsresultaat bij de voorjaarsnota 2007 tot een bedrag van € 1.800.000. Bij het opstellen van de jaarrekening is gebleken dat de tegenover deze geraamde onttrekkingen staande kosten binnen de lopende begroting zijn opgevangen. De noodzaak om de geraamde onttrekkingen aan de algemene reserve vrij besteedbaar in de jaarrekening te effectueren is daardoor vervallen. Ook is er onttrokken als gevolg van de door het BBV voorgeschreven afwikkeling van de overheveling van diverse bestemmingsreserves naar de reserve dekking afschrijvingslasten.

D. Toelichting op investeringen

N.v.t.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en de post voor onvoorziene uitgaven is opgenomen in het onderdeel Jaarrekening.

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

Algemeen

De uitgangspunten voor het beleid van de heffing van gemeentelijke belastingen zijn vastgelegd in het collegeprogramma. Het beleid is gebaseerd op twee pijlers, te weten:

- a. de onroerende-zaakbelastingen mogen maximaal met het inflatiepercentage worden verhoogd;
- b. de gemeentelijke heffingen zijn kostendekkend.

Deze uitgangspunten zijn enerzijds bedoeld om de gemeentelijke (woon)lasten voor de burger te beheersen en anderzijds is het de waarborg voor een evenwichtig belastingbeleid. De woonlastenberekening geeft een goed inzicht in de verandering(en) van de belangrijkste gemeentelijke heffingen en de consequenties ervan voor de burger. Deze berekening volgt aan het einde van deze paragraaf.

Belastingen

De gemeentelijke belastingen omvatten de onroerende-zaakbelastingen, de hondenbelasting, de precariobelasting en de toeristenbelasting.

Onroerende-zaakbelastingen

Conform de beleidsmatige uitgangspunten is de in 2007 te realiseren opbrengst OZB gebaseerd op de opbrengst 2006 verhoogd met het percentage van de inflatiecorrectie, evenals met de te verwachten opbrengst uit (gereedgekomen) nieuwbouw in het jaar 2007. Voor de berekening van de tarieven zijn als basis de WOZ-waarden van alle objecten in onze gemeente gebruikt, nadat door de herwaardering aan de objecten een nieuwe waarde is toegekend. Deze waarden gelden in principe tot 2008.

De in de jaarrekening 2007 verantwoorde OZB-opbrengst bedraagt in totaal afgerond € 9.526.000. Deze opbrengst bestaat uit het werkelijk opgelegde bedrag aan aanslagen over het jaar 2007 (€ 9.555.000), een negatieve opbrengst uit het heffingsjaar 2005 (€ 34.000) en een positieve opbrengst van 2006 (€ 5.000). De opbrengst van de aanslagen over het jaar 2007 was geraamd op € 9.750.000. Het verschil tussen de geraamde en werkelijke opbrengst 2007 wordt verklaard doordat de gemiddelde WOZ-waarde iets minder is gestegen dan waarmee in de begroting 2007 rekening was gehouden.

Hondenbelasting

Jaarlijks wordt een controle uitgevoerd op het hondenbezit in de gemeente. Om de kosten van deze controle te spreiden, wordt jaarlijks eenderde van de gemeente bezocht om (opnieuw) vast te stellen of iedere houder van een hond is geregistreerd. Het aantal geregistreerde honden bedroeg eind december 3.094 tegen 3.162 geregistreerde honden eind december 2006. Bij de voorjaarsnota 2007 bleek dat een hogere opbrengst van € 15.000 dan de raming van € 175.000 reëel was. De raming voor 2007 is daarop aangepast. De opbrengst van de hondenbelasting 2007 bedraagt € 192.208.

Precariobelasting

Voor het gebruik van de openbare gemeentegrond wordt precariobelasting geheven. In 2007 is een totaalcontrole uitgevoerd in de gehele gemeente. Bij de controle bleek dat het aantal m2 terrassen en reclame-uitingen respectievelijk 813 en 3.210 bedroegen tegenover 693 m2 en 2.536 m2 eind 2006. Tegenover de raming van € 559.500 staat de (hogere) opbrengst van € 634.183.

Toeristenbelasting

De voorlopige aangiften voor 2007 gaven aan dat er meer overnachtingen werden verwacht dan in 2006. De raming van € 97.500 voor het jaar 2007 is bij de najaarsnota 2007 verhoogd tot € 120.829. De werkelijke opbrengst van de toeristenbelasting voor 2007 bedraagt € 121.387.

Gemeentelijke heffingen

De gemeentelijke heffingen betreffen de afvalstoffenheffing, de rioolrechten, de begraafrechten, de marktgelden en de leges. Het zijn de bronnen van inkomsten van de door de gemeente geleverde diensten en producten. De tarieven van deze heffingen zijn in principe kostendekkend. De tarieven van deze heffingen zijn bij de behandeling van de programmabegroting 2007 aangepast met het voor 2007 verwachte inflatiepercentage van 1,25.

De afvalstoffenheffing en rioolrechten liften mee op de rekening bij het energiebedrijf NV Eneco. Bij Eneco heeft een heroriëntering op de kernactiviteiten plaatsgevonden. Zij hebben besloten dat inning van gemeentelijke belastingen geen kernactiviteit meer is en hebben meegedeeld dat de overeenkomst wordt beëindigd op 31 december 2008.

Opbrengsten belastingen en heffingen

Voor het inzicht in de omvang van de opbrengsten aan belastingen en belangrijkste heffingen dient de onderstaande tabel.

Tabel 1

Belastingsoort	2007	
	Raming	Werkelijk
1. Onroerende zaakbelasting	9.750	9.526
2. Toeristenbelasting	121	121
3. Hondenbelasting	191	192
4. Precariobelasting	559	634
5. Afvalstoffenheffing	9.743	9.957
6. Rioolrechten	3.334	3.386
7. Begraafrechten	994	805
8. Marktgelden	100	93
9. Leges	2.821	3.046

Bedragen x € 1.000

Kwijtscheldingsbeleid

Voor de meeste inwoners van onze gemeente levert het betalen van de gemeentelijke belastingen en heffingen geen probleem op. Er zijn echter ook personen voor wie de betaling van deze belastingen een buitengewone inspanning betekent. Voor hen is er de mogelijkheid beroep te doen op de kwijtscheldingsregeling. Voor de afvalstoffenheffing en de rioolrechten kan kwijtschelding worden verleend, mits de aanvrager voldoet aan de gestelde criteria.

Het aantal aanvragen om kwijtschelding van afvalstoffenheffing en rioolrechten steeg van 1.111 in 2006 tot 1.250 in 2007. Voor de afvalstoffenheffing werd € 268.950 (geraamd € 235.000) aan kwijtschelding verleend. Voor de rioolrechten bedroeg de kwijtschelding € 90.327 (geraamd € 85.000).

Woonlasten

De woonlasten voor de inwoners zijn een graadmeter voor de stijging (of daling) van de gemeentelijke lasten. De berekening van de woonlasten is gebaseerd op de onroerende-zaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de rioolrechten. Om een trend te bepalen en voor een goede vergelijking is op de volgende bladzijde een overzicht over meerdere jaren gemaakt. Uit de tabel blijkt dat de werkelijke ontwikkeling van de woonlasten in 2007 beperkt is gebleven tot gemiddeld 1%. Dit is lager dan het verwachte prijsinflatiepercentage van 1,25 dat is gehanteerd in de begroting 2007 en wordt veroorzaakt doordat de gemiddelde WOZ-waarde iets minder is gestegen dan waarmede in de begroting 2007 rekening was gehouden.

Tabel 2

Woonlasten	Eenpersoons huishouden			Meerpersoonshuishoudens		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Onroerende zaakbelasting *	367,43	210,56	206,82	367,43	210,56	206,82
Afvalstoffenheffing	243,36	235,08	242,76	301,44	306,00	315,96
Rioolrechten	105,72	94,08	95,28	105,72	94,08	95,28
Totale woonlasten	716,51	539,72	544,86	774,59	610,64	618,06

* deze berekening geldt alleen voor eigenaren van woningen.

De cijfers van 2005 zijn gebaseerd op WOZ-waarde € 230.250; De cijfers van 2006 gebaseerd op WOZ-waarde van € 235.000. De cijfers voor 2007 zijn gebaseerd op een WOZ-waarde van € 251.000.

Paragraaf Weerstandsvermogen

Algemeen

De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 1 februari 2005 de beleidsnota Weerstandsvermogen vastgesteld. De beleidsnota en de paragrafen weerstandsvermogen in de gemeentebegroting en –rekening houden nauw verband met elkaar. In de beleidsnota weerstandsvermogen zijn vooral de beleidslijnen en de totale positie aan de orde gesteld. In de paragraaf weerstandsvermogen worden de financiële risico's en de weerstandscapaciteit geactualiseerd op basis van de laatste inzichten. Op deze wijze krijgt de gemeenteraad periodiek goed inzicht in de omvang en de mogelijkheden om financiële risico's op te vangen.

Risicoprofiel

De gewenste omvang van het weerstandsvermogen c.q. –capaciteit is gebaseerd op het risicoprofiel van onze gemeente. In de beleidsnota Weerstandsvermogen is aangegeven dat de gemeente financiële risico's loopt op de programma's, onderdelen van de balans en de grondexploitaties. Aan de hand van een drietal scenario's voor de programma's en gevoeligheidsgraden is het risicoprofiel voor onze gemeente bepaald op in totaal € 8 miljoen. Het risicoprofiel is als volgt opgebouwd:

Tabel 1

	Bedrag
1. Programma's	5.500
2. Balansonderdelen	2.000
Subtotaal	7.500
3. Grondexploitatie	500
Totaal	8.000

Bedragen x € 1.000

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserves, eventuele stille reserves en de ruimte op de exploitatiebegroting (post voor onvoorziene uitgaven). Met deze middelen en mogelijkheden moeten niet-geraamde financiële gevolgen c.q. risico's kunnen worden opgevangen om de continuïteit in de uitvoering van de taken van de organisatie te waarborgen.

De totale beschikbare weerstandscapaciteit eind 2007 bedraagt:

Tabel 2

	Soort	bedrag
Programma's en balansonderdelen		
a. algemene reserve met bufferfunctie	Incidenteel	7.574
b. ruimte op de begroting/onvoorzien	Incidenteel	111
c. ruimte op de begroting/onvoorzien	Structureel	56
Sub-totaal programma's en balansonderdelen		7.741
Grondexploitatie		
d. algemene reserve met bufferfunctie	incidenteel	2.580
grondexploitaties		
Sub-totaal grondexploitatie		2.580
Totaal		10.321

Bedragen x € 1.000

Ultimo 2007 bedraagt de weerstandscapaciteit in totaal afgerond € 10,3 miljoen, waarvan € 2,6 miljoen als buffer voor grondexploitaties. Ten opzichte van de jaarrekening 2006 is de weerstandscapaciteit met circa € 0,8 miljoen afgenomen door het vervallen van de onbenutte belastingcapaciteit. Er is geen sprake meer van een wettelijke maximering van de stijging en een drempel voor de ozb-tarieven.

In het kader van de inzetbaarheid van de weerstandscapaciteit is het totaal van € 10,3 miljoen in principe volledig beschikbaar voor het opvangen van de budgettaire gevolgen van financiële risico's wanneer zij zich daadwerkelijk voordoen. De verschillende algemene reserves hebben echter bij de vorming wel een specifieke bestemming meegekregen, waarmee bij de beoordeling van de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen rekening moet worden gehouden. Als algemene toelichting wordt over de algemene reserves het volgende opgemerkt:

Algemene reserve met bufferfunctie

Deze reserve is bestemd voor het opvangen van financiële gevolgen van calamiteiten en risico's die geen betrekking op de grondexploitaties hebben. Ultimo 2007 is de omvang van de reserve afgerond € 7.574.000.

Algemene reserve met bufferfunctie grondexploitatie

Deze reserve dient specifiek voor de afdekking van financiële risico's, die zijn verbonden aan de grondexploitaties en waar niet op een andere manier in is voorzien. Bijvoorbeeld eventueel toekomstige inbreilocaties in de gemeente. Deze grondexploitaties hebben meestal door de hogere kosten (onder andere grondverwerving) een nadelig saldo, in tegenstelling tot uitleglocaties waarbij de benodigde gronden relatief goedkoop aangekocht kunnen worden. Ultimo 2007 is de omvang van de reserve afgerond € 2.580.000.

Post voor onvoorziene uitgaven

In de bepaling van de hoogte van de weerstandscapaciteit wordt rekening gehouden met de post voor onvoorziene uitgaven. Deze post bedraagt in de gemeentebegroting 2008 € 167.000, waarvan € 56.000 een structureel karakter heeft.

Risico-inventarisatie en –kwantificering

De financiële risico's worden bij de rekening en de begroting geïnventariseerd, gekwantificeerd en nader toegelicht. Op deze wijze krijgt de gemeenteraad periodiek inzicht in de ontwikkeling van de financiële risico's, de maatregelen die genomen zijn om de risico's te beheersen en eventuele nieuwe risico's. De financiële risico's zijn per programma aan het einde van deze paragraaf nader toegelicht. In de volgende tabel zijn per programma de geïnventariseerde risico's samengevat. Voor elk risico is een inschatting gemaakt van de kans dat de aangegeven gebeurtenis zou kunnen optreden. Hierbij worden drie categorieën onderscheiden, namelijk 'laag', 'midden' en 'hoog'. Gesproken wordt van een 'laag' risico indien de kans zich bevindt tussen 0% en 20% (gemiddeld 10%). Een 'gemiddeld' risico beweegt zich tussen 20% en 40% (gemiddeld 30%) en een hoog risico tussen 40% en 100% (gemiddeld 70%). Vervolgens is een financiële indicatie opgenomen van de omvang van het risico door de kans te vermenigvuldigen met het gemiddelde effect en is aangegeven of het risico van incidentele dan wel structurele aard is.

Tabel 3

Programma / omschrijving	Geraamde omvang	Kans			Gemiddeld effect	Kans x effect incidenteel	Kans x effect structureel
		10%	30%	70%			
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)
<u>Inwoners</u>							
1. Afrekening schoolbesturen	vervallen						
<u>Dienstverlening</u>							
2. Wet Werk en Bijstand	250 - 500			X	375		262
3. WMO hulp in de huishouding	0 - 500		X		250		75
4. WMO aanbesteding hulpmiddelen	0 - 300			X	150		105
5. Sociale werkvoorziening	vervallen						
<u>Leefbaarheid</u>							
6. Interne milieuzorg	0 - 500			X	250	175	
7. Dierenziekten kinderboerderijen	0 - 100			X	50	35	
<u>De Wijk</u>							
8. Stichting Woej	vervallen						
<u>Ruimtelijke Inrichting</u>							
9. Inhuur derden Trekvlittracé	0 – 100			X	50	35	
10. Overgoo	0 – 500			X	250	175	
11. Grondexploitaties	500 - 4.000		X		2.250	675	
<u>Veiligheid en handhaving</u>							
12. Regionale brandweer	0 - 100			X	50		35
13. Leges gebruiksvergunningen	Vervallen						
14. C 2000 Centrale meldkamer	0 - 125		X		60	18	

Programma / omschrijving	Geraamde omvang	Kans			Gemiddeld effect	Kans x effect incidenteel	Kans x effect structureel
		10%	30%	70%			
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)
<u>Bestuur</u>							
15. Tussentijdse verkiezingen en referenda	0 - 100		X		50		15
<u>Overig</u>							
16. Algemene uitkering Gemeentefonds	0 - 1.500		X		750		225
17. Renteontwikkelingen	100 - 250		X		175		52
18. Personeelsvoorzieningen	0 - 100		X		50		15
19. Precariobelasting	vervallen						
20. Valbeveiliging	vervallen						
Ondergrens risico's	850						
Bovengrens risico's	8.675						
Totaal gemiddelde risico's					4.760		
Totaal na kansberekening						1.113	784

Bedragen x € 1.000

Wanneer alle risico's zich tegelijk zouden voordoen, beweegt de omvang van de geïnventariseerde financiële risico's zich tussen een ondergrens van afgerond € 0,8 miljoen en een bovengrens van afgerond € 8,7 miljoen. Overigens suggereren de bedragen nauwkeurig te zijn. Het zijn echter inschattingen en uitkomsten van een kansberekening met niet met zekerheid te voorspellen uitkomsten.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is te omschrijven als de mate waarin een gemeente in staat is financiële middelen vrij te maken en maatregelen te nemen om incidentele en structurele financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van het bestaande beleid en de gemeentelijke dienstverlening. Het weerstandsvermogen geeft de verhouding aan tussen de financiële risico's en de financiële weerstandscapaciteit. De gewenste omvang van het weerstandsvermogen c.q. -capaciteit is zoals al eerder aangegeven in de beleidsnota Weerstandsvermogen bepaald op € 8 miljoen, te weten € 7,5 miljoen voor de programma's en de balansonderdelen en € 0,5 miljoen voor de grondexploitaties. Een vergelijking van het risicoprofiel met de verwachte weerstandscapaciteit voor enerzijds de programma's en balansonderdelen en anderzijds voor de grondexploitaties leidt tot de volgende opstelling:

Tabel 4

	Risicoprofiel	Weerstands- capaciteit	Vershil
1. Programma's en balansonderdelen	7.500	7.741	241
2. Grondexploitaties	500	2.580	2.080
Totaal	8.000	10.321	2.321

Bedragen x € 1.000

Uit deze vergelijking blijkt dat op het onderdeel "programma's en balansonderdelen" en op het onderdeel "grondexploitaties" de weerstandscapaciteit in relatie tot het risicoprofiel ruim voldoende is. Na het voorstel over de resultaatbestemming 2007 zal de omvang van de algemene reserve grondexploitatie afgerond € 6,1 miljoen bedragen (zie tabel 3 in de paragraaf Grondbeleid).

Toelichting op de financiële risico's

In deze paragraaf wordt de risico-inventarisatie en –kwantificering nader toegelicht. Voor risico's die samenhangen met grondexploitaties verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid.

1. Afrekeningen schoolbesturen

De gemeenteraad heeft in de vergadering van 24 april 2007 het overschrijdingspercentage voor het primair onderwijs vastgesteld over de periode 2001 t/m 2005. De overschrijdingsvergoedingen zijn verrekend met de schoolbesturen. Van de gelegenheid tot het maken van bezwaar is door de schoolbesturen geen gebruik gemaakt.

Het openbaar primair onderwijs is met ingang van 1 april 2006 verzelfstandigd. De definitieve financiële afrekening met het nieuwe schoolbestuur Panta Rhei heeft plaatsgevonden bij de jaarrekening 2006 van de stichting en de aanvraag rijksvergoeding 2006 bij het ministerie met betrekking tot de openbare scholen. Ook zijn er geen afrekeningen meer te verwachten met instellingen zoals het ABP, UWV en de belastingdienst die nog kunnen leiden tot nabetalingen.

De bovenstaande onderwerpen worden van de risico-inventarisatie afgevoerd.

2. Wet Werk en Bijstand (WWB)

Het risico binnen de WWB vloeit ten eerste voort uit het feit dat periodieke bijstandsverlening een opneinde regeling is. Indien personen voor een periodieke uitkering in aanmerking komen, dient de gemeente de uitkering toe te kennen en te betalen, ongeacht of het geraamde budget toereikend is of niet. Ten tweede is het rijksbudget voor het inkomensdeel WWB met onzekerheden omgeven. Het inkomensdeel wordt gebaseerd op een door het rijk voorlopig vastgesteld budget. Het definitieve budget van een jaar wordt pas in september van dat jaar vastgesteld. Het rijk stelt het macrobudget voor het inkomensdeel WWB lager vast dan het voorlopige budget, wanneer er landelijk sprake is van een daling van het aantal uitkeringsgerechtigden.

In 2007 hebben een verlaging van het macrobudget en herverdeeffecten geleid tot een verlaging van € 358.000 van het rijksbudget voor het inkomensdeel WWB. Een ander aspect van het risico is dat het rijk het verdeelsysteem blijft doorontwikkelen, waardoor ook voor de komende jaren geen zekerheid bestaat over de wijze waarop het rijksbudget inkomensdeel verdeeld zal worden.

3 WMO - Hulp in de huishouding

In 2008 zullen de prestaties van de zorgaanbieders worden geëvalueerd. Afhankelijk van de uitkomsten uit dit onderzoek zal mogelijk worden overgegaan tot een nieuwe aanbesteding voor hulp bij het huishouden. Wij verwachten dat een nieuwe aanbesteding tot hogere tarieven zal leiden en op termijn gevolgen zal hebben voor de kosten van de Wmo. De huidige overeenkomsten zijn tot 1 april 2009 geldig.

4 WMO - Aanbesteding hulpmiddelen

De contracten met de huidige leveranciers van hulpmiddelen Welzorg en Hartingbank lopen op 1 juni 2008 af. De aanbesteding hulpmiddelen zal mogelijk tot financieel nadelige effecten leiden. De markt is ten opzichte van 2004, toen de huidige overeenkomsten werden afgesloten, veranderd.

5. Sociale Werkvoorziening

De gewijzigde Wet sociale werkvoorziening treedt op 1 januari 2008 in werking. Het in de paragraaf weerstandsvermogen van de gemeentebegroting 2008 genoemde financiële risico zal zich naar verwachting niet voordoen. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft op 20 december 2007 de beschikking met daarin de hoogte van het subsidiebedrag en de door de gemeente te realiseren minimale taakstelling voor 2008 bekend gemaakt. De hoogte van het subsidiebedrag is zodanig dat de gemeente de te realiseren minimale taakstelling met de toegekende subsidie kan realiseren. Het risico is komen te vervallen.

6. Interne milieuzorg

De gemeente wil het milieubewustzijn van haar inwoners stimuleren door zelf het goede voorbeeld te geven. Teneinde invulling te geven aan deze voorbeeldfunctie is in juli 2005 besloten tot het opzetten van milieumanagement en de controle van de eigen inrichtingen op wet- en regelgeving. Ultimo 2006 is hiermee begonnen en dit loopt nog door in 2008. Op het gebied van de interne milieuzorg zijn vooralsnog geen bouwkundige kosten gemaakt. Een ambtelijke werkgroep Milieumanagement heeft inmiddels een managementsysteem opgezet. Dit systeem zal moeten worden gecoördineerd door een nog aan te stellen milieucoördinator. De praktijk leert dat naar aanleiding van de controles het niet moet worden uitgesloten dat een aantal verbeteringen moet worden aangebracht in de gemeentelijke panden.

7. Dierenziekten kinderboerderijen

Het risico op uitbreken van besmettelijke dierziekten vaak op internationale schaal raakt ook onze gemeente in onze verantwoordelijkheid voor de kinderboerderijen in onze gemeente. In het recente verleden bleek dat met de vogelgriep. Tot nu toe zijn de kosten opgevangen binnen de reguliere begroting. Naast het risico van de kosten van het treffen van maatregelen bestaat ook het risico dat een medewerker of een bezoeker besmet raakt en mogelijk probeert de schade te verhalen op de gemeente. De gemeente is verplicht de landelijke maatregelen te volgen.

8. Stichting Woej

Op basis van de jaarrekening 2006 van de Stichting Woej is in 2007 door de gemeente een eenmalige subsidie van € 187.780 verstrekt om de egalisereserve van de stichting op een aanvaardbaar niveau te brengen en daarmee de continuïteit van de activiteiten te waarborgen. Op grond van de halfjaarcijfers 2007 wordt voor 2007 een hoger resultaat verwacht dan begroot. Het risico vervalt.

9. Inhuur derden Trekvljettracé

Het Trekvljettracé betreft een nieuwe weg vanaf het knooppunt Ypenburg naar de Binckhorst. De ontwikkeling van dit tracé geschiedt in een samenwerkingsverband tussen het Stadsgewest Haaglanden en de gemeenten Den Haag, Leidschendam-Voorburg en Rijswijk.

De begeleiding vanuit de gemeente Leidschendam-Voorburg wordt vanuit het bureau APPM Projectmanagement BV ingevuld. De kosten van deze inhuur van

derden worden door de gemeente Den Haag voorgefinancierd en in 2008 afgerekend met onze gemeente. Hiervoor is een reserve in het leven geroepen met een saldo van € 268.000 per 31 december 2007. Het risico betreft de kans op vertraging in de projectontwikkeling. Hierop heeft de gemeente Leidschendam-Voorburg geen invloed, maar leidt mogelijk wel tot extra kosten.

10. Overgoo

Enige jaren geleden is de gemeente gestart met een verkenning naar de herontwikkeling van Overgoo met een Ontwikkelcombinatie. Er is toen een intentieovereenkomst opgesteld, waarna de partijen aan de slag zijn gegaan om een plan te maken en een haalbaarheidsstudie uit te voeren. In 2007 is in beginsel overeenstemming bereikt over een geheel nieuwe planontwikkeling van het gebied Overgoo. De (financiële) afwikkeling van de eerder met de gemeente afgesloten intentieovereenkomst moet nog plaatsvinden.

11. Grondexploitaties

Bij de meeste grondexploitaties loopt de gemeente enig risico. De grootte van het risico hangt af van de hoogte van de geraamde investeringen en de fase waarin een plan zich bevindt. Als een plan nog in de planvormingsfase zit, zijn ramingen vaak gebaseerd op aannames. Het risico is dan groter dat ramingen afwijken van de daadwerkelijk te realiseren kosten en opbrengsten. Naarmate een plan verder in de uitvoeringsfase komt, wordt het duidelijker welke kosten en opbrengsten er worden gerealiseerd. Het risico wordt dan kleiner, maar is nog steeds aanwezig doordat de uitvoering vertraging kan oplopen, onverwachte kosten moeten worden gemaakt etc. Pas als alle werkzaamheden duidelijk in beeld zijn en de grondprijs definitief is vastgesteld wordt (eventueel) door het instellen van een voorziening, het risico nihil. In verband met enkele lopende omvangrijke grondexploitaties is ten opzichte van de programmabegroting 2008 de inschatting van de bovengrens van de risico's in de grondexploitaties verhoogd van € 2,5 mln. naar € 4 mln. Voor een uitgebreide beschrijving van de financiële risico's in de lopende grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

12. Regionale brandweer

Het opgaan van de gemeentelijke brandweer in de regionale brandweer per 1 januari 2009 leidt ertoe dat de brandweerorganisatie ontvlochten moet worden uit de gemeentelijke organisatie. Dit kan leiden tot desintegratiekosten.

13. Leges Gebruiksvergunningen.

Houders van de gebruiksvergunningen, die dateren van voor 2002, moesten een nieuwe gebruiksvergunning aanvragen en daarvoor opnieuw leges betalen. Omdat de verzoeken tot restitutie van betaalde leges zijn ingetrokken vervalt het risico.

14. C2000/Centrale Meldkamer.

Het overgaan op het nieuwe communicatiesysteem voor de hulpdiensten (C2000) en het verkrijgen van een goed werkend meldkamersysteem gaat gepaard met onzekerheden. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties speelt met de gedachte de kosten, waarvan steeds is gesteld dat die voor rekening van het rijk komen, voor een deel bij de gemeenten neer te leggen. Dat kan voor onze gemeente een bijdrage van € 1,66 per inwoner betekenen.

15. Tussentijdse verkiezingen en referenda

De kosten van onverwachte tussentijdse verkiezingen en referenda zijn niet in de begroting geraamd. In 2008 zijn er geen reguliere verkiezingen. Indien in 2008 tussentijdse verkiezingen of referenda moeten worden gehouden dient daarnaast rekening te worden gehouden met extra organisatiekosten omdat de gemeente, net als vele andere gemeenten, op dit moment niet beschikt over goedgekeurde stemmachines.

16. Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

De hoogte van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds is met grote risico's omgeven. De risico's worden gevormd door onder meer de normeringsystematiek van het Gemeentefonds. Daarnaast is het mogelijk dat bezuinigingen door het rijk worden opgelegd. Het daarbij moeten en willen voldoen aan de EU-normen is doorslaggevend. Volgens het beginsel 'gelijk de trap op en gelijk de trap af' werkt een deel van de rijksbezuinigingen/ombuigingen door naar het Gemeentefonds.

17. Renteontwikkelingen

De gemeente volgt de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt en gebruikt een marktconform rentepercentage bij het opstellen van de gemeentebegroting en de meerjarenramingen. Rentefluctuaties op de geld- en kapitaalmarkt kunnen de renteopbrengsten en- kosten positief dan wel negatief beïnvloeden.

18. Personeelsvoorzieningen

In geval van ziekte en/of arbeidsongeschiktheid moet de gemeente als werkgever maximaal twee jaar het salaris aan de betrokken werknemer betalen. In de gemeentelijke CAO wordt uitgegaan van 170% gemiddeld over twee jaren.

19. Precariobelasting

Het wetsvoorstel tot afschaffing van precariobelasting voor ondergrondse infrastructuur van nutsbedrijven voor elektriciteitsnetten en waterleidingen is ingetrokken. Het risico van minder inkomsten aan precariobelasting is daarmee komen te vervallen.

20. Valbeveiliging

Voor de valbeveiliging van daken van gemeentelijke gebouwen is een risico-inventarisatie gemaakt. Er is opdracht gegeven tot het beschrijven van de noodzakelijk te treffen voorzieningen per gebouw. Het is duidelijk geworden dat het per gebouw gaat om beperkte kosten, die binnen de begroting kunnen worden gedekt. Het risico is vervallen.

Paragraaf Financiering

De Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO) is op 1 januari 2001 ingevoerd. Met deze wet stuurt de overheid gemeenten om financieringsrisico's te registreren, deze inzichtelijk te maken en vervolgens beleid hierover te formuleren. Dit beleid is vastgelegd in het Treasurystatuut. Het Treasurystatuut is in de loop van 2005 geactualiseerd en door de gemeenteraad in december 2005 vastgesteld.

Het liquiditeitenbeheer van de gemeente (kasbeheer van betalingen en ontvangsten) is gericht op een voortschrijdend inzicht over een periode van twaalf maanden. Naast het dagelijks volgen van de liquiditeitspositie wordt elke maand het voortschrijdend inzicht aangepast aan de werkelijkheid. De financieringspositie (op lange termijn financieren van investeringen) geeft een vooruitzicht op de financieringspositie van de gemeente voor de komende tien jaren. De financieringspositie wordt twee maal per jaar aangepast aan nieuwe inzichten.

Conform het Treasurystatuut wordt vier maal per jaar een Treasurycommissie georganiseerd. De Treasurycommissie evalueert de gedane transacties en bespreekt de toekomstige ontwikkelingen op het gebied van de treasury.

In deze paragraaf wordt ingegaan op:

- Treasurybeheer en risicobeheer
- Financiering met langlopende geldleningen
- Uitzetten / opnemen met kortlopende geldleningen

Treasurybeheer en risicobeheer

Op dit onderdeel wordt inzicht gegeven in de financieringsrisico's voor de gemeente, te weten:

- het renterisico van de kortlopende geldleningen, c.q. de kasgeldlimiet
- het renterisico van de langlopende geldleningen, c.q. de renterisiconorm
- het kredietrisico van verstrekte geldleningen

De kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximum bedrag van kortlopende geldleningen waarmee de gemeente haar (kapitaal)uitgaven mag financieren (vlottende schulden). De limiet is gebaseerd op een percentage van de omvang van het begrotingstotaal. Het percentage per 1 januari 2007 is 8,5. De kasgeldlimiet van de gemeente bedraagt over het jaar 2007 € 14 miljoen. Onder een vlottende of korte schuld worden schuldtitels gerekend met een looptijd korter dan één jaar. De belangrijkste vormen hiervan zijn (opgenomen) daggeld- en kasgeldleningen en rekeningcourantkrediet. De gemeente heeft gedurende 2007 een liquiditeitsoverschot van € 9 miljoen in juli tot nagenoeg nihil in december. Dientengevolge heeft de gemeente geen gebruik hoeven te maken van de kasgeldlimiet. Het liquiditeitsoverschot is uitgezet middels kortlopende leningen.

De renterisiconorm

Een belangrijke maatstaf voor het bepalen van de feitelijke renterisico's is het in beeld brengen van de langlopende geldleningen in relatie tot de risiconorm. De wet Fido geeft hiervoor duidelijke richtlijnen. Het renterisico op de langlopende geldleningen wordt berekend door:

- te bepalen welk deel van de portefeuille aan langlopende geldleningen in enig jaar geherfinancierd moet worden door het aangaan van nieuwe leningen als onderdeel van de portefeuille

- daarboven voor welk deel van de langlopende geldleningen de geldnemer een wijziging van de rente op basis van de leningvoorwaarden kan beïnvloeden (renteherziening).

De renterisiconorm is volgens ministeriële regeling voor gemeenten bepaald op 20% van het totale bedrag aan nog opgenomen langlopende geldleningen per 1 januari van ieder jaar. Voor de gemeente Leidschendam-Voorburg komt dit neer op:

Tabel 1

Langlopende geldleningen	2007	2008	2009	2010
Mutaties				
1a renteherziening genomen geldleningen	0	0	0	0
1b renteherziening uitgegeven geldleningen	0	0	0	0
2 netto renteherziening (1a – 1b)	0	0	0	0
3a Nieuw aangetrokken geldleningen	0	0	0	0
3b nieuwe verstrekte geldleningen	0	0	0	0
4 netto nieuw aangetrokken (3a – 3b)	0	0	0	0
5 Aflossingen	2.093	2.083	1.893	1.932
6 Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	2.093	2.083	1.893	1.932
7 Renterisico (2 + 6)	2.093	2.083	1.893	1.932
Renterisiconorm				
8 Stand opgenomen geldleningen per 1-1	17.637	15.544	13.461	11.568
9 Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%
10 Renterisiconorm (8*9)	3.527	3.109	2.692	2.314
Toets renterisiconorm				
10 Renterisiconorm	3.527	3.109	2.692	2.314
7 Renterisico	2.093	2.083	1.893	1.932
11 Ruimte (+) / Overschrijding (-) (10-7)	1.434	1.026	799	382

Bedragen x € 1.000

Geconcludeerd kan worden dat de gemeente een beperkt renterisico loopt en binnen de wettelijke risiconorm blijft.

Het kredietrisico van verstrekte geldleningen

Kredietrisico wordt omschreven als de mogelijkheid van een waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het niet (tijdig) kunnen nakomen van de verplichtingen door de tegenpartij. Onderstaand een overzicht gerangschikt naar risicogroep:

Tabel 2

Risicogroep	Hypothecaire zekerheid	Restantschuld
1. Woningbouwcorporaties	Geen	9.583
2. Hypotheken aan personeel	Wel	349
3. Stadsgewest Haaglanden	Geen	5.672
4. Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland	Geen	2.982
5. Overige instellingen	Geen	16
Totaal		18.602

Bedragen x € 1.000

De langlopende geldleningen aan de woningbouwcorporaties zijn nog verstrekt onder het "oude" regime van de Woningwet. De woningbouwcorporaties hebben een hoge kredietwaardigheid. De gemeente verstrekt geen nieuwe geldleningen aan de woningbouwcorporaties.

De gemeente verstrekt sinds 2002 geen nieuwe hypotheke meer aan personeel.

De lening aan het Stadsgewest Haaglanden betreft gelden die in het kader van het Bereikbaarheidsfonds bij het Stadsgewest zijn ondergebracht. De gemeente, als lid van het Stadsgewest, kan uit dit fonds subsidie krijgen voor grote infrastructurele projecten. De rijksoverheid heeft gelden in het fonds ondergebracht, waardoor de subsidie groter kan zijn dan de inleg van de gemeente zelf.

Het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN) zet op voordracht van de gemeente geldleningen uit in de sector volkshuisvesting. De gemeente heeft de opbrengst uit de verkoop aandelen "Bouwfonds" gebruikt voor de storting in het fonds als een geldlening. Er is een klein risico dat de verstrekte geldleningen niet worden terugbetaald.

Gezien de hoogte en de samenstelling van de portefeuille verstrekte geldleningen loopt de gemeente geen of nauwelijks kredietrisico's.

Financiering met langlopende geldleningen

De ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt worden nauwgezet gevolgd. De renteontwikkeling geeft een stijging te zien van de rentetarieven gedurende 2007 van kortlopende leningen van 3,5% naar 5% (3-maands kasgeld). Als gevolg van de kredietcrisis is het verschil tussen het officiële tarief van de Europese Centrale Bank (4%) en de markt relatief groot. Dit verschil in tarief komt doordat de banken elkaar een opslag doorberekenen vanwege een beperkt onderling vertrouwen omtrent de kredietwaardigheid van de banken. Deze onzekerheid wordt ook doorberekend aan de "markt".

De tarieven voor langlopende leningen fluctueren gedurende 2007 van circa 4,1% tot 4,8% (10 jaar). De gemeente heeft gedurende het gehele jaar 2007 per saldo een liquiditeitsoverschot. Op realisatiebasis in 2007 is het niet nodig gebleken langlopende geldleningen aan te trekken.

In de primitieve begroting 2007 is rekening gehouden met een aanvankelijk financieringsoverschot dat in de loop van 2007 omslaat naar een financieringstekort. Dit feit heeft zich in 2007 niet voorgedaan. In werkelijkheid is per 31 december 2007 sprake van een financieringsoverschot van € 5 miljoen. In 2007 zijn de voorgenomen investeringen achtergebleven bij de planning en zijn daarnaast de financieringsmiddelen (eigen en vreemd vermogen) hoger dan waarmee in de begroting rekening is gehouden.

Tabel 3

Overzicht financieringspositie	Per 31-12-2005	Per 31-12-2006	Per 31-12-2007
Geïnvesteed vermogen (vaste activa)			
1. Investerings	86.872	105.275	114.948
2. Langlopende verstrekte geldleningen	30.429	28.601	26.934
3. Grondexploitaties	1.886	1.734	9.930
Totaal geïnvesteed vermogen	119.187	135.610	151.812
Financieringsmiddelen			
4. Langlopende opgenomen geldleningen	9.612	20.096	17.687
5. Reserves *	109.906	111.035	117.830
6. Voorzieningen	14.432	12.615	18.090
Totaal financieringsmiddelen	133.950	143.746	153.607
Financieringsoverschot (2-1)	14.763	8.136	1.795

Bedragen x € 1.000

* inclusief het exploitatieresultaat

Portefeuille opgenomen langlopende geldleningen

Onderstaande tabel geeft het overzicht van de mutaties in de portefeuille.

Tabel 4

	Bedrag	Gemiddelde rente
Beginstand 1 januari 2007	17.637	4,58%
1. Nieuwe leningen	0	
2. Reguliere aflossingen	-2.094	
3. Vervroegde aflossingen	0	
Eindstand 31 december 2007	15.543	4,60%

Bedragen x € 1.000

Op 31 december 2007 heeft de gemeente een financieringsoverschot van € 2 miljoen. Uit de analyse van de financieringspositie blijkt dat in de tweede helft van 2008 door investeringen en aflossingen op langlopende geldleningen een financieringstekort wordt verwacht. Het financieringstekort wordt primair, afhankelijk van de renteontwikkelingen, gefinancierd uit het opnemen van kortlopende geldleningen. De gemeente heeft hiertoe ruimte binnen de mogelijkheden van de kasgeldlimiet (in de meerjarenbegroting 2008 berekend op € 14 miljoen). Op het moment dat de kasgeldlimiet wordt overschreden moet de gemeente langlopende geldleningen aantrekken.

Uitzetten / opnemen met kortlopende geldleningen

De vergoeding op uitgezette kortlopende geldleningen is opgelopen gedurende 2007 van 3,6% naar 4,8%. In totaliteit is per saldo € 263.000 aan rentebaten over uitgezette kortlopende leningen gerealiseerd.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Deze paragraaf bevat het beleid ten aanzien van het planmatig onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Aan de orde komen het integraal beheerplan met de onderliggende plannen en het gemeentelijk gebouwenbestand. Het beleid ten aanzien van (de kwaliteit van) het onderhoud van kapitaalgoederen is direct van invloed op de jaarlijkse lasten die daarmee zijn gemoeid. Aan het einde van de paragraaf is een overzicht van de geraamde en werkelijke onderhoudskosten in 2007 opgenomen.

Integraal beheerplan

Kwaliteit en variëteit van de leefomgeving zijn drie belangrijke uitgangspunten voor de leefbaarheid van de omgeving. Het Beheerplan (BKP) voorziet in instrumenten waarmee de kwaliteit van de fysieke omgeving op een eenduidige manier vastgesteld kan worden.

In 2007 zijn vier verschillende schouwen uitgevoerd in alle (twaalf) wijken: een korte voorjaarschouw in maart-april, een uitgebreide jaarschouw in de zomer, een korte najaarschouw in oktober en een bewonersschouw met de wijkplatforms in het najaar. Uit de schouwen in 2007 is gebleken dat het door de gemeenteraad vastgestelde gemiddelde kwaliteitsniveau binnen de beschikbare middelen wordt gerealiseerd.

Bewoners zijn betrokken bij het inzetten van de instrumenten van het BKP in de vorm van het gezamenlijk schouwen van de omgeving. In 2007 is met acht van de twaalf wijkplatforms een schouw uitgevoerd.

Wegen

In 2007 heeft geen inspectie van het totale wegenbestand plaatsgevonden. De in 2006 gehouden inspectie samen met de uitkomsten van de schouwen in het kader van het BKP gaven voldoende inzicht voor het samenstellen van een uitvoeringsplan verhardingen voor 2007. Dit uitvoeringsplan was in het begin van het uitvoeringsjaar 2007 beschikbaar. Uitvoering van de werkzaamheden heeft het hele jaar door plaatsgevonden met de nadruk op de periode tussen april en november.

Zowel uit de technische inspectie als uit de schouwen van het BKP blijkt dat in de gehele gemeente het kwaliteitsniveau voor verhardingen aan de gestelde normen voor veiligheid en beeldkwaliteit voldoet. Het grote asfaltonderhoud aan de twee beeldbepalende wegen (Noordsingel en Parkweg) die voor 2007 op de planning stonden is verschoven naar 2008. Voor beide wegen geldt dat deze worden uitgevoerd samen met de uitvoering van tramlijn 19 (Noordsingel) en de vervanging van de riolering (Parkweg). In plaats daarvan is in 2007 asfaltonderhoud uitgevoerd aan de Kostverlorenweg/Wilsveenseweg, Westeinderweg, de onderdoorgang van de Ondermeerweg/Middelweg en het Volkstuinencomplex Tedingerhof. Daarnaast is onderhoud gepleegd aan asfaltpaden in diverse parken en hebben diverse kleine reparaties plaatsgevonden.

In 2007 is het grafisch vastgoedbeheersysteem waarvan wegen een onderdeel zijn, operationeel geworden.

Kunstwerken

In 2007 is aan de hand van de in de voorgaande jaren gehouden inspecties, door een extern ingenieurbureau een bestek opgesteld voor het onderhoud aan diverse kunstwerken in de gemeente. De uitvoering hiervan heeft in 2007 plaatsgevonden.

In 2007 zijn herstelwerkzaamheden uitgevoerd aan circa 35 kunstwerken waarbij het uitgevoerde onderhoud varieerde van het repareren van stalen en houten leuningen, het conserveren van stalen dragers, het vervangen van landhoofden en brugdekken tot aan de totale vervanging van een steiger ('t Lien) en de vervanging van bruggen (Park Leeuwensteijn en Park Vreugd en Rust). Al het hout dat gebruikt is bij de reparatie en vervanging van bruggen is duurzaam FSC-hout.

Bij de totale vervanging van bruggen en/of het vervangen van brugdekken is zoveel mogelijk gebruikt gemaakt van kunststof. Door het toepassen van deze kunststofdekken worden voordelen behaald voor wat betreft levensduur, onderhoud en gewicht. Daarmee is dit een goed alternatief voor het gebruik van tropisch hardhout.

Riolering

In het vigerende Gemeentelijk Rioleringsplan 2004-2008 (GRP) is het rioolbeheer vastgelegd. In het GRP staan twee doelen voorop. Ten eerste de vermindering van vuiluitstoot naar het oppervlaktewater zoals landelijk voorgeschreven in de milieuwetgeving (onder andere afkoppelen hemelwater, aanleg bergbezinkbassins en aanleg drukriolering in het buitengebied) en ten tweede het duurzaam instandhouden van het riool (groot en klein onderhoud en vervanging). Voor het bereiken van deze doelstellingen zijn in 2007 de volgende grotere werken uitgevoerd:

- a. vervangen riolering en afkoppelen hemelwater in de Van Stolberglaan (uitvoering loopt door in 2008) en Wilhelminalaan;
- b. aanleg van bergbezinkbassins in het Notenboompark en de Schenkade (Den Haag);
- c. aanleg van drukriolering in de Oostvlietweg en de Dr. van Noortstraat (loopt door in 2008).

De vervangingen in Voorburg Noord zijn uitgesteld tot 2008. In 2007 is het grafisch vastgoedbeheersysteem waarvan riolering een onderdeel is, operationeel geworden.

Waterbeheer

In 2007 is het Waterplan door het gemeentebestuur en door de verenigde vergaderingen van de hoogheemraadschappen van Rijnland en Delfland vastgesteld en is een groot aantal watergangen overgedragen aan het betreffende hoogheemraadschap. Doordat in 2006 in verband met de toen nog lopende subsidie extra is gebaggerd, zijn in 2007 geen planmatige baggerwerkzaamheden verricht. Wel zijn enkele watergangen gebaggerd op basis van meldingen (Merodestraat, Wilgendreef) en enkele duikers vervangen (Prinsensingel en Heuvelweg). Onderhoud van beschoeiingen en duikers gebeurt tot op heden op ad-hoc basis. Hiervoor wordt in 2008 een plan ontwikkeld.

Speelvoorzieningen

Eind 2005 is het Speelruimte-uitvoeringsplan door het college vastgesteld. Dit plan geeft de gewenste verdeling aan van de formele speelplekken binnen de gemeente en geeft een meerjarenplanning voor het renoveren, uitbreiden of verwijderen van speelplekken. Daarnaast zijn plannen ontwikkeld om de informele speelruimte te verbeteren.

Op basis van de meerjarenplanning, aangevuld met wensen vanuit bewoners en de gegevens vanuit de veiligheidsinspecties, zijn in 2007 twintig speelplekken

gerenoveerd en/of uitgebreid. Daarnaast is in 2007 gestart met de realisatie van het skatepark Leidsenhage. De skatebaan is geopend in december 2007. De afronding van de inrichting van het skatepark vindt plaats in het eerste kwartaal van 2008.

Openbare verlichting

Openbare verlichting is een middel dat bijdraagt aan een veilige en leefbare openbare ruimte. Het is een beleidsterrein waarbij het van belang is dat de gemeente zelf een sturende rol heeft bij het definiëren van het beleid en het uitvoeren van het beheer en onderhoud van de openbare verlichtingsinstallatie. Op basis van het in 2006 opgestelde beleidsplan is in 2007 een aanzet gegeven voor een nadere uitwerking hiervan. In de eerste helft van 2008 leidt dit tot een meerjarig onderhoudsbestek, waarin zowel het onderhoud als de investeringen worden ondergebracht.

In 2007 zijn enkele omvangrijke vernieuwingsprojecten uitgevoerd, zoals aan de Nieuwstraat, de Prinsensingel, de Graaf Willem de Rijkelaan, het Schadeken, de Heuvelweg, de Dr. Van der Stamstraat, de Martinuslaan en de Nieuwe Havenstraat. Bij deze projecten is vooral aandacht besteed aan de veiligheid en leefbaarheid van de omgeving door zoveel mogelijk gebruik te maken van verlichting waarbij de herkenbaarheid optimaal is. Tevens is bij deze projecten gemiddeld ruim 15% bespaard op de verbruikte energie.

Het ontwikkelen van het grafisch vastgoedbeheersysteem waarin openbare verlichting een onderdeel is, is gestart.

Groenvoorziening

In 2007 heeft het accent gelegen op het vereenvoudigen van de kapvergunningsprocedure. In het vierde kwartaal van 2007 is de aanzet voor de nota Beleid Kapverordening uit praktische overwegingen in twee trajecten gesplitst. Een notitie zal ingaan op de beschouwing van het beleidskader, integraal benaderd. Met een tweede notitie zal voorrang verleend worden aan het verlichten van de vergunningsplicht voor het kappen van particuliere bomen

In 2008 wordt ingezet op het instandhouden en waar nodig verbeteren van de kwaliteit van het bomenbestand. Speerpunten hierbij zijn standplaatsverbetering en verantwoorde soortkeuze van aan te planten bomen. In 2007 is reeds een maatregelenplan opgesteld voor de wijk Duivenvoorde, waarvan de uitvoering begin 2008 ter hand wordt genomen.

In 2007 is een start gemaakt met het grafisch vastgoedbeheersysteem waarvan groen een onderdeel is.

Gebouwen

Het gemeentelijke gebouwenbestand kan in vier categorieën worden ingedeeld, te weten:

1. Panden voor de huisvesting van het eigen personeel;
2. Sportaccommodaties;
3. Onderwijsgebouwen;
4. Verhuurde panden.

Ad 1. Panden voor de huisvesting van het eigen personeel

Voor deze gebouwen zijn meerjarige onderhoudsplannen beschikbaar. De daadwerkelijke uitvoering van de geplande onderhoudswerken geschiedt nadat de noodzakelijkheid van het onderhoud is vastgesteld. Bij de bepaling van de hoogte van de jaarlijkse onderhoudsbudgetten wordt ook rekening gehouden met de kosten van de vaste onderhoudscontracten, ervaringscijfers en klachtenonderhoud. De beschikbare middelen zijn in 2007 zo ingezet dat de gebouwen in een redelijk tot goede onderhoudstoestand zijn gehouden.

Ad 2. Sportaccommodaties

Voor zover het gebouwen betreft, geldt hetzelfde als hiervoor is gesteld ten aanzien van de panden voor de huisvesting van het eigen personeel. Het onderhoud van de sportvelden en toebehoren is nog niet concreet vastgelegd in onderhouds- of beheerplannen. Een en ander wordt jaarlijks in het kader van de meerjarenbegroting planmatig bezien op basis van de voor de diverse investeringen geldende afschrijvingstermijnen. De voor 2007 geplande investeringen zijn uitgevoerd.

De prioriteitstelling in het onderhoud van de sportvoorzieningen hangt nauw samen met de algehele gemeentelijke visie op de sport. In februari 2004 heeft het college de nota beleidsvisie sport Een actieve houding: bron van welvaren vastgesteld. Voor een versterking en verbreding van de sportinfrastructuur zijn daarin diverse doelstellingen geformuleerd.

Als onderdeel daarvan is de uitwerking van de versterking van de accommodaties voor de buitensport als eerste opgepakt. Dit omdat zich daar de belangrijkste knelpunten voordoen. De uitvoering van het Project Herinrichting Sportparken is bijna voltooid. De werkzaamheden op het sportpark Westvliet worden in 2008 beëindigd. Duidelijk is dat op de sportparken geen sprake meer is van achterstallig onderhoud. In 2008 zal vervolgens de aandacht uitgaan naar de binnensportaccommodaties.

Het huidige algemene onderhoudsniveau van de sportaccommodaties kan overigens als redelijk tot goed worden gekwalificeerd.

Ad 3. Onderwijsgebouwen

De onderwijsgebouwen worden onderhouden door de schoolbesturen. In de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs is voor het primair onderwijs opgenomen voor welke werkzaamheden vergoeding bij de gemeente kan worden aangevraagd. Het onderhoud van deze gebouwen is volgens de bij de schoolbesturen in bezit zijnde meerjarige onderhoudsprogramma's uitgevoerd en door de gemeente bekostigd.

Ad 4. Verhuurde panden

Ten aanzien van deze panden geldt hetzelfde als voor de panden voor de huisvesting van het eigen personeel.

Overzicht van de onderhoudskosten van de kapitaalgoederen

In de onderstaande tabel staan de geraamde en werkelijke kosten van onderhoud van de kapitaalgoederen in 2007. In het overzicht zijn niet opgenomen de kapitaallasten van investeringen en de uren van eigen dienst. De relevante verschillen tussen de geraamde en werkelijke onderhoudskosten zijn toegelicht op de programma's.

Tabel 1

	Raming 2007	Realisatie 2007
<u>Programma Inwoners</u>		
- gebouwen	390.650	553.439
- installaties	310.667	350.798
<u>Programma Dienstverlening</u>		
- gebouwen	1.050	-
<u>Programma Leefbaarheid</u>		
- schone leefomgeving	97.400	57.638
- gebouwen	121.200	100.299
- waterwegen en beschoeiingen	587.300	228.991
- rioleringen	294.500	187.165
- kunstobjecten buiten	21.759	-
- speelvoorzieningen	116.600	66.290
<u>Programma de Wijk</u>		
- openbaar groen	1.263.200	1.298.552
- sociaal culturele gebouwen	39.200	49.137
- begraafplaatsen	132.275	131.678
- parkeren	12.500	28.773
<u>Programma Ruimtelijke Inrichting</u>		
- wegen	1.727.250	1.559.968
- materieel gladheidbestrijding	24.250	9.125
- straatmeubilair	13.460	18.805
- bruggen, viaducten etc.(kunstwerken)	70.100	73.518
- openbare verlichting	362.400	406.224
- gemeente eigendommen	120.800	59.265
- verkeersregelinstallaties	267.812	251.976
<u>Programma Veiligheid en handhaving</u>		
- brandweer	45.900	52.759
Subtotaal programma's	6.020.273	5.484.400
<u>Bedrijfsvoering</u>		
- gebouwen	452.100	447.450
- automatisering (hardware) en telecommunicatie	392.300	323.885
- vervoermiddelen	145.000	114.147
Subtotaal bedrijfsvoering	989.400	885.482
Totaal generaal	7.009.673	6.369.882

Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

In deze paragraaf grondbeleid wordt ingegaan op het grondbeleid van de gemeente Leidschendam-Voorburg in juridische, strategische en financiële zin. Eerst wordt ingegaan op de vastgestelde beleidsuitgangspunten van het grondbeleid zoals deze in de Nota Grondbeleid in 2006 zijn vastgesteld. Vervolgens worden de financiële uitkomsten van de lopende grondexploitaties gepresenteerd en worden de belangrijkste risico's toegelicht.

Nota grondbeleid en grondbeleidskeuzes

In 2006 is de Nota Grondbeleid door de gemeenteraad vastgesteld. In deze nota zijn de denkrichtingen en hoofdlijnen vastgelegd waarlangs het door het college te voeren grondbeleid is uitgewerkt. Aan de hand van de beleidsnota en de daarin vastgelegde beleidskaders kan het gevoerde grondbeleid worden getoetst en geëvalueerd.

In de Nota Grondbeleid worden de juridische en financiële middelen van de gemeente beschreven en hoe deze kunnen worden ingezet bij het voeren van (strategisch) grondbeleid. De Nota Grondbeleid is overkoepelend ten aanzien van een aantal andere beleidsnota's. Deze uitwerkingsnota's ondersteunen bij het voeren van een strategisch grondbeleid. Zo beschikt de gemeente over een exploitatieverordening, over algemene verkoopvoorwaarden voor onroerende zaken, over een notitie snippergroen, en een vastgesteld toetsingskader afstoten gemeentelijke eigendommen waaruit ook het juist strategisch te behouden eigendom blijkt. Tevens is er een Nota Grondprijnsbeleid die per 1 mei 2007 is herzien.

Grondbeleid is bij uitstek het middel om onder meer volkshuisvestelijke en (overige) ruimtelijke doelstellingen te kunnen sturen en te realiseren. In deze paragraaf wordt ingegaan op de beleidskeuzes zoals opgenomen in de Nota Grondbeleid en hoe deze ten aanzien van de lopende grondexploitaties/planontwikkelingen zijn/worden ingevuld, mede in relatie tot de grondbeleidsinstrumenten.

De beleidskeuzes zijn als volgt geformuleerd:

GRONDBELEIDSKEUZE I

Indien de gemeente regie wenst te voeren en beschikt over een aanzienlijke grondpositie dan kiest de gemeente ervoor om op locaties waar een bepaalde ontwikkeling bereikt dient te worden de grond onder randvoorwaarden, waarin deze ontwikkeling is vastgelegd, uit te geven. Voor eventuele vrije sector woningbouw en commerciële voorzieningen wordt een marktconforme grondprijs gehanteerd.

Deze grondbeleidskeuze wordt bij de volgende plannen toegepast:

- a. Rietvink Gemeentewerf en Rozenlaan: regie betreft wijkgebouw en realisatie sociale woningbouw, grond is reeds gemeentelijk eigendom.
- b. Prinsenhof herinrichting openbaar gebied en nieuwbouw woningen: regie betreft herinrichting openbaar gebied en woningdifferentiatie, grond voor openbaar gebied en nieuwbouw is grotendeels in eigendom bij gemeente.
- c. Park Marcellus Emantslaan: geen gronduitgifte, wel eigen grond, wordt heringericht in het kader van totale project.
- d. Lusthofstraat: regie betreft grondopbrengsten voor onder andere verplaatsing scouting, grond is volledig in eigendom bij gemeente.
- e. Kavels Rodelaan: regie betreft bieden mogelijkheid particulier opdrachtgeverschap, grond was volledig in eigendom bij gemeente.
- f. Fluitpolderplein: regie ten aanzien van nieuwbouw school, grondopbrengsten gemeentegrond als financiering.
- g. Duivenvoordecomplex: regie voor nieuwbouw wijkgebouw en realisatie sociale woningbouw, grond is in eigendom van gemeente en particuliere partij.

- h. Versteegstraat: regie betreft functiewijziging, grond is deels in eigendom bij gemeente.
- i. Nieuwbouw/uitbreiding stadskantoor: regie betreft nieuwbouw stadskantoor, grond is in eigendom gemeente.

GRONDBELEIDSKEUZE II

Indien de gemeente regie wenst en niet of nauwelijks beschikt over een grondpositie, wordt ervoor gekozen om bij kleinschalige ruimtelijke ontwikkelingen waarbij de gemeente een functiewijziging wil realiseren die niet door de markt wordt opgepakt, actief grond te verwerven en deze onder randvoorwaarden weer uit te geven.

Deze grondbeleidskeuze wordt bij de volgende plannen toegepast:

- a. Raadhuiskwartier deelplan ING/Kwadrant: regie betreft functiewijziging, grond is door gemeente aangekocht en wordt onder voorwaarden uitgegeven.
- b. Raadhuiskwartier deelplan Auto Fock: regie betreft ongewenste bestemming opheffen, ruimte voor maatschappelijke doeleinden, inzet Wet voorkeursrecht gemeenten.
- c. Stompwijk dorpskern: regie betreft wens goedkope woningen, Kulturhus etc.
- d. Mondriaan scholenbouw: regie voeren op realisatie nieuw schoolgebouw door aankoop en uitgifte onder voorwaarden.
- e. maatschappelijke doeleinden (onderwijs), grond wordt door gemeente aangekocht en uitgegeven onder voorwaarden.

GRONDBELEIDSKEUZE III

Indien de gemeente regie wenst te voeren en niet of nauwelijks beschikt over een grondpositie, wordt ervoor gekozen om bij grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen waarbij meerdere functies dienen te worden gerealiseerd samen te werken met marktpartijen door middel van een PPS-constructie.

Deze grondbeleidskeuze wordt bij de volgende plannen toegepast:

- a. Sijtwende: PPS-constructie concessiemodel, grond was van de gemeente.
- b. Leidschendam-Centrum: PPS-constructie in vorm van een VOF. Voor de grondverwerving worden Wet voorkeursrecht gemeenten en mogelijk Onteigeningswet ingezet.
- c. Prinsenhof herstructurering woningbouw: project is deels grondbeleidskeuze I. Voor aanpassing van de woningbouwvoorraad is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met uitsluitend financiële afspraken voor een gezamenlijk projectbureau.
- d. Duivenvoordecorridor: mogelijke samenwerkingsverbanden worden onderzocht. Voor de grondverwerving worden Wet voorkeursrecht gemeenten en mogelijk Onteigeningswet ingezet.

GRONDBELEIDSKEUZE IV

Indien de gemeente geen regie behoeft te voeren en wel beschikt over een grondpositie, kiest de gemeente ervoor om locaties met een (kleine) ontwikkelcapaciteit tegen een marktconforme prijs uit te geven. De keuze voor een ontwikkelaar kan plaatsvinden door middel van een selectie- of ontwikkelingscompetitie.

In het verleden zijn af en toe plannen conform grondbeleidskeuze IV uitgevoerd (Frekeweg, van Royenschool). In 2007 zijn geen nieuwe plannen op deze wijze aangepakt.

GRONDBELEIDSKEUZE V

Indien de gemeente geen regie behoeft te voeren en niet beschikt over een grondpositie, wordt er voor gekozen om geen grond meer aan te kopen voor kleinschalige nieuwbouwprojecten voor woningbouw of bedrijvigheid, tenzij in deze ontwikkeling specifiek functies voortvloeiend uit een gemeentelijke beleidsnota (bijvoorbeeld onderwijs, welzijn of sport) moeten worden gerealiseerd. De gemeente wenst in andere dan voornoemde uitzonderingsgevallen geen risico's te lopen. Locaties die nog in eigendom van de gemeente zijn worden tegen een marktconforme prijs aan een ontwikkelaar, die conform een selectieprocedure gekozen wordt, uitgegeven. Het streven zal zijn dat het openbaar gebied aan de gemeente wordt overgedragen.

Deze grondbeleidskeuze wordt bij de volgende plannen toegepast:

- a. CBS: regie wordt via afspraken met huidige eigenaar bereikt, eventueel inzet van exploitatieovereenkomst.
- b. Neherlaboratorium: regie is via afspraken met vorige eigenaar bereikt, exploitatieovereenkomst met ontwikkelaar gesloten.

Grondbeleid in financiële zin

Bij grondbeleid in financiële zin is het belangrijkste onderwerp het grondprijnsbeleid. De Nota Grondprijnsbeleid is per 1 mei 2007 herzien. In de Nota grondprijnsbeleid zijn de te hanteren grondprijzen en berekeningssystematieken opgenomen om in elke situatie een marktconforme grondprijns te kunnen bepalen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar de functie van de grond.

Voor sociale woningbouw en ruimten voor maatschappelijke doeleinden wordt een vaste prijs gehanteerd. Voor vrije-sectorwoningbouw wordt gebruik gemaakt van grondquotes. Vrije kavels worden per opbod met een minimumprijs verkocht. Voor commerciële doeleinden is geen vaste prijs vastgesteld omdat gronduitgifte voor deze functies zelden voorkomt. Er is hier gekozen voor een bandbreedte en een prijs op maat. De grondprijzen voor parkeren zijn gekoppeld aan de functie waarvoor het parkeren is bedoeld. Voor snippergroen wordt een vaste m²-prijs gehanteerd. Deze uitgangspunten worden bij alle grondprijsonderhandelingen en bij het vaststellen van minimale prijzen voor ontwikkelcompetities gehanteerd. De marktconforme prijs wordt bij gronduitgiftes zonder biedprocedure medebepaald door een onafhankelijke taxatie. In 2007 is bij de ramingen van grondopbrengsten en in onderhandelingen op een enkele uitzondering na gehandeld conform deze uitgangspunten.

Grondexploitaties

Per 31 december 2007 zijn er negen grondexploitaties. Tevens is er een PPS-grondexploitatie voor Leidschendam Centrum, waarin de gemeente voor 50% participeert. In de onderstaande tabel zijn de grondexploitaties weergegeven. Alle grondexploitaties zijn per 1 januari 2007 herzien en in juni 2007 vastgesteld door de gemeenteraad. Bij elke herziening heeft ook een verschillenanalyse plaatsgevonden.

De herzieningen hebben ertoe geleid dat de prognoses voor een aantal grondexploitaties zijn bijgesteld. De herzieningen vertoonden op de *gemeentelijke* grondexploitatie Leidschendam Centrum na een positief resultaat, waardoor het niet nodig was om nieuwe voorzieningen te vormen. De voorziening voor de *gemeentelijke* grondexploitatie Leidschendam Centrum is naar aanleiding van de herziening aangepast.

In onderstaande tabel zijn de resultaten van de laatste herziening per 1 januari 2007 weergegeven. Tevens is de gerealiseerde boekwaarde per 31 december 2007 opgenomen.

Tabel 1

Resultaat grondexploitaties (bedragen x € 1.000)	Resultaat eindwaarde	Resultaat contante waarde	Jaarrekening 31-12-2007	Eindwaarde datum
1. Raadhuiskwartier	+ 140	+ 125	- 36	31-12-2009
2. Rietvink gemeentewerf /Rozenlaan	+ 489	+ 418	- 1.692	31-12-2011
3. Sijtwende	- 57	-50	- 138	31-12-2007
4. Prinsenhof	- 4.755	- 4.227	- 4.736	31-12-2009
5a. Leidschendam-Centrum gemeente	- 3.373	- 2.553	- 3.452	31-12-2010
5b. Leidschendam-Centrum VOF*	+ 994	+830	n.v.t.	31-06-2012
6. Duivenvoordecorridor	+ 75	+ 54	- 559	31-12-2013
7. Lusthofstraat	- 3	- 3	+ 683	31-12-2008
Totaal	-6.490	- 5.406	- 9.930	

Bedragen x € 1.000

* opgenomen bedragen zijn 50% van eindresultaat

Per 31 december 2007 is een aantal (deel)exploitaties afgesloten. Dit betreft de volgende exploitaties:

1. Deelexploitatie Kouwenhof (nr. 2 in de tabel: Rietvink gemeentewerf/Rozenlaan): deze exploitatie is in 1998 afgerond maar niet eerder afgesloten omdat het andere deel van het project (De Werf) op korte termijn zou worden gestart en binnen dit deelproject dekking zou ontstaan voor het tekort. Door het niet afsluiten worden echter al geruime tijd rentelasten veroorzaakt. Het nadelige resultaat van € 6.070 is in de jaarrekening 2007 ten laste van de gemeentelijke exploitatie genomen. In het raadsvoorstel over de aanbidding van de jaarstukken 2007 en de resultaatbestemming wordt voorgesteld in de dekking van het nadeel van € 6.070 te voorzien door te beschikken over de Algemene reserve grondexploitatie.
2. Marcellus Emantslaan: deze exploitatie betrof in feite geen grondexploitatie, omdat er geen gronduitgifte zou plaatsvinden. De grondexploitatie is niet eerder afgesloten omdat er in de nabije toekomst nieuwe ontwikkelingen rondom de locatie verwacht worden. Een nieuwe grondexploitatie wordt opgesteld zodra deze ontwikkelingen concreter worden. Het positieve resultaat van € 351.000 wordt bij het raadsvoorstel over de resultaatbestemming 2007 verrekend met de Algemene reserve grondexploitatie en wordt in de reserve geormerkt voor de toekomstige realisering van het park.
3. Deelexploitatie Plan van Haastrecht (nr. 5a in de tabel gemeentelijke grondexploitatie Damcentrum): de werkzaamheden voor deze locatie zijn afgerond. Het nadelige resultaat van € 331.000 is in de jaarrekening 2007 verrekend met de voorziening die voor de gemeentelijke grondexploitatie Damcentrum is getroffen.
4. Kavels Rodelbaan: in deze grondexploitatie zijn alle grondopbrengsten gerealiseerd. Voor de kosten van de nog in 2008 uit te voeren werkzaamheden in het openbaar gebied is een voorziening van € 230.978 getroffen. Het positieve resultaat van € 4.789.694 op de grondexploitatie Rodelaan wordt bij het raadsvoorstel over de resultaatbestemming 2007 gestort in de Algemene reserve grondexploitatie.

Algemene reserve grondexploitatie met bufferfunctie

De grondexploitaties worden administratief afgesloten zodra alle in de grondexploitatie opgenomen kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd. Voordelige resultaten van grondexploitaties worden genomen na afsluiting van de exploitatie en komen in overeenstemming met het beleid ten gunste van de Algemene reserve grondexploitatie. Voor naar verwachting nadelig af te sluiten

grondexploitaties worden voorzieningen gevormd ten laste van de Algemene reserve grondexploitatie.

De Algemene reserve grondexploitatie heeft per 31 december 2007 een saldo van afgerond € 2.580.000. Aan het einde van deze paragraaf is in tabel 3 de meerjarige prognose van de ontwikkeling van de Algemene reserve grondexploitatie gepresenteerd. In de tabel zijn in kolom 2008 de verrekeringen opgenomen die in het raadsvoorstel over de aanbidding van de jaarstukken 2007 en de resultaatbestemming worden gedaan.

Reserve Revitalisering Prinsenhof

Bij de grondexploitatie Prinsenhof is in eerdere herzieningen rekening gehouden met een inbreng van de reserve Prinsenhof. In de jaarrekening 2007 is een voorziening voor het verwachte nadelige resultaat van ruim € 4,2 mln. op netto contante waarde getroffen. In het raadsvoorstel over de aanbidding van de jaarstukken 2007 en de resultaatbestemming wordt voorgesteld in de dekking te voorzien door te beschikken over de bestemmingsreserve Prinsenhof.

Voorzieningen grondexploitaties

Op de balans per 31 december 2007 is een aantal voorzieningen (op basis van contante waarde) voor de afdekking van het verwachte tekort op enkele grondexploitaties opgenomen. Het gaat om:

Tabel 2

Grondexploitatie	Voorziening 31-12-2007
1. Prinsenhof	4.227
2. Leidschendam Centrum	2.553
3. Lusthofstraat	3
Totaal	6.783

Bedragen x € 1.000

Toerekening van apparaatskosten

Het college heeft in 2005 de notitie kostentoerekening grondexploitaties vastgesteld. In deze notitie is het beleid ten aanzien van de toerekening van apparaatskosten en kosten voor planontwikkeling en projectbegeleiding aan grondexploitaties weergegeven. Uitgangspunt is dat uitsluitend kosten die rechtstreeks voortvloeien uit het grondexploitatieproces ten laste van de grondexploitatie komen. Bij nieuw op te stellen grondexploitatieberekeningen wordt in eerste instantie uitgegaan van een percentage over de kosten van sloop en bouw- en woonrijpmaken. Indien er een urenraming beschikbaar is, is deze over te nemen. De uitgangspunten uit de notitie worden bij het opstellen van grondexploitatieberekeningen en herzieningen gehanteerd.

In 2007 zijn op basis van de tijdschrijfformulieren uren aan grondexploitaties toegerekend. Bij de herzieningen van de grondexploitaties zal worden bezien hoeverre dit aansluit bij de ramingen uit de grondexploitatie. Tevens is in 2007 gestart met een onderzoek naar de kostentoerekening aan grondexploitaties bij andere gemeenten. Dit onderzoek is nog niet afgerond.

Risico's

Bij de meeste grondexploitaties loopt de gemeente enige risico's. De grootte van het risico hangt af van de hoogte van de geraamde investeringen en de fase waarin een plan zich bevindt. Als een plan zich nog in de planvormingsfase bevindt, zijn ramingen vaak gebaseerd op aannames. Het risico is dan groot dat ramingen afwijken van de daadwerkelijk te realiseren kosten en opbrengsten. Naarmate een plan verder in de uitvoeringsfase komt, wordt duidelijker welke kosten en opbrengsten er worden gerealiseerd. Het risico wordt dan kleiner, maar is nog steeds aanwezig doordat bijvoorbeeld de uitvoering vertraging kan oplopen, er onverwachte kosten moeten worden gemaakt etc. Pas als alle werkzaamheden duidelijk in beeld zijn en de grondprijs definitief is vastgesteld, is het risico nihil.

In de grondexploitatieberekeningen wordt rekening gehouden met de opvang van risico's door middel van het opnemen van een risicopost. Dit impliceert niet dat hiermee alle risico's in de grondexploitaties compleet zijn afgedekt. Onverwachte risico's kunnen bijvoorbeeld zijn het onverwachts meer archeologische vondsten doen dan voorspeld, een instorting van de woningmarkt en daarmee lagere grondopbrengsten e.d. Dit soort risico's kan worden gedekt vanuit de Algemene reserve grondexploitatie met dien verstande, dat het saldo van deze reserve toereikend dient te zijn. Als bij een herziening blijkt dat er een onverwacht hoog risico is opgetreden, kan dit leiden tot hogere kosten. Dit kan betekenen dat bij afsluiting van de grondexploitatie minder winst ten gunste van de algemene reserve grondexploitatie komt of dat tijdens de uitvoering in het geval van een niet-kostendekkende grondexploitatie de voorziening voor het afdekken van het tekort wordt aangevuld.

Hieronder wordt per grondexploitatie kort ingegaan op de risico's, die in de begroting zijn genoemd en of deze nog steeds van toepassing zijn of zelfs zijn opgetreden. De herzieningen per 1 januari 2007 hebben met uitzondering van de grondexploitatie Prinsenhof geen significante risico's aan het licht gebracht.

Raadhuiskwartier (nr. 1 in tabel 1)

Voor de locatie ING/Kwadrant was de verwachting dat de levering in 2007 zou plaatsvinden. Dit is niet gelukt. De renteafspraken zijn echter zodanig dat dit geen extra kosten met zich meebrengt. Voor de locatie Auto Fock geldt dat alle risico's nog volledig aanwezig zijn. De planvorming voor deze locatie ligt stil. Dit kan ertoe leiden dat de grondexploitatie langer zal blijven bestaan, hetgeen invloed kan hebben op de rentelasten in deze grondexploitatie.

Rietvink Gemeentewerf / Rozenlaan (nr. 2 in tabel 1)

Voor deze locaties zijn de grondprijsonderhandelingen afgerond. Hier loopt de gemeente weinig risico meer. De gemeente maakt de locaties zelf bouw- en woonrijp. De werkzaamheden voor het bouwrijpmaken op de locatie De Werf zijn in 2007 grotendeels afgerond. Er is nog steeds een risico te benoemen ten aanzien van een te realiseren damwandconstructie. Deze kosten zijn mogelijk te dekken ten laste van de post onvoorzien in de grondexploitatie. Voor de locatie Rozenlaan blijven de risico's voor het bouwrijpmaken voorlopig bestaan, omdat de werkzaamheden op deze locatie nog niet zijn gestart. Ook geldt hier het risico dat de ontwikkeling in zijn geheel vertraging oploopt.

Sijtwende (nr. 3 in tabel 1)

Deze grondexploitatie is vrij van risico's.

Prinsenhof (nr. 4 in tabel 1)

Bij de grondexploitatie Prinsenhof was een risico benoemd ten aanzien van tegenvallende grondopbrengsten. Dit risico is daadwerkelijk opgetreden, doordat naar verwachting op alle locaties een lagere grondprijs wordt gerealiseerd dan er was geraamd. Dit ligt grotendeels aan de keuze om kleinere woningen met een lagere vrij-op-naamprijs te bouwen. Dit heeft zeer veel invloed op het resultaat van de grondexploitatie. Ook zijn de kosten voor het projectbureau gestegen door een verlenging van de looptijd van het project. Dit was in de begroting niet benoemd als risico.

Bij de herziening per 1 januari 2007 zijn echter ook meevallers geconstateerd. De bijdrage aan de Brede School is bepaald op een vast bedrag dat niet wordt geïndexeerd, en de aanbesteding voor de werkzaamheden in de openbare ruimte viel mee.

Leidschendam Centrum (nr. 5 in tabel 1)

De gemeentelijke grondexploitatie Damcentrum bestaat uit meerdere deelprojecten. Er worden alleen nog maar risico's gelopen op de deelexploitaties Gemeentelijke werkzaamheden Damcentrum en Historisch Stadsherstel. De deelexploitatie Damlaan 1 is in feite risicoloos, omdat alle werkzaamheden danwel onderhandelingen zijn afgerond. De grondoverdracht voor Damlaan 1 heeft nog niet plaatsgevonden. Hiervoor was echter een gunstige renteopslag afgesproken, waardoor dit niet leidt tot hogere kosten of lagere opbrengsten.

In 2007 hebben verrekeningen plaatsgevonden tussen de VOF en de gemeente. De risico's liggen bij de VOF, waarin de gemeente voor 50% participeert.

De gemeente en de VOF hebben in het verleden overeenkomsten gesloten, waarin ook de verrekening van door de gemeente ten behoeve van de VOF te maken plantontwikkelingskosten was opgenomen. Voor de gemeente was hieraan het risico verbonden dat de kosten hoger zouden zijn dan op grond van de overeenkomst gedeclareerd zou kunnen worden. Inmiddels is dit risico kleiner doordat de overeenkomst met de VOF op verzoek van de gemeente voor wat betreft de afspraken over declaratie van kosten van engineering zijn beëindigd. De verdere werkzaamheden voor voorbereiding en toezicht worden nu uitgevoerd door een extern bureau dat door de VOF wordt betaald.

Voor planontwikkelingskosten uit de afgelopen jaren die niet worden gedekt door overeenkomsten met de VOF (totaal afgerond € 1,1 mln.) wordt voorgesteld om deze bij de resultaatbestemming van het rekeningsresultaat 2007 te betrekken en ten laste van de algemene reserve grondexploitatie te brengen.

Binnen de grondexploitatie van de VOF zijn risico's te benoemen bij de aanbestedingen voor de openbare ruimte en vertragingen bij grondverkoop. Deze risico's blijven voorlopig bestaan.

Duivenvoordecorridor (nr. 6 in tabel 1)

In 2007 is het bestemmingsplan vastgesteld. Er is een begin gemaakt met de onderhandelingen voor de verwervingen, maar er zijn nog geen verwervingen geëffectueerd. De plannen zullen de komende jaren verder worden uitgewerkt en de globale ramingen zullen worden uitgediept. Er zijn aanzienlijke kansen dat tijdens de uitvoering van het project vertragingen of tegenvallers optreden.

In 2007 zijn diverse gesprekken met hogere overheden gevoerd om subsidies binnen te halen, waarvoor verwacht wordt dat in 2008 definitieve afspraken over subsidiebedragen kunnen worden gemaakt. Verder is gezocht naar partijen waarmee kan worden samengewerkt en waarmee risico's kunnen worden gedeeld.

Lusthofstraat (nr. 7 in tabel 1)

Bij deze grondexploitatie zijn de risico's vrijwel nihil. De woningen worden begin 2008 opgeleverd. De werkzaamheden voor het openbaar gebied moeten nog

plaatsvinden. De ontwikkelaar zal deze kosten nog bij de gemeente in rekening brengen.

Nieuwe grondexploitaties

In de begroting 2007 is aangegeven dat er aan een aantal nieuwe grondexploitaties werd gewerkt. Dit betrof de grondexploitaties Fluitpolderplein en Nieuwe Driemanspolder. Voor het Fluitpolderplein geldt dat deze grondexploitatie naar verwachting in 2008 zal worden opgesteld. Hier is de planvorming voor de woningbouw vertraagd doordat bewoners nu intensiever worden betrokken. Voor de Nieuwe Driemanspolder is besloten dat de bijdrage niet zal worden gedekt op basis van kostendragers.

De planontwikkeling voor Leidschendam-Zuid, Leidsenhage, Duivenvoordecomplex en Stompwijk is in 2007 verder doorgevoerd. Ook is de planvorming voor de locatie Overgoo opgestart. Hiervoor moeten nog grondbeleidskeuzes worden gemaakt en zullen later grondexploitaties worden opgesteld.

De gemeente heeft per balansdatum 31 december 2007 overigens geen gronden in voorraad, die nog niet in exploitatie zijn genomen.

Overzicht Algemene reserve bufferfunctie grondexploitatie

In het onderstaande overzicht is het verloop van de Algemene reserve bufferfunctie grondexploitatie opgenomen. De ontwikkeling van de omvang van de reserve is gebaseerd op de meest recente grondexploitatieberekeningen.

Tabel 3

**Algemene reserve en voorzieningen
grondexploitatie**

**Stand Jaarrekening
2007**

(per 31 december 2007)

Omschrijving	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
rente %	1,25%	1,25%	1,25%	1,25%	1,25%	1,25%	1,25%
Algemene reserve grondexploitatie							
Stand reserve per 1-1	2.560.424	2.580.479	6.105.600	6.614.356	6.686.522	6.770.103	6.854.729
mutaties vermeerdering							
1. Rente	32.005	32.255	76.320	82.679	83.581	84.626	85.684
2. Garantie fiscale constructie PPS Damcentrum				-500.000			
resultaat complexen							
3. Raadhuiskwartier			140.327				
4. Rietvink Gemeentewerf				489.487			
5. Rietvink Gemeentewerf, deelplan Kouwenhof		-6.076					
6. Marcellus Emantslaan *)		351.005					
7. Prinsenhof			324.420				
8. Leidschendam-Centrum VTU		-1.109.672					
9. Duivenvoordecorridor							75.488
10. Kavels Rodelaan		4.789.694					
mutaties vermindering							
11. Verrekening grondexploitatie Damlaan e.o.							
12. Aanvullen voorziening Damcentrum		-497.027					
13. Voorziening Lusthofstraat		-3.107					
14. Toevoeging rente aan voorzieningen		-31.951	-32.311				
15. Betaling grondkosten school de Zonnewijzer							
16. Adviezen van derden	-11.950						
Stand Algemene reserve per 31-12	2.580.479	6.105.600	6.614.356	6.686.522	6.770.103	6.854.729	7.015.901

*) binnen de algemene reserve grondexploitatie is het bedrag van € 351.005 geormerkt voor de toekomstige realisering van het park.

Paragraaf Verbonden partijen

Algemeen

De gemeente werkt op veel verschillende manieren samen met anderen. Het participeren in privaat- en publiekrechtelijke samenwerkingsverbanden is vastgelegd Nota verbonden partijen uit 2004. Verbonden partijen zijn rechtspersonen of samenwerkingsverbanden waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Een bestuurlijk belang betekent dat de gemeente een zetel in het bestuur bezet of stemrecht heeft. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die zij kwijt is in het geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partijen kunnen worden verhaald op de gemeente. De werkzaamheden van de verbonden partijen moeten een publiek belang dienen.

Privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden.

De gemeente kan gebruik maken van een privaatrechtelijke regeling als:

- a. dat gebeurt binnen de grenzen van de tweewegenleer;
- b. hierdoor een belangrijke waarde wordt bevorderd en het doelmatig is. Daarbij dienen expliciet de financiële risico's in de afweging te worden betrokken;
- c. raadsleden niet de functie van bestuurder of commissaris bekleden (gezien de controlerende functie van de raad);
- d. er geen conflict kan ontstaan ten aanzien van de verantwoordelijkheid van de vertegenwoordiging van de gemeente en de verantwoordelijkheden die deze vertegenwoordiger ten opzichte van de private partij heeft.

Voorbeelden van privaatrechtelijke regelingen zijn deelnemingen, waarbij de gemeente deelneemt in het aandelenkapitaal van een vennootschap uit het oogpunt van een publiek belang. Een ander voorbeeld betreft een publiek private samenwerkingsvorm, waarbij wordt samengewerkt met een of meer marktpartijen om te profiteren van specifieke kennis van externe partijen en/of om risico's te spreiden.

De gemeente Leidschendam-Voorburg neemt deel aan vier privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden: een publiekprivaat samenwerkingsverband met Eneco Holding BV, het Duinwaterbedrijf Zuid-Holland (DZH), Ontwikkelingscombinatie Schouten De Jong/RABO Bouwfonds en de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

Gemeenschappelijke regelingen.

Bij een gemeenschappelijke regeling gaan twee of meer gemeenten op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen een samenwerkingsverband aan ter behartiging van bepaalde belangen van die gemeenten. Dit is de belangrijkste publiekrechtelijke samenwerkingsvorm.

De criteria voor het aangaan van een gemeenschappelijke regeling zijn:

- a. de gemeente kiest ten aanzien van de uitvoering en/of ontwikkeling van beleid een regionale oplossing indien dit uit oogpunt van doelmatigheid en effectiviteit de beste oplossing is;
- b. op het gebied van hoogwaardige ontwikkeling van groen, buitengebied, werkgelegenheid en volkshuisvesting wordt gestreefd naar regionale samenwerking;

- c. de gemeente kiest regionale samenwerking indien hierdoor invloed kan worden uitgeoefend op belangrijke regionale besluitvormingsprocessen en
- d. de gemeente kiest voor regionale samenwerking indien hierdoor een doelmatige coördinatie wordt bereikt op het gebied van de openbare orde en veiligheid.

De gemeente Leidschendam-Voorburg neemt deel aan vijf gemeenschappelijke regelingen: de Dienst Sociale Werkvoorziening Rijswijk en omstreken, de GGD Zuid-Holland West Regeling, het Reinigingsbedrijf Avalex, de Hulpverleningsregio Haaglanden en het Stadsgewest Haaglanden (een plusregio). De leden van de besturen worden benoemd door de colleges en gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. De besturen van gemeenschappelijke regelingen zijn niet gedualiseerd. Dat betekent dat leden van het dagelijks bestuur ook lid zijn van het algemeen bestuur.

De werkzaamheden van de verbonden partijen moeten vallen binnen de kaders, die de gemeenteraad met de programma's in de begroting heeft vastgesteld. Per programma volgt een opsomming van de verbonden partijen met een korte uitleg en waar nodig de belangrijkste ontwikkelingen in 2007.

Programma Dienstverlening

Dienst Sociale Werkvoorziening Rijswijk en omstreken

De Dienst Sociale Werkvoorziening Rijswijk en omstreken (DSW) is een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Rijswijk en Zoetermeer en heeft als taak de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Wethouder Rensen is secretaris van het dagelijks bestuur. Voorts is hij samen met het gemeenteraadslid mevrouw El Mousati lid van het algemeen bestuur.

De deelnemende gemeenten dragen op basis van het aantal inwoners bij in de kosten van bestuur en algemeen beheer en naar rato van het aantal manuren van de DSW-geplaatsten in het exploitatietekort. Voor onze gemeente heeft dat in 2007 tot een (voorlopige) bijdrage van € 279.980 geleid.

In 2007 hebben de deelnemende gemeenten en de DSW in een projectvorm gewerkt aan de voorbereiding op de modernisering van Wsw. Gemeenten krijgen daarbij een expliciete opdracht bij de uitvoering van deze medebewindstaken. De wetswijziging is op 18 december 2007 door de Eerste Kamer der Staten Generaal goedgekeurd en zal in werking treden op 1 januari 2008. Hierdoor zal de gemeenschappelijke regeling in 2008 worden aangepast. Over de financiering zijn in december 2007 afspraken gemaakt, die per 1 januari 2008 gelden. Deze afspraken zijn nodig omdat de gelden tegenwoordig vanaf 2008 via de gemeenten lopen. Het budget is voldoende om de taakstelling te realiseren. Voor 2008 zullen met de DSW afspraken gemaakt worden over de instroom naar begeleid werken.

Naast de reguliere bedrijfsrisico's zoals de uitvoering van de Wsw, fluctuaties in de omzet en wachtgeldverplichtingen als gevolg van het niet slagen van bemiddelingsprogramma's ten behoeve van boventallig personeel, zijn geen bijzondere financiële risico's uit de DSW voor de deelnemende gemeenten bekend.

GGD Zuid-Holland West

De GGD Zuid-Holland West (GGD) is een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Delft, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer. Het is de gemeenschappelijke gezondheidsdienst voor alle inwoners van deze gemeenten. Het bewaken, beschermen en bevorderen van de volksgezondheid is een verantwoordelijkheid van de gemeenten; de uitvoering van deze taken is opgedragen aan de GGD. Wethouder Rensen is lid van het algemeen bestuur. Wethouder Zwartepoorte is plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur.

Op het terrein van de jeugdgezondheidszorg is in 2007 veel tijd geïnvesteerd in een betere afstemming van het beleid van de deelnemende gemeenten. Verder is besloten de jeugdgezondheidszorg in onze gemeente in de Waterlelie in de Prinsenhof te vestigen. Dit moet in 2008 worden gerealiseerd.

De GGD onderscheidt in de begroting en rekening enkele risico's zoals aansprakelijkheidsstelling door toegenomen claimbewustheid van inwoners en instanties, verplichting loondoorbetaling en rente- en loonontwikkeling. Er is geen sprake van bijzondere risico's.

In de gemeenschappelijke regeling is bepaald dat een eventueel nadelig exploitatiesaldo van de GGD voor risico en rekening komt van de deelnemende gemeenten. Alleen indien de GGD de risico's niet binnen de bestaande budgetten, de desbetreffende bestemmingsreserve en/of de weerstandscapaciteit kan opvangen, worden de kosten ook daadwerkelijk in rekening gebracht bij de deelnemende gemeenten.

De (voorlopige) bijdrage aan de GGD voor het jaar 2007 bedraagt € 540.114.

Programma Leefbaarheid

Avalex

Het Reinigingsbedrijf Avalex is een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk en Wassenaar. In 2007 is de toetreding van de gemeenten Delft en Zoetermeer voorbereid. Uiteindelijk heeft de gemeente Zoetermeer besloten niet toe treden tot de gemeenschappelijke regeling. De gemeente Delft is per 1 juli 2007 wel toegetreden. In verband met de uitbreiding is de gemeenschappelijke regeling gewijzigd. Door de toetreding van Delft is namelijk de samenstelling van het dagelijks bestuur (van vier naar vijf leden) en het algemeen bestuur (iedere gemeente levert twee leden) gewijzigd. De toetreding van de gemeente Delft heeft ook consequenties voor de stemverhouding binnen het algemeen en dagelijks bestuur.

Wethouder Beimers is plaatsvervangend voorzitter van het dagelijks bestuur (en lid van het algemeen bestuur), wethouder Rensen is lid van het algemeen bestuur. Wethouder Zwartepoorte en wethouder Houtzager zijn beiden plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur.

Rendementen, risico's en vermogensbouw van Avalex worden in beginsel naar rato van het gerelateerde omzetdeel per deelnemende gemeente verdeeld. Risicoverdeling vindt in principe plaats op basis van de gerealiseerde omzet per deelnemende gemeente. Dit impliceert, dat als een gemeente in enige activiteit niet deelneemt, zij logischer wijze geen risico in deze draagt.

De kosten per aansluiting voor alle deelnemende gemeenten is gedaald. De voorlopige gemeentelijke bijdrage over 2007 bedraagt € 7.940.641. De toetreding van Delft heeft tot kostenbesparingen geleid bij alle deelnemers. Zo verandert (afhankelijk van eventueel gewijzigde dienstverlening) de bijdrage in 2008 ten opzichte van 2007 in de meeste gevallen niet of nauwelijks.

In 2007 is met Avalex afgesproken om in de wijk Prinsenhof extra grofvuildiensten te verlenen gedurende de loop van het project revitalisering Prinsenhof. Dit heeft geleid tot hogere kosten voor Leidschendam-Voorburg. Avalex heeft in 2007 de klachtenregistratie verbeterd, wat ertoe moet leiden dat de organisatie beter in staat is om te signaleren in welke straten problemen ontstaan. Verder is Avalex in 2007 gestart met harmonisatie van bepaalde inzamelingsprocessen.

Avalex onderscheidt de volgende risico's:

- a. deelname aan het verkeer;
- b. onttrekken van de omzet door de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling;
- c. achteruitgang in aanbiedgedrag;
- d. aanvullende eisen op het gebied van milieuvergunningen en gezondheidseisen;
- e. wijzigingen algemene plaatselijke verordeningen;
- f. de mate waarin de deelnemers van de afvalbrengrstations voor aanvullende diensten gebruik blijven maken;
- g. afname van omzet door de afname van aantal bedrijfsafvalklanten;
- h. stilstand- en onderbezettingsverliezen door afnemende vraag van de deelnemers;
- i. investeringen in onrendabel materiaal en materieel.

Naast deze risico's zijn bij Avalex geen bijzondere risico's in het kader van verbonden partijen te vermelden.

Eneco Holding N.V.

De gemeente Leidschendam-Voorburg bezit aandelen van de Eneco Holding N.V. Van de kleine aandeelhouders is onze gemeente de grootste aandeelhouder met een belang van 3,44% in een totaal aandelenkapitaal van Eneco van € 497.098.000 (nominaal). Het aandelenbezit van onze gemeente is op de balans per 31 december 2007 opgenomen voor afgerond € 4,7 mln.

Wethouder Zwartepoorte vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders en in commissievergaderingen. Het gemeentelijk aandeelhouderschap levert een dividend op van circa € 2,2 mln. per jaar, dat opgenomen is onder de algemene dekkingsmiddelen. Eneco heeft in 2007 aan onze gemeente ruim € 3,7 mln. meer uitgekeerd aan dividend dan geraamd.

De huidige rating komt onder druk te staan door de voorziene splitsing van de energiebedrijven. De wetgever heeft in 2007 besloten de geïntegreerde energiebedrijven te splitsen om de leveringszekerheid van energie te waarborgen en de economische efficiëntie van de Nederlandse energievoorziening te vergroten. Het groepsverbod treedt op 1 juli 2008 in werking. Daarna hebben de geïntegreerde energiebedrijven (met netbeheerders en productie, handel en levering) tweeënehalf jaar de tijd om zich te splitsen.

NV Duinwaterbedrijf Zuid-Holland

De gemeente is ook aandeelhouder van het NV Duinwaterbedrijf Zuid-Holland (DZH). DZH is een bedrijf dat 1,2 miljoen mensen van drinkwater voorziet en 2.800 hectare duingebied beheert. De gemeente bezit 251.281 aandelen, wat neerkomt op 6,28 % van het totale aandelenpakket. Statutair is vastgelegd dat het DZH geen dividend uitkeert. Het bedrijf maakt wel winst, die binnen het bedrijf blijft. Wethouder Zwartepoorte vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Met ingang van 1 juli 2007 benoemen de aandeelhoudende gemeenten niet meer een aantal leden voor de Raad van Commissarissen (RvC). Tot 1 juli 2007 bestond

de RvC uit tien leden, van wie er zes werden benoemd door de aandeelhoudende gemeenten, de zogenaamde bestuurlijke commissarissen. De RvC bestaat sinds 1 juli 2007 uit vijf leden, allen benoemd op basis van hun deskundigheid. Het gemeentelijke belang van een goede en ongestoorde drinkwatervoorziening voor de inwoners wordt thans via bestuurlijke vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders behartigd. De RvC houdt vanuit oogpunt van goed ondernemingsbestuur, onafhankelijk en professioneel toezicht op de onderneming.

Programma Ruimtelijke Inrichting

VOF Leidschendam Centrum

De gemeente Leidschendam-Voorburg vormt samen met Ontwikkelingscombinatie Schouten De Jong/RABO Bouwfonds de VOF Leidschendam Centrum (VOF). De VOF is een publiek-private samenwerking die verantwoordelijk is voor de grondexploitatie, zoals de aan- en verkoop van gronden, het bouwrijp maken en de herinrichting van de openbare ruimte. De VOF is tevens belast met de projectcoördinatie en ontwikkeling van het openbaar gebied in het centrum van de kern Leidschendam. Het gebied ondergaat een metamorfose, door een betere benutting van aanwezige kwaliteiten en toevoeging van nieuwe functies. De herstructurering wordt in fasen uitgevoerd en zal tot circa 2010 duren. De gemeente en vermelde ontwikkelingscombinatie dragen ieder voor 50% risico van de exploitatie. De belangrijkste risico's liggen in het niet realiseren van geraamde opbrengsten.

Programma Veiligheid en Handhaving

Hulpverleningsregio Haaglanden

De Hulpverleningsregio Haaglanden is een gemeenschappelijke regeling met als deelnemende gemeenten: Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer. De doelstelling van de Hulpverleningsregio Haaglanden is de voorbereiding van hulpverlening bij grote ongevallen, rampen en crisissituaties. Dit gebeurt onder andere door opleidingen en oefeningen. De Hulpverleningsregio beheert en organiseert ook de regionale alarmcentrale voor de brandweer en de centrale post voor het ambulancevervoer.

Burgemeester Van der Sluijs is lid van algemeen bestuur, wethouder Rensen is plaatsvervangend lid. De voorlopige gemeentelijke bijdrage in 2007 bedraagt € 214.215, wat neerkomt op € 2,93 per inwoner. De gemeentelijke bijdrage voor 2007 is voldoende gebleken voor de dekking van de gemaakte kosten door de Hulpverleningsregio.

In 2007 heeft de bestuurlijke stuurgroep van het project regionalisering brandweer Haaglanden een voorgenomen besluit genomen tot de vorming van een veiligheidsregio per 1 januari 2009. Daarmee wordt de brandweer in de negen deelnemende gemeenten regionaal georganiseerd. Het voorgenomen besluit wordt in de periode november 2007 t/m februari 2008 ter instemming aan alle gemeenteraden van de deelnemende gemeenten voorgelegd. De verwachting is dat het definitieve besluit tot regionalisering in mei 2008 wordt genomen door de bestuurlijke stuurgroep. Als eenmaal het besluit definitief is, zal ook de gemeenschappelijke regeling Hulpverleningsregio Haaglanden worden aangepast.

Voorts heeft het bestuur van de veiligheidsregio Haaglanden in 2007 een convenant afgesloten met minister Ter Horst van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De veiligheidsregio Haaglanden krijgt de komende twee jaar circa € 1,5 miljoen extra van minister Ter Horst om een versnelling aan te brengen

in het verbeteren en regionaal organiseren van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Programma Bestuur

Stadsgewest Haaglanden

Het Stadsgewest Haaglanden is een gemeenschappelijke regeling met als deelnemende gemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer. Het Stadsgewest is een plusregio en heeft eigenstandige taken en een eigen financiële en beleidsmatige relatie met het rijk. Het Stadsgewest vervult een aantal taken als verlengd lokaal bestuur. Al deze taken hebben de opzet dat zij een gemeenteoverschrijdende, regionale werking hebben. Plusregio's zijn ingesteld in de belangrijkste stedelijke gebieden in Nederland en hebben een verplichtende samenwerking. De Wet gemeenschappelijke regelingen bevat een aantal bepalingen over samenwerking binnen de plusregio.

Belangrijk voor het ruimtegebruik in de regio is de regionale structuurvisie. In 2007 is verder gewerkt aan de totstandkoming van het Regionale Structuur Plan (RSP). In het RSP worden de visie en ruimtelijke ambities voor Haaglanden aangegeven. Het dagelijks bestuur van het Stadsgewest Haaglanden heeft op 14 november 2007 het ontwerp RSP vastgesteld. Met de vaststelling is het RSP vrijgegeven voor inspraak. Deze inspraakperiode eindigt op 31 januari 2008.

Het Stadsgewest Haaglanden coördineert ook de voorbereiding voor een eventueel Trekvliettracé. Dit zijn twee van de vele activiteiten van het Stadsgewest. Het Stadsgewest Haaglanden stelt, net zoals alle verbonden partijen, een eigen jaarverslag op dat aan de gemeenteraad wordt gezonden. Wethouder Houtzager is lid van het dagelijks bestuur (en algemeen bestuur), de gemeenteraadsleden Bouw, Van Giezen, Oldersma en Rozenberg zijn lid van het algemeen bestuur.

In het verleden is, op grond van onderzoek naar de toereikendheid van het weerstandsvermogen van het gewest, door het dagelijks bestuur besloten geen weerstandsvermogen in te stellen, maar de gemeenten te zien als vangnet. Op grond van de Regeling Stadsgewest Haaglanden is de aanzuivering van een eventueel nadelig exploitatiesaldo bij de deelnemende gemeenten gelegd. Op dit moment zijn er voor de gemeente geen bijzondere financiële risico's die voortvloeien uit de gemeenschappelijke regeling Stadsgewest Haaglanden.

De gemeentelijke bijdrage aan het Stadsgewest op basis van het inwoneraantal bedroeg in 2007 € 366.702. Aan het mobiliteitsfonds van het Stadsgewest is in 2007 € 387.488 bijgedragen.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is volgens zijn statuten 'bankier ten dienste van overheden' zoals gemeenten, provincies, waterschappen, gemeenschappelijke regelingen en met overheden verbonden instellingen. Aandeelhouders kunnen slechts zijn de Staat der Nederlanden, provincies, gemeenten, waterschappen en andere openbare lichamen. De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft 203.190 aandelen in de bank, wat neerkomt op 0,36% van het totale aandelenpakket. De bank is een structuurvennootschap waarbij jaarlijks door het college een vertegenwoordiger wordt aangewezen voor de algemene vergadering van aandeelhouders.

Klanten van de BNG zijn overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen. Ook neemt de bank deel aan projecten in de vorm van publiekprivate samenwerking (PPS).

Het gemeentelijk aandelenpakket BNG heeft per 31 december 2007 een balanswaarde van € 461.018 (dit betreft de historische verkrijgingsprijs). In 2007 is tot een bedrag van € 361.678 dividend ontvangen en daarnaast een eenmalige extra uitkering van € 1.824.646 (€ 8,98 per aandeel) ten laste van de reserves van de bank.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemeen

De bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van de programma's. Dit betekent dat de kwaliteit van de bedrijfsvoering in belangrijke mate bijdraagt aan het realiseren van de beoogde effecten van de programma's. Daarnaast verwacht de burger dat de gemeente gelden rechtmatig, doelmatig en doeltreffend besteedt en dat de gemeente een betrouwbare partner is en transparant haar werk doet.

Met andere woorden, zowel de succesvolle realisatie van de programma's als de verwachtingen van burgers stellen eisen aan de bedrijfsvoering. Onze organisatie besteedt daarom veel aandacht aan de professionalisering en verbetering van de bedrijfsvoering op alle onderdelen: personeel, informatisering, automatisering, communicatie, organisatie, financieel beheer (waaronder de administratieve organisatie en de interne controle) en huisvesting. Deze paragraaf bevat een verantwoording over 2007 voor de bovengenoemde onderdelen van de bedrijfsvoering.

Het kader voor de bedrijfsvoering heeft de gemeenteraad in oktober 2003 vastgelegd in de verordeningen ex artikel 212, 213 en 213a van de Gemeentewet. Wanneer dat nodig is als gevolg van nieuw beleid, nieuwe instrumenten of verbeteringen in de bedrijfsvoering zullen deze verordeningen worden aangepast.

Uitwerking verordening ex artikel 212 Gemeentewet

In de verordening zijn de uitgangspunten voor het financiële beleid, de regels voor het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie vastgelegd.

In 2006 is, analoog aan de indeling van het collegeprogramma Investeren in een vitale gemeente, door de gemeenteraad tot een nieuwe indeling van de gemeentelijke programma's besloten. Op grond van de verordening is dit een verantwoordelijkheid van de gemeenteraad. In 2007 is deze indeling verwerkt in de gemeentelijke planning- en controlproducten, te beginnen met de programmabegroting 2007.

Op grond van de verordening dient een aantal kadernota's door de gemeenteraad vastgesteld te worden. In de begroting stond de verwachting dat de nota bedrijfsvoering in het vierde kwartaal 2007 uitgebracht zou kunnen worden, na de herinrichting van de middelenfuncties als onderdeel van de organisatieontwikkeling. Dat is, mede door nieuwe ontwikkelingen in de bedrijfsvoering (onder andere de andere wijze van werken) niet haalbaar gebleken. De verwachting is dat afronding van de nota in de loop van 2008 plaatsvindt.

Een andere nota waar grote behoefte aan is, is de nota activa. Dit bleek ook bij de raadsbehandeling van de begroting 2008, waar een discussie werd gevoerd over het al of niet activeren van investeringen met maatschappelijk nut. Het streven is deze nota in het voorjaar 2008 af te ronden, zodat consequenties meegenomen kunnen worden bij de voorjaarsnota 2008.

Rekenkamer

Eind 2007 is een evaluatie uitgevoerd naar het functioneren van de rekenkamercommissie. De uitkomst is positief. De onderzoeken van de rekenkamercommissie hebben effect en de commissie draagt bij aan de kwaliteit van het lokaal bestuur. Voorbeeld hiervan is het onderzoek wijkgericht werken dat in 2007 is afgerond. De aanbevelingen uit dit onderzoek zijn door college en gemeenteraad overgenomen en hebben geleid tot een nota en een plan van aanpak om het wijkgericht werken te verbeteren. In 2007 zijn twee nieuwe onderzoeken uit het onderzoeksprogramma ter hand genomen, te weten grote projecten en grondbeleid.

Op basis van de evaluatie zijn de drie externe leden, waaronder de voorzitter, herbenoemd. Daarnaast is de verordening op enkele punten gewijzigd: de termijn voor hoor en wederhoor (maximaal vier weken) en de benoemingstermijn van de leden (vier jaar met mogelijkheid van herbenoeming).

Rechtmatigheid

Kern van de toetsing op rechtmatigheid is dat de gemeente de naleving van relevante wet- en regelgeving moet waarborgen door toereikende maatregelen van planning en control te treffen. Over het jaar 2006 is door de accountant een goedkeurende verklaring op het gebied van rechtmatigheid afgegeven.

Voor het jaar 2007 is er in verband met gewijzigde interne regelgeving, na schriftelijke goedkeuring door de accountant, een geactualiseerd normen- en toetsingskader voor het boekjaar 2007 vastgesteld. Bij wijzigingen in wet- en/of regelgeving zal dit normen- en toetsingskader uiteraard in 2008 worden geactualiseerd. Daarnaast heeft, zoals ook in 2006 het geval is geweest, een beoordeling van de verordeningen plaatsgevonden en zijn de rechtmatigheidsaspecten uit de verordeningen opnieuw uitgezet in de organisatie om (opnieuw) inzicht te krijgen in de genomen c.q. te nemen beheersmaatregelen en de eventuele wijzigingen daarop. Aan eerder ingezette maatregelen op het gebied van de rechtmatigheid werd in 2007 vervolg gegeven.

Inkoop en aanbesteding

In 2003 is besloten het inkoop- en aanbestedingsproces professioneel te gaan inrichten. Het inkoopproces zou hierbij tijdelijk onder de concernstaf tot ontwikkeling komen waarna het vervolgens een definitieve plek in de organisatie zou krijgen. De afgelopen jaren heeft het inkoop- en aanbestedingsproces duidelijke en hanteerbare, door de gemeenteraad vastgestelde kaders gekregen en heeft het college een helder inkoopbeleid vastgesteld. Het inkoop- en aanbestedingsproces is daarbij de afgelopen jaren dusdanig ontwikkeld dat in 2007 stappen zijn genomen om de begeleiding van het inkoopproces per 1 januari 2008 over te hevelen naar de definitieve plek in de organisatie. Vanwege de toename in juridische procedures op aanbestedingsgebied is ervoor gekozen de begeleiding van het inkoopproces te splitsen. De algemene procesbegeleiding vindt nu vanuit de afdeling interne ondersteuning plaats en de juridische procesbegeleiding vanuit de afdeling bestuurlijk juridische zaken. De beleid- en kaderstellende functie ten aanzien van inkoop blijft behouden bij de afdeling strategie en beleid.

In 2006 is de inkoopfunctie binnen de gemeente Leidschendam-Voorburg het onderwerp geweest van een audit, die op verzoek van de rekenkamercommissie is uitgevoerd. De verbeterpunten zijn in 2007 verder opgepakt. Daarnaast heeft de gemeenteraad naar aanleiding van het rapport in het voorjaar van 2007 besloten de tarieven voor enkelvoudige procedures te verlagen.

Overigens wordt in 2008 de gewijzigde nationale aanbestedingsregelgeving ingevoerd. Na de inwerkingtreding van deze nationale regelgeving, wordt deze geïmplementeerd in het gemeentelijke inkoopbeleid.

Interne onderzoeken (audits)

Conform de verordening ex artikel 213a van de Gemeentewet laat het college interne onderzoeken uitvoeren naar doeltreffendheid en doelmatigheid. Het gaat hier om zelfonderzoek, in tegenstelling tot de onderzoeken van de rekenkamercommissie. Alle zaken die voor een doelmatig en doeltreffend bestuur van belang zijn, kunnen aan de orde komen: uitvoering van gemeentelijk beleid, inrichting van de gemeentelijke organisatie en gemeentelijk middelenbeheer.

Begin 2007 is in verband met de nieuwe programmabegroting een gewijzigd auditprogramma vastgesteld voor de periode van 2007 tot en met 2010. Bij de vaststelling van het meerjarige auditprogramma is uitgegaan van de minimale eis van drie audits als genoemd in artikel 2 van de verordening. Naast de verplichte jaarlijkse audits worden jaarlijks twee vrije onderwerpen getoetst. Het gaat dan om onderwerpen die op dat moment de nodige aandacht behoeven.

Op grond van het auditprogramma 2007-2010 werden in de loop van 2007 onderstaande onderwerpen uit de volgende programma's en/of paragrafen onder de loep genomen:

- a. gemeentelijke accommodaties (programma De wijk);
- b. parkeren (programma Veiligheid en handhaving);
- c. gebruik van intranet (vrije audit);
- d. uitvoering inspraakverordening (vrije audit)

De auditrapportages zijn eind 2007 uitgebracht. Een geplande audit (waterbeheer uit de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen) kon geen doorgang vinden omdat bij het vooronderzoek bleek dat uitwerking en realisatie van maatregelen met betrekking tot waterbeheer in de loop van 2007 van start zijn gegaan.

Door de gemeenteraad is eind december 2003 de Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Leidschendam-Voorburg 2003 vastgesteld. In deze verordening is opgenomen dat jaarlijks de doeltreffendheid van minimaal drie (delen van) programma's en paragrafen worden getoetst en dat ieder jaar uiterlijk voor 1 december een onderzoeksplan naar de gemeenteraad wordt gezonden voor de in het erop volgende jaar te verrichten audits. In de praktijk blijkt de uitvoering van de verordening op een aantal problemen te stuiten, vooral daar waar het gaat om doelmatigheid of doeltreffendheid van een audit, het aantal audits in relatie tot het aantal medewerkers en het tijdstip waarop de onderzoeksplannen naar de gemeenteraad gezonden moeten worden. Begin 2008 wordt intern een discussie gestart over een mogelijke andere opzet van de audits en een mogelijke aanpassing van de verordening. Uitgangspunt zal zijn om de keuze van de onderwerpen beter te laten aansluiten op de behoefte van de organisatie en/of de eventueel gesignaleerde aandachtspunten van de accountant. Bovendien zal in de overwegingen betrokken worden hoe het beste recht gedaan kan worden aan onderzoeken naar doelmatigheid enerzijds en onderzoeken naar doeltreffendheid anderzijds.

Planning en control

De Kadernota planning en control, die door de gemeenteraad in zijn vergadering van 26 oktober 2004 is vastgesteld, biedt onder andere kaders en richtlijnen voor de instrumenten op het gebied van planning en control. Een goed functionerende planning en control draagt bij aan het gemeentelijk functioneren. In de benadering van planning en control voor onze gemeente is gekozen voor een resultaatgerichte aanpak: centraal staan de gewenste maatschappelijke effecten en doelstellingen.

De kwaliteit van de instrumenten van de planning- en controlcyclus is in 2007 verder verbeterd. Dit geldt zowel voor de bestuurlijke instrumenten (onder andere programmabegroting en najaarsnota) als de interne instrumenten (bijvoorbeeld de kwartaalrapportages aan het management). Daarnaast is een kwaliteitsverbetering gerealiseerd op de relaties tussen de verschillende instrumenten uit de planning-

en controlcyclus. De vertaling van de strategische doelen naar tactische en operationele doelstellingen heeft onder andere vorm gekregen door de uitwerking van de doelstellingen uit het collegeprogramma en het uitvoeringsprogramma in een concernplan met een strategiematrix en in afdelingsplannen.

De rekenkamercommissie heeft in 2007 een quick scan uitgevoerd op de programmabegroting 2008. De quick scan mondt uit in een aantal adviezen om de programmabegroting beter stuurbaar te maken. Een raads werkgroep is ingesteld om de leesbaarheid en stuurbaarheid van de programmabegroting te verbeteren, beleidskaders en -ontwikkelingen te inventariseren en een set van indicatoren te ontwikkelen. De raads werkgroep wordt ondersteund door medewerkers van de griffie en de ambtelijke organisatie.

Voor wat de reguliere producten uit het planning- en controlinstrumentarium van onze gemeente betreft zijn in 2007 onder andere de jaarstukken 2006, de voorjaarsnota 2007, de najaarsnota 2007 en de programmabegroting 2008-2011 uitgebracht. Daarnaast heeft de gemeenteraad in april 2007 het uitvoeringsprogramma 2007-2010, een nadere uitwerking van het collegeprogramma, behandeld en vastgesteld.

Organisatieontwikkeling

Tijdens de voorbereidingen van het uitvoeringsprogramma diende zich de vraag aan of de wijze van werken aansluit bij het realiseren van de gemeentelijke ambities en wensen. Voor het structureel uitbreiden van formatie en het bijstellen van de ambities is niet gekozen. Een verandering in werkwijze is nodig om de resultaten en effecten te bereiken die burgers van ons vragen. Het gaat daarbij vooral om een cultuurverandering en om een betere sturing op dit alles mogelijk te maken en dat allemaal vanuit het belang van de burger.

De uitwerking van het programma andere wijze van werken (AWW) heeft twee thema's: visie op de ambtelijke organisatie in 2015 als vertrekpunt voor AWW en concernsturing. Het programma AWW moet leiden tot efficiëntere bedrijfsvoering, betere of meer resultaten, politiek-bestuurlijke gerichtheid en sensitiviteit, meer innovatief vermogen én leuker werken en tevreden personeel. Een andere manier van werken is overigens geen nieuw, op zich zelf staand traject met nieuwe doelen. Het is het logische vervolg van de eerder ingezette organisatieontwikkeling.

De eerste resultaten zijn dit jaar zichtbaar geworden. Zoals de slimmere en andere werkwijze bij handhaving, aan de nieuwe werkwijze voor het subsidieproces en aan de andere wijze van werken bij het Meld- en Informatiecentrum en belastingen. Deze stappen in de goede richting bleken niet voldoende. Er was niet zichtbaar méér plezier in het werk, één van de pijlers van het idee achter AWW. Een belangrijke reden waarom AWW niet echt goed van de grond kwam, had te maken met onvoldoende sturing van de organisatie als geheel. Er was niet voldoende samenwerking en samenhang tussen de directies om het einddoel van onze organisatie te bereiken. Voor het Centraal Management Team (CMT) werd duidelijk dat een andere manier van sturen noodzakelijk is. Ze had geen gezamenlijk uitgedragen visie en werkwijze en bleef onzichtbaar voor de organisatie. De relatie tussen CMT en college bleek niet voldoende duidelijk en daardoor kwam ook de sturing van het college naar de organisatie onvoldoende uit de verf.

Daarom heeft het college tot een wijziging in de top van de ambtelijke organisatie besloten. Het CMT is opgeheven en daarvoor in de plaats komt een conserndirectie. De conserndirectie in oprichting start op 1 januari 2008. Uiterlijk 1 juli 2008 is zij in definitieve vorm en samenstelling volledig operationeel. Er komt een driehoofdige leiding, met een algemeen directeur/gemeentesecretaris en twee conserndirecteuren. De huidige afdelingen worden direct onder de conserndirectie

geplaatst. Dat betekent dat de functie van directeur van een directie komt te vervallen en ook de directies als zelfstandige, herkenbare entiteiten.

Naast leidinggeven aan de ambtelijke organisatie wordt de concerndirectie meer strategisch adviseur en sparringpartner van het college. De toegevoegde waarde van de vorming van een concerndirectie zit in het versterken van de relatie college-ambtelijke organisatie en in het in stelling brengen van de afdelingshoofden als een volwaardiger integraal manager. Alle afdelingshoofden gaan een zogenaamd management-development-traject in, met de bedoeling dat zij betere integrale managers worden en de talenten van de medewerkers voor onze organisatie beter benutten. De activiteiten voor het komende jaar zijn vooral gericht op verandering in houding en gedrag, in handelen en doen, van alle medewerkers.

Met de ondernemingsraad is afgesproken dat de veranderingen die AWW met zich meebrengt, goed te monitoren. Daartoe zal onder andere ook een medewerkerstevredenheidonderzoek in het najaar 2008 worden uitgevoerd.

Personeelsbeleid

Het bevorderen van mobiliteit en ontwikkeling waardoor de medewerkers van onze gemeente duurzaam inzetbaar worden is het belangrijkste speerpunt van het personeelsbeleid. Deze strategie, die er toe moet leiden tot een flexibele organisatie die op haar taak is toegerust, blijft ook in 2008 ongewijzigd. Een start is gemaakt voor het opstellen van een nieuwe HR-kadernota waarin een verschuiving is te zien naar levensfasebewust personeelsbeleid. De afgesproken organisatiecompetenties blijven gehandhaafd: resultaatgericht, initiatief, samenwerken en klantgericht.

Een ander instrument dat in ontwikkeling is en als rode draad door de overige, vaak al ontwikkelde instrumenten heen loopt, is personeelsplanning. Dit instrument moet de organisatie meer inzicht geven in ons personeelsbestand, de groei en krimp op korte en middellange termijn. Dit instrument is een goed hulpmiddel om de organisatiedoelstelling van de juiste medewerker op de juiste plek te bereiken. Verder is sprake van vernieuwing van het werving- en selectiebeleid zodat het aantrekken van juist personeel en het behouden van dit personeel centraal komt te staan. Bij aanname van nieuw personeel wordt een goede introductie aangeboden waarbij het nieuwe personeel goed inzicht krijgt in hoe een gemeentelijke organisatie werkt, voor welke stad wordt gewerkt en wordt op verschillende kennis manieren gemaakt met de ambtelijke organisatie. In de in 2008 uit te brengen HR-kadernota wordt aandacht besteed aan het behouden van personeel. In dat verband worden de mogelijkheden voor het aanstellen van medewerkers in algemene dienst, strategisch opleiden en flexibeler belonen onderzocht.

In 2008 komt er een nieuwe Arbo-dienstverlener. Samen met deze dienstverlener zijn integraal gezondheidsmanagement en een vitale organisatie belangrijke aandachtspunten als het gaat om de arbeidsomstandigheden van medewerkers in onze organisatie.

Eind 2007 is met het Georganiseerd Overleg overeengekomen het Sociaal Statuut te verlengen voor een periode van twee jaren.

In samenspraak met een afvaardiging van de ondernemingsraad wordt beleid ontwikkeld dat medewerkers bewust maakt van wat ze nu doen, wat ze naar de toekomst toe willen doen en op welke wijze de organisatie daar ondersteuning aan kan bieden.

Informatievoorziening en automatisering

De hoofddoelstelling van het informatiebeleid is het inrichten en beheren van een informatievoorziening waarmee de organisatiedoelstellingen worden gerealiseerd en waarbij de mogelijkheden die ICT ons biedt optimaal benut worden. Het jaar 2007 heeft in het teken gestaan van het realiseren van de technische voorzieningen die noodzakelijk zijn om de ambities van de gemeente in de komende jaren mogelijk te maken. De belangrijkste projecten waren het vervangen en implementeren van de nieuwe technische infrastructuur (server based computing) en realisatie van centrale voorzieningen die digitale en procesgerichte dienstverlening ondersteunen (midoffice).

De vervanging van de technische infrastructuur is gebaseerd op server based computing. Een technologie die ervoor zorgt dat alle gegevens en programma's van een organisatie beschikbaar worden gesteld op één of meerdere centraal opgestelde servers. In december 2007 is de nieuwe apparatuur in de organisatie uitgezet en in productie genomen. Met deze nieuwe infrastructuur is het mogelijk om het beheer centraler en efficiënter uit te voeren. In 2008 zal het project worden afgerond en het beheer verder worden opgezet en geprofessionaliseerd.

Begin 2007 is gestart met het project midoffice voor de realisatie van de voorzieningen die nodig zijn om procesgerichte en digitale dienstverlening mogelijk te maken. Dit project levert niet alleen de voorzieningen op, maar ook de eerste diensten die digitaal afgehandeld kunnen worden via internet. Het gaat om de afhandeling van Bezwaar en beroep, het Meldpunt openbare ruimte en het WMO-Zorgloket. Afronding van dit project is voorzien in januari 2008.

Naast deze twee omvangrijke projecten is veel aandacht besteed aan andere gemeentebrede informatieprojecten. Er is een voorziening gerealiseerd voor de registratie van beperkingen die de gemeente opgelegd, een verplichting die de gemeente heeft in het kader van de Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen (Wkpb). Er zal in 2008 nog de nodige aandacht gegeven worden aan het borgen van het beheerproces van deze registratie.

Ook is de verplichte invoering van het BurgerServiceNummer opgepakt. Na een grondige inventarisatie en voorbereiding is na uitstel op landelijk niveau de omzetting in het laatste kwartaal van 2007 uitgevoerd.

Tot slot is een organisatiebreed project gestart ter realisatie van de gemeentelijke Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Om de kwaliteit van de dienstverlening en de efficiency binnen de overheid te bevorderen, heeft het kabinet besloten over te gaan tot de wettelijke invoering van een BAG door de gemeenten. Met ingang van 2009 zijn gemeenten wettelijk verplicht over authentieke basisregistraties van adressen en gebouwen te beschikken. In het afgelopen jaar is aandacht besteed aan inventarisatie, draagvlak, het inrichten en formaliseren van het project.

Een project van andere aard dat in 2007 is uitgevoerd, is de harmonisatie van het gemeentearchief. Een verhuizing van de archiefbescheiden naar het raadhuis in de kern Leidschendam is voltooid, zodat de dienstverlening efficiënter verloopt. Tevens is een deel van de semi-statische archieven uitgeplaatst om ruimte te creëren voor het groeiende dynamische archief. Het gemeentearchief heeft een start gemaakt met het digitaliseren van fotomateriaal dat naar verwachting in 2008 ook beschikbaar komt via internet.

Huisvesting

In navolging van het collegeprogramma werd in 2007 verder onderzoek gedaan naar centrale huisvesting. Het onderzoek is gestart met de vraag of de ambtelijke organisatie en het college van burgemeester en wethouders fysiek gehuisvest kunnen worden op de locaties Koningin Wilhelminalaan 2 (inclusief uitbreiding) en Raadhuisplein 1 in de kern Leidschendam. Vervolgens zijn de kosten van centrale

huisvesting op deze locatie doorgerekend en is onderzocht hoeveel parkeerplaatsen (op basis van vastgestelde normen) nodig zijn voor medewerkers en bezoekers van het servicecentrum. Daarnaast is een variant centrale huisvesting in volledige nieuwbouw onderzocht. Verwacht wordt dat in 2008 de bestuurlijke besluitvorming over de centrale huisvesting zal plaatsvinden. In de meerjarenbegroting is in 2011 en volgende jaren rekening gehouden met een structureel bedrag van € 1,3 mln. voor de kosten voortvloeiende uit centrale huisvesting.

Via een klankbordgroep zijn en worden omwonenden betrokken. In het laatste kwartaal 2007 is het project Kwaliteitsverbetering Werkomgeving van start gegaan. Doel is de kwaliteit en representativiteit van de huidige huisvesting van bestuur en ambtelijke organisatie te verbeteren tot het moment dat centrale huisvesting een feit is. Aan het einde van het eerste kwartaal 2008 dienen de belangrijkste knelpunten te zijn aangepakt.

J A A R R E K E N I N G 2 0 0 7

1. Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa / passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Inkomsten Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Bij het opstellen van de jaarrekening 2007 is een onzekerheid aangetroffen in de juistheid van de volledigheid van de via het Centraal Administratie Kantoor (CAK) verantwoorde bate wegens eigen bijdragen van de WMO-cliënten. De onzekerheid ontstaat door onvoldoende gegevens en informatie van het CAK en daardoor te weinig controlemogelijkheden voor de gemeente. Naast de verstrekking van een verklaring AO/IC en het ontvangen van kwartaalrapportages van het CAK zijn er op dit moment geen verdere controlemogelijkheden. De verantwoorde opbrengst van in totaal € 1,2 mln. wegens eigen bijdragen van de WMO-cliënten in de jaarrekening 2007 is gebaseerd op de beschikbare gegevens van het CAK en een zo goed mogelijke inschatting van de volledigheid ervan. Voor het jaar 2008 worden de mogelijkheden bezien om maatregelen te nemen die de onzekerheid verkleinen.

2. Programmarekening 2007 totaaloverzicht

Bedragen x € 1000	Begroting 2007 voor wijziging		Begroting 2007 na wijziging		Begroting 2007 Saldo	Rekening 2007		Rekening 2007 Saldo	Verschil begroting t.o.v. rekening
	Lasten	Baten	Lasten	Baten		Lasten	Baten		
Programma's									
Inwoners	18.707	3.953	18.515	6.492	12.023	18.600	6.519	12.082	59 N
Dienstverlening	45.525	28.299	54.809	30.204	24.605	55.396	37.229	18.167	6.439 V
Leefbaarheid	21.409	14.425	21.690	14.028	7.662	20.703	14.610	6.093	1.569 V
De wijk	11.194	2.045	11.734	2.371	9.363	10.535	1.501	9.034	329 V
Ruimtelijke inrichting	48.225	38.319	46.058	34.172	11.886	21.303	10.586	10.718	1.169 V
Veiligheid en handhaving	7.566	271	8.199	185	8.014	7.781	228	7.553	461V
Bestuur	15.573	443	10.047	408	9.639	15.337	1.077	14.261	4.622 N
Totaal van de programma's	168.199	87.756	171.052	87.859	83.192	149.656	71.749	77.907	5.285 V
Algemene dekkingsmiddelen									
Baten belastingen	-	10.557	-	10.622	10.622-	-	10.474	10.474-	148 N
Algemene baten	-	66.425	-	70.377	70.377-	-	74.228	74.228-	3.851 V
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	-	76.982	-	80.999	80.999-	-	84.702	84.702-	3.703 V
Onvoorzien									
Onvoorzienne uitgaven	165	-	99	-	99	-	-	-	99 V
Totaal onvoorzienne uitgaven	165	-	99	-	99	-	-	-	99 V
Saldo voor resultaatbestemming	168.364	164.738	171.150	168.858	2.292	149.656	156.452	6.795-	9.087 V
Verrekeningen met reserves									
Inwoners	24	-	2.724	12	2.712	2.724	12	2.712	-
Dienstverlening	-	441	204	743	538-	204	284	80-	458 N
Leefbaarheid	-	1.110	-	1.662	1.662-	-	1.015	1.015-	647 N
De wijk	-	66	-	159	159-	-	106	106-	53 N
Ruimtelijke inrichting	-	965	100	991	891-	95	415	320-	571 N
Veiligheid en handhaving	-	136	-	168	168-	-	127	127-	42 N
Bestuur	649	321	649	5.601	4.951-	3.105	2.515	590	5.541 N
Algemene dekkingsmiddelen	-	1.381	-	1.381	1.381-	-	381	381-	1.000 N
Totaal verrekeningen met reserves	673	4.420	3.678	10.716	7.039-	6.128	4.854	1.274	8.313 N
Saldo na resultaatbestemming	169.038	169.157	174.828	179.575	4.747-	155.785	161.306	5.521-	774 V

3. Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Algemene omschrijving

Voor de dekking van de kosten van de programma-uitgaven beschikt de gemeente over een aantal inkomstenbronnen. De algemene dekkingsmiddelen worden niet als baten in de diverse programma's opgenomen. Inzicht in deze algemene dekkingsmiddelen is voor de gemeenteraad natuurlijk wel essentieel, reden waarom dwingend is voorgeschreven dat de baten uit welomschreven categorieën dekkingsmiddelen in een apart overzicht moeten worden opgenomen. De lokale heffingen waarvan de besteding gebonden is (bijvoorbeeld de rioolrechten, de afvalstoffenheffing en de leges) zijn verantwoord onder de desbetreffende programma's.

Bedragen x € 1000	Rekening 2006	Begroting 2007 primitief	Begroting 2007 wijzigingen	Begroting 2007 totaal	Rekening 2007	Vershil 2007
Baten belastingen						
1 Onroerende zaakbelastingen	9.345	9.750	-	9.750	9.526	224N
2 Hondenbelasting	192	175	17	192	192	1V
3 Precariobelasting	555	535	25	560	634	75V
4 Toeristenbelasting	116	98	23	121	121	1V
Totaal belastingen	10.208	10.557	65	10.622	10.474	148N
Algemene baten						
1 Algemene uitkering	52.031	59.200	655	59.855	61.276	1.421V
2 Dividenden algemeen	8.020	2.393	3.838	6.231	8.058	1.826V
3 Saldo van de financieringsfunctie	503-	269	541-	272-	285-	12N
4 BCF	325-	292-	-	292-	-	292V
5 Overige algemene dekkingsmiddelen	4.373	4.855	-	4.855	5.180	325V
Totaal Algemene baten	63.596	66.425	3.952	70.377	74.228	3.851V
Saldo Algemene dekkingsmiddelen	73.804	76.982	4.017	80.999	84.702	3.703V
Storting in reserves	3.000	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	1.355	1.381	-	1.381	381	1.000N
Saldo na resultaatbestemming	72.159	78.363	4.017	82.380	85.083	2.703V

Baten belastingen

In het overzicht algemene dekkingsmiddelen worden dié lokale heffingen opgenomen waarvan de besteding niet gebonden is. Het gaat om de onroerende-zaakbelastingen (ozb), de hondenbelasting, de precariobelasting en de toeristenbelasting. Andere lokale heffingen, zoals de afvalstoffenheffing en de rioolrechten, worden op de programma's verantwoord. Verdere informatie over belastingen en heffingen is ook te vinden in de paragraaf lokale heffingen. Daarin wordt ook ingegaan op de lokale lastendruk.

Onroerende-zaakbelastingen

De in de jaarrekening 2007 verantwoorde ozb-opbrengst van in totaal € 9.526.000 bestaat uit het werkelijk opgelegde bedrag aan aanslagen over het jaar 2007 (€ 9.555.000), een negatieve opbrengst uit het heffingsjaar 2005 (€ 34.000) en een positieve opbrengst van 2006 (€ 5.000).

De opbrengst van de aanslagen over het jaar 2007 was geraamd op € 9.750.000. Het verschil tussen de raming en de werkelijke opbrengst 2007 van € 9.555.000 wordt veroorzaakt doordat de gemiddelde WOZ-waarde iets minder is gestegen dan waarmee in de begroting 2007 rekening was gehouden.

Hondenbelasting

De werkelijke belastingopbrengst bedraagt € 192.000 en is afgerond vrijwel gelijk aan de raming.

Precariobelasting

Het werkelijk opgelegde bedrag aan precariobelasting is € 634.000, terwijl een bedrag van € 560.000 was geraamd. De hogere opbrengst is het gevolg van meer reclameobjecten, een hoger aantal m² in gebruik genomen gemeentegrond en een hoger aantal m² terrassen.

Toeristenbelasting

De werkelijke belastingopbrengst bedraagt € 121.000 en is afronding vrijwel gelijk aan de raming.

Algemene Baten

De algemene baten betreffen de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, dividenden, inkomsten uit eigen financieringsmiddelen en verrekeningen in het kader van het BTW-compensatiefonds.

Algemene uitkering Gemeentefonds

In de begroting 2007 is na begrotingswijzigingen een van het rijk te ontvangen algemene uitkering geraamd van € 59,9 mln. In de jaarrekening 2007 is verantwoord € 61,3 mln. Dat bedrag kan nog wijzigen aangezien het rijk de algemene uitkering over 2007 pas eind 2009 definitief zal vaststellen. Ten opzichte van de begroting geeft de algemene uitkering een voordelig verschil van in totaal € 1,4 mln. te zien.

Algemene uitkering

Het verschil is voornamelijk een gevolg van een hogere uitkering in het kader van het Deelakkoord participatie SZW-VNG, ondersteuning van mantelzorgers en enkele hoger door het rijk vastgestelde maatstafgegevens, zoals de aantallen bijstandontvangers, woningen, minderheden, eenpersoonshuishoudens, etc. Het gaat om een bedrag van afgerond € 1.000.000. Naast de voor het uitkeringsjaar 2007 verantwoorde uitkering hebben met het rijk ook nog enkele afrekeningen over voorgaande uitkeringsjaren plaatsgevonden. Per saldo is hiervoor een ontvangst verantwoord van € 855.000.

Behoedzaamheidsreserve

Zowel in de begroting als in de rekening is de gedeeltelijke uitkering door het rijk van de behoedzaamheidsreserve over 2007 opgenomen. De behoedzaamheidsreserve wordt jaarlijks door het rijk ingehouden op de voorschotbetalingen van de algemene uitkering aan de gemeenten. Omdat de omvang van de algemene uitkering is gekoppeld aan de omvang van de rijksuitgaven lopen de gemeenten het risico dat zij achteraf een deel van de algemene uitkering moeten terugbetalen als de rijksuitgaven volgens de rijksrekening achterblijven bij de verwachtingen. Door de inzet (geheel of gedeeltelijk) van de vooraf door het rijk ingehouden behoedzaamheidsreserve wordt dit voorkomen.

De afgelopen jaren is gebleken dat de ingehouden behoedzaamheidsreserve grotendeels door het rijk kon worden uitbetaald aan de gemeenten. In de begroting 2007 is daarop anticiperend rekening gehouden met een uitbetaling van (voorzichtigheidshalve) 50%, ofwel een bedrag van € 436.000. Het rijk heeft in de maartcirculaire 2008 naar aanleiding van de voorlopige rekening bekend gemaakt dat de uitkering van de behoedzaamheidsreserve over 2007 niet plaatsvindt. Dit betekent een nadeel van € 436.000.

Dividenden

De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft aandelen in de Bank Nederlandse Gemeente (BNG) en Eneco. Hierdoor ontvangt de gemeente dividendinkomsten. In 2007 heeft de gemeente in totaal € 8,1 miljoen aan dividenden ontvangen. Het dividend van de BNG bedroeg € 2,2 mln., waarvan ruim € 1,8 mln. extra dividend als gevolg van de afbouw van het eigen vermogen van de BNG. Eneco keerde in 2007 een dividend van € 5,9 mln. uit. Dit dividend werd tot een bedrag van € 3,7 mln. positief beïnvloed door het hoge bedrijfsresultaat van Eneco in 2006.

Saldo van de financieringsfunctie

De financiering van de gehele gemeente loopt via deze functie. De betaalde rente op vaste- en kortlopende schulden, alsmede de ontvangen rente van lang- en kortlopende leningen worden hier verantwoord. Het totaal van de lasten wordt via de rente-omslag toegerekend aan de investeringen en ten laste van de exploitatie gebracht. De rente-omslag bedraagt 4,35%. De rente-omslag is gelijk aan het percentage dat bij het opstellen van de begroting 2007 is gebruikt.

BTW Compensatiefonds

De hoogte van de bijdrage uit het BTW Compensatiefonds (BCF) wordt beïnvloed door de werking van een vereveningspercentage en een minimumuitkering. Na de overgangperiode werkt het BCF zodanig dat er geen verschil meer is tussen de compensabele BTW en de bijdrage uit het BTW Compensatiefonds.

In de begroting is in 2007 € 292.000 als vereffeningsbijdrage geraamd, in werkelijkheid is dit uitgekomen op nihil. Dit wordt veroorzaakt doordat vanaf 2007 100% van de compensabele BTW is teruggevorderd van het BCF, hetgeen op deze post leidt tot een voordeel van € 292.000.

Overige algemene dekkingsmiddelen

De gecalculerde rentebate opgenomen over de eigen financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) van de gemeente. Immers, voor de investeringen die daar tegenover staan, hoeft niet op de kapitaalmarkt geleend te worden. Er wordt gerekend met een marktconform percentage voor op te nemen langlopende geldleningen. Hierdoor is over 2007 een bate van € 5,2 miljoen gerealiseerd. De hogere bespaarde rente van afgerond € 0,3 mln. is ontstaan door een hogere stand van de reserves en voorzieningen per 1 januari 2007.

Verrekening met de algemene reserve met bufferfunctie

In de begroting 2007 is rekening gehouden met een onttrekking van € 1 mln. aan de gemeentelijke reserve voor de spreiding van de extra uitname uit het Gemeentefonds over de jaren 2007 tot en met 2009 in verband met de nacalculatie van het BTW-Compensatiefonds. Bij het opstellen van de jaarrekening is gebleken dat het totaal van de algemene uitkering over 2007 en de verrekeningen over voorgaande uitkeringsjaren voldoende is om in de jaarrekening af te zien van het onttrekken van de geraamde onttrekking van € 1 mln. aan de reserve.

4. Onvoorzien

De post voor onvoorziene uitgaven (oorspronkelijk € 165.000) is aangewend voor de dekking van kosten van de werving van een tijdelijke medewerker bij de griffie (€ 55.000) en de verlenging van de gedoogbeschikking van discotheek Huis van Oranje (€ 11.000). Aan het einde van het jaar 2007 bedroeg de post onvoorziene uitgaven nog € 99.000.

ONVOORZIEN					
Rekening 2006	Begroting voor wijzigingen 2007	Begrotings wijzigingen 2007	Totaal begroting na wijzigingen 2007	Rekening 2007	Verschil 2007
0	165	-67	99	0	99 V

5. Resultaat

Het resultaat van deze jaarrekening bedraagt € 5.521.000 positief. Dit is het resultaat na verwerking van alle uitgevoerde toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. De begroting na wijziging liet een overschot van € 4.747.000 zien. Dit is het gevolg van besluitvorming door uw raad na de vaststelling van de programmabegroting 2007 over tussentijdse raadsvoorstellen, de voorjaarsnota 2007 en de najaarsnota 2007. Het voordelige verschil van € 774.000 is in hoofdlijnen als volgt te verklaren.

Tabel 1

Omschrijving	Voordelig	Nadelig	Saldo
1. Resultaat jaarrekening			5.521
2. Begroot resultaat na wijziging			4.747
3. Te verklaren verschil			774
Verklaringen:			
a. debiteuren soza	7.100	3.097	
b. opschonen staat van activa		4.200	
c. onttrekkingen aan reserves		5.655	
d. vrijval diverse voorzieningen	789		
e. extra dividend BNG	1.800		
f. individuele voorzieningen WMO	1.351		
g. vrijval voorziening Tsbau	426		
h. baggeren	608		
i. gronden en vastgoed	1.320		
j. brandweer	342		
Totaal	13.736	12.952	784

Bedragen x € 1.000

a. Debiteuren Sociale Zaken

De debiteuren van Sociale zaken zijn conform de regelgeving van het BBV opgenomen in de balans per 31 december 2007 onder de post vlottende activa. Het opnemen van de debiteuren sociale zaken heeft een voordelig gevolg van € 7,1 miljoen voor het rekeningsresultaat. Daar tegenover is een verplichte voorziening getroffen voor deze debiteuren. Dit heeft een nadelig gevolg van € 1,1 miljoen voor het rekeningsresultaat. Ook is er een voorziene terugbetalingsverplichting opgenomen in verband met de 75% terugbetalingsregeling BBZ. Dit heeft een nadelig gevolg van € 1.997.000 voor het rekeningsresultaat.

b. Opschonen staat van activa

In de jaarrekening zijn conform de regelgeving van het BBV en de Financiële beheersverordening / de nota activa van de gemeente extra afschrijvingen doorgevoerd. De extra afschrijvingen hebben betrekking op investeringen voor onderhoud, de 1° inrichting van scholen en investeringen kleiner dan € 15.000. Het uitvoeren van deze correctie heeft een nadelig effect op het rekeningsresultaat van € 4,2 miljoen.

c. Onttrekkingen reserves

Zoals gemeld bij het programma bestuur en de algemene dekkingsmiddelen is een aantal geraamde onttrekkingen aan reserves vanwege het opvangen van de hieraan gerelateerde kosten binnen de bestaande budgetten niet uitgevoerd. Dit heeft een nadelig gevolg van € 5.655.000 voor het rekeningsresultaat.

d. Vrijval diverse voorzieningen

Zoals gemeld op de diverse programma's zijn er verschillende voorzieningen vrijgevallen. Dit heeft een voordelig gevolg van € 789.000 voor het rekeningsresultaat.

e. Extra dividend BNG

Zoals gemeld bij de algemene dekkingsmiddelen is er als gevolg van de afbouw van het eigen vermogen van de BNG extra dividend ontvangen. Dit heeft een voordelig gevolg van € 1.800.000 voor het resultaat.

f. Individuele voorzieningen WMO

Zoals gemeld bij het programma dienstverlening zijn de gerealiseerde kosten lager dan geraamd. Dit was een gevolg van een lager beroep op deze middelen en het minder kunnen leveren door de zorgverleners. Dit heeft een voordelig gevolg van € 1.351.000 voor het resultaat.

g. Vrijval voorziening Tsbau

Zoals gemeld bij het programma dienstverlening is door het beëindigen van de hieraan gerelateerde regeling de voorziening Tsbau (tijdelijke stimuleringsregeling bevordering activiteiten uitstroom) vrijgevallen. Dit heeft een voordelig gevolg van € 426.000 voor de jaarrekening.

h. Baggeren

Zoals gemeld bij het programma leefbaarheid is er in 2007 minder gebaggerd als gevolg van de reeds in 2006 vooruit uitgevoerde werkzaamheden. Dit heeft een voordelig gevolg van € 608.000 voor de jaarrekening.

i. Gronden en vastgoed

Zoals gemeld bij het programma ruimtelijke inrichting is er in 2007 een hogere baat gerealiseerd door de huuropbrengsten grondverhuur benzineverkooppunten en de verkoop van gemeentelijke eigendommen. Dit heeft een voordelig effect van € 1.320.000 voor de jaarrekening.

j. Brandweer

Zoals gemeld bij het programma veiligheid en handhaving is er bij de brandweertaken een lagere last ontstaan dan geraamd als gevolg van het niet juist ramen. Dit heeft een voordelig gevolg van € 342.000 voor de jaarrekening.

Incidentele baten en lasten

In het rekeningresultaat zijn de onderstaande incidentele baten en lasten verwerkt.

Tabel 2*Incidentele baten en lasten*

Programma	Begroot baten	Werkelijk baten	Begroot lasten	Werkelijk lasten
1. Inwoners	0	223	0	-333
2. Dienstverlening	0	7.735	0	-3.793
3. Leefbaarheid	0	136	0	-71
4. De wijk	0	57	0	-64
5. Ruimtelijke inrichting	0	6.027	0	-6.039
6. Veiligheid en handhaving	0	57	0	0
7. Bestuur	0	627	0	-4.146
8. Algemene dekkingsmiddelen	3.838	5.664	0	0
Totaal	3.838	20.526	0	-14.446

Bedragen x € 1.000

Enkele grote posten zijn:

2. Dienstverlening:

- a. Opnemen van de soza-debiteuren (€ 7.075.000);
- b. Vrijval van de voorziening TSBAU € 426.000);
- c. Treffen van een voorziening voor eventuele dubieuze debiteuren (€ 1.097.000);
- d. Terugbetalingsverplichting BBZ (€ 1.997.000).

5. Ruimtelijke inrichting:

- a. Grondexploitaties baten (€ 4.467.000);
- b. Verkoop van gemeente eigendommen (€ 1.400.000);
- c. Grondexploitaties lasten (€ 4.233.000);
- d. Storting in voorziening Nieuwe Driemanspolder (€ 1.677.000).

7. Bestuur:

- a. Extra afschrijving op onderhoud, 1^e inrichting van scholen en investeringen kleiner dan € 15.000 (€ 4.146.000).

8. Algemene dekkingsmiddelen (baten):

In de begroting is rekening gehouden met incidentele dividenden van Eneco (€ 3.678.000) en de BNG (€ 160.000). Daarnaast is nog een extra dividend uitgekeerd door de BNG (€ 1.826.000).

Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens

In het kader van de WOPT melden wij dat in dit verslagjaar één persoon een bedrag is toegekend van € 190.319. Het betreft hier een eenmalige uitkering van € 150.000, die is toegezegd als een ontslagvergoeding bij beëindiging van het dienstverband. Het salaris van deze persoon bedraagt over 2007 € 40.319. Het gaat hier om een allround medewerker. De medewerker is in dienst sinds 1 mei 1990 en is op 1 november 2007 uit dienst getreden. De toezegging van de vergoeding is aan de medewerker in 2007 gedaan.

Belastbaar loon 2006: € 43.922

Belastbaar loon 2007: € 40.319

Pensioenbijdrage werkgever 2006: € 7.312

Pensioenbijdrage werkgever 2007: € 6.283

Verschillen tussen begroting en rekening voor resultaatbestemming

Tabel 3

Grote verschillen ten opzichte van de begroting 2007 op resultaat voor bestemming	Verschil	Voordelig / nadelig
1. Inwoners / Sportvoorzieningen	1,0	nadelig
1. Inwoners / Huisvestingsvoorzieningen onderwijs	0,7	voordelig
2. Dienstverlening / Digitaal loket	1,2	voordelig
2. Dienstverlening / Servicecentrum zorgloket	0,4	voordelig
2. Dienstverlening / Bijstand en minimumbeleid	3,6	voordelig
2. Dienstverlening / Individuele voorzieningen WMO	1,5	voordelig
3. Leefbaarheid / Waterbeheer	0,6	voordelig
3. Leefbaarheid / Openluchtrecreatie	0,6	voordelig
3. Leefbaarheid / Milieubeleid	0,4	voordelig
5. Ruimtelijke inrichting / Wonen	0,3	voordelig
5. Ruimtelijke inrichting / Gronden en vastgoed	1,4	voordelig
5. Ruimtelijke inrichting / Grondexploitaties	0,7	nadelig
6. Handhaving / Brandweertaken	0,3	voordelig
7. Bestuur / Beleid, strategie en control	0,7	nadelig
7. Bestuur / Algemene lasten en baten	3,7	nadelig
8. Algemene dekkingsmiddelen / Algemene uitkering gem. fonds	1,4	voordelig
8. Algemene dekkingsmiddelen / Dividenden	1,8	voordelig
8. Algemene dekkingsmiddelen / BCF	0,3	voordelig
8. Algemene dekkingsmiddelen / Overig	0,3	voordelig
Overige afwijkingen op budgetten	0,4	voordelig
Totaal	9,1	voordelig

Bedragen x € 1 miljoen

De bepaling van het resultaat vóór bestemming van de rekeningcijfers ten opzichte van de begroting 2007 is als volgt weer te geven:

Totaal van de grote voordelige verschillen	€ 15,2 V
Totaal van de grote nadelige verschillen	€ 6,1 N
Totaal resultaatbepaling vóór bestemming	€ 9,1 V

Het saldo van de voor- en nadelige verschillen bedraagt € 9,1 miljoen voordelig. Enkele grote posten zijn:

1. Inwoners:

Sportvoorzieningen diversen (€ 1,0 miljoen N)

2. Dienstverlening:

a. Invoering Digitaal loket heeft vertraging op de onderdelen Midoffice, digitalisering van vergunningsprocessen en landelijke vertraging oplevering E-loket (€ 1,2 miljoen V);

b. Ondermeer voor het opnemen van debiteuren Sociale zaken, het treffen van een voorziening voor oninbaarheid van de vorderingen en het opvoeren van een terugbetalingsverplichting (respectievelijk € 7,1 miljoen V, € 1,1 miljoen N en € 2,0 miljoen N);

c. De uitgaven op individuele voorzieningen WMO hebben door minder zorguren tot een gunstiger resultaat geleid (€ 1,5 miljoen V)

5. Ruimtelijke inrichting:

Verkoop van gemeentelijke eigendommen (€ 1,4 miljoen V)

7. Bestuur:

a. Extra afschrijving op onderhoud, 1^e inrichting van scholen en investeringen kleiner dan € 15.000 (€ 4,2 miljoen N);

b. Vrijval diverse voorzieningen (€ 0,5 miljoen V).

8. Algemene dekkingsmiddelen:

a. Uitkering extra dividend BNG (€ 1,8 miljoen V)

Verschillen tussen begroting en rekening na resultaatbestemming**Tabel 4**

Grote verschillen ten opzichte van de begroting 2007 op resultaat na bestemming	Vershil	Voordelig / nadelig
2. Dienstverlening / Maatschappelijke dienstverlening	0,2	nadelig
2. Dienstverlening / WMO	0,2	nadelig
3. Leefbaarheid / Waterbeheer	0,3	nadelig
3. Leefbaarheid / Riolering	0,2	nadelig
3. Leefbaarheid / Afval	0,2	voordelig
5. Ruimtelijke inrichting / Onderhoud wegen en kunstwerken	0,6	nadelig
7. Bestuur / Algemene lasten en baten	5,5	nadelig
8. Algemene dekkingsmiddelen	1,0	nadelig
Overige afwijkingen op andere reserves	0,5	nadelig
Totaal	8,3	nadelig

Bedragen x € 1 miljoen

De resultaatbepaling na bestemming van de rekeningcijfers ten opzichte van de begroting 2007 is als volgt weer te geven:

Totaal van de grote voordelige verschillen	€ 0,2 V
Totaal van de grote nadelige verschillen	€ 8,5 N
Totaal resultaatbepaling vóór bestemming	€ 8,3 N

Het saldo van de voor- en nadelige verschillen bedraagt € 8,3 miljoen nadelig. Enkele grote posten zijn:

3. Leefbaarheid:

Onttrekking aan reserve baggeren (€ 0,3 miljoen N)

5. Ruimtelijke inrichting:

Onttrekking aan reserve onderhoud wegen (€ 0,6 miljoen N)

7. Bestuur:

a. Storting in reserve dekking afschrijvingslasten (€ 2,5 miljoen N)

b. Onttrekking aan reserve dekking afschrijvingslasten (2,4 miljoen V)

c. Onttrekking algemene reserve vrij besteedbaar (5,4 miljoen N)

8. Algemene dekkingsmiddelen

Onttrekking reserve spreiding uitname algemene uitkering in verband met BTW-compensatiefonds (€ 1,0 miljoen N)

Verwerking structurele effecten

De (beperkte) structurele effecten uit de analyse van de jaarrekening 2007 zijn meegenomen bij de samenstelling van de voorjaarsnota 2008 (dit zijn o.a. kapitaallasten, algemene uitkering).

6. Balans

Balans per 31 december 2007

Activa	31-dec-06	31-dec-07	Passiva	31-dec-06	31-dec-07
Immateriële vaste activa	196	120	Eigen vermogen		
Materiële vaste activa			- algemene reserves	49.631	54.168
- economisch nut	91.889	100.925	- overige bestemmingsres.	56.473	58.141
- maatschappelijk nut	12.828	13.541	- saldo na bestemming	4.931	5.521
- in erfpacht	362	362			
Financiële vaste activa			Voorzieningen	12.615	18.090
Kapitaalverstrekkingen aan:			Vaste schulden	20.096	17.687
- deelnemingen	5.691	5.691			
- gemeenschappelijke regelingen	5.672	5.672			
Leningen aan:					
- woningbouwcorporaties	10.722	9.583			
- overige langlopende leningen	574	365			
- overige uitzettingen	3.052	3.042			
- bijdrage aan activa van derden	2.890	2.581			
Vlottende activa			Vlottende passiva		
- voorraden	1.734	9.930	- kortlopende schulden	8.468	9.244
- vorderingen openbare lichamen	7.739	11.818			
- verstrekte kasgeldleningen	11.121	3.055			
- overige vorderingen	3.718	7.192			
- liquide middelen			- liquide middelen	3.901	7.317
- overlopende activa	3.103	2.136	- overlopende passiva	5.176	5.846
Totaal activa	161.291	176.014	Totaal passiva	161.291	176.014
Gewaarborgde geldleningen diverse instellingen				70.722	58.292
Gewaarborgde geldleningen eigen woningbezit				13.215	9.297

Bedragen x € 1.000

Toelichting op de balans

Waarderingsgrondslagen

Vaste activa

De algemene grondslag voor afschrijving op vaste activa is gebaseerd op de lineaire wijze van afschrijven.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan een jaar na ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs.

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. De activa worden een jaar na het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening geen wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

Bij de waardering wordt rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Tabel 1

	Afschrijvingstermijn (in jaren)
Gronden en terreinen	n.v.t.
Woningen	4-40
Bedrijfsgebouwen	10-40
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	10-60
Vervoermiddelen	5-10
Machines, apparaten en installaties	3-25
Overige materiële vaste activa	5-40

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Overeenkomstig de op 28 oktober 2003 door de gemeenteraad vastgestelde beleidsnota kunnen infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken worden geactiveerd en afgeschreven tot maximaal 25 jaar. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd. In 2008 wordt een geactualiseerde nota activabeleid aan de gemeenteraad aangeboden.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs vindt afwaardering plaats. De actuele waarde ligt boven de verkrijgingsprijs.

Vlottende activa

Vorraden

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten.

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders wordt jaarlijks geactualiseerd. De voorzieningen met betrekking tot grondexploitaties zijn gewaardeerd op de contante waarde. Alle onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In 2008 wordt verder invulling gegeven aan de meerjaren onderhoudsplanning. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Immateriële vaste activa

Dit betreft de investeringskosten voor onderzoek en ontwikkeling ten behoeve van toekomstige activa. Voor zover geen reserves en voorzieningen voor de dekking van deze kosten zijn aangewezen, vindt afschrijving van de kosten met inachtneming van het BBV plaats in maximaal vijf jaren. Het verloop van de immateriële vaste activa gedurende 2007 ziet er als volgt uit:

Tabel 2

	Boekwaarde aanvang	Vermeerdering	Vermindering	Afschrijving	Extra afschrijving	Boekwaarde einde
Onderzoek en ontwikkeling	196	0	0	-76	0	120

Bedragen x € 1.000

Materiële vaste activa met economisch nut

De specificatie van de materiële vaste activa met economisch nut ziet er als volgt uit:

Tabel 3

	Boekwaarde aanvang	Vermeerdering	Bijdragen van derden	Afschrijving	Extra afschrijving	Boekwaarde einde
Gronden en terreinen	651	0	0	-78	-39	534
Woningen	252	0	0	-2	0	250
Bedrijfsgebouwen	56.723	6.573	-76	-2.271	-3.418	57.531
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	24.636	7.264	-117	-867	-25	30.891
Vervoermiddelen	3.057	933	0	-910	-31	3.049
Machines, apparaten en installaties	3.616	1.908	0	-682	-247	4.595
Overige materiële vaste activa	2.954	1.847	0	-482	-244	4.075
Totaal	91.889	18.525	-193	-5.292	-4.004	100.925

Bedragen x € 1.000

Gronden en terreinen

De afschrijvingen op dit onderdeel hebben een normaal verloop.

Bedrijfsgebouwen

In 2007 is per saldo circa € 6,6 miljoen in bedrijfsgebouwen geïnvesteerd. Globaal verdeeld in € 3,6 miljoen voor onderwijs, € 0,7 miljoen voor brandveiligheid, € 0,8 miljoen voor het realiseren van een scoutinggebouw, € 0,8 miljoen voor sportvoorzieningen, € 0,5 miljoen voor gemeentelijke gebouwen en € 0,2 miljoen kleinere investeringen.

Als enkele grotere investeringen kunnen worden genoemd: € 1,1 miljoen nieuwbouw basisschool de Lusthof, € 0,7 miljoen Club- en kleedgebouw Westvliet, € 0,5 miljoen bouw Brede school, € 0,5 miljoen bouw wijkonderkomen Rodelaan. De extra afschrijving heeft betrekking op "onderhoud, 1^e inrichting van scholen en investeringen kleiner dan € 15.000" welke volgens de regelgeving niet geactiveerd worden tot een bedrag van € 3,1 miljoen enkele investeringen welke zijn ondergebracht bij grondexploitaties € 0,3 miljoen.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

De investeringen bedragen in 2007 € 7,3 miljoen, hiervan is € 3,7 miljoen besteed aan rioleringswerken, € 2,9 miljoen aan sportvoorzieningen en € 0,7 miljoen voor begraafplaatsen.

Vervoermiddelen

De investeringen in 2007 bedragen € 0,9 miljoen en hebben betrekking op de aanschaf en/of vervanging van bedrijfsvoertuigen, waaronder diverse vrachtauto's, veegmachines, tractoren, brandweervoertuigen, rollend materieel voor de gladheidbestrijding (€ 360.000) en WVG voorzieningen (€ 540.000).

Machines, apparaten en installaties

De investeringen in 2007 bedragen € 1,9 miljoen. Voor de Brandweer is € 0,2 miljoen, voor verkeersregelinstanties is € 0,2 miljoen en voor de sport is ruim € 0,1 miljoen uitgegeven. Verder zijn hier naast enkele uitgaven voor installaties in gemeentelijke gebouwen € 0,3 miljoen, voornamelijk kosten voor aanschaf en vervanging van automatiseringsapparatuur (netwerkserver, geheugenschijven, laptops, personal computers, e.d.) verantwoord tot een bedrag van € 1,1 miljoen. De extra afschrijving € 0,2 miljoen heeft betrekking op "onderhoud en investeringen kleiner dan € 15.000" welke volgens de regelgeving niet geactiveerd worden.

Overige materiële vaste activa

De investeringen bedragen in 2007 € 1,8 miljoen. De uitgaven voor het Speelruimteplan (€ 931.000), de voorzieningen in gemeentelijke gebouwen (€ 124.000) en voor de WVG woonvoorzieningen (€ 63.000) zijn op deze post opgenomen.

De extra afschrijving tot een bedrag van € 228.000 heeft betrekking op "onderhoud en 1^e inrichting van scholen" welke volgens de regelgeving niet geactiveerd worden.

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut

De specificatie van de materiële vaste activa met maatschappelijk nut ziet er als volgt uit:

Tabel 4

	Boekwaarde aanvang	Vermeerdering	Bijdragen van derden	Afschrijving	Extra afschrijving	Boekwaarde einde
Gronden en terreinen	355	0	0	0	0	355
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	12.263	3.786	-1.115	-1.176	-712	13.046
Overige materiële vaste activa	210	347	-80	-116	-221	140
Totaal	12.828	4.133	-1.195	-1.292	-933	13.541

Bedragen x €

1.000

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

De investeringen in 2007 tot een bedrag van € 3,8 miljoen hebben betrekking op de door de gemeente uitgevoerde civieltechnische werken aan wegen en groenvoorzieningen. Daarnaast zijn subsidies van derden ontvangen tot een bedrag van € 1,1 miljoen.

De belangrijkste mutaties betreffen de herinrichting van straten /groenvoorzieningen (€ 869.000), de reconstructie Prinsensingel / Heuvelweg (€ 957.000), voorzieningen aan de openbare verlichting (€ 275.000) en beschoeiingen / reparatie van bruggen (€ 159.000), asfaltdeklagen, etc. (€ 445.000).

Een deel van de investeringen wordt gedekt ten laste van de reserves. De betreffende uitgaven zijn als (extra) afschrijving ten laste van de diverse programma's (€ 251.000) gebracht.

Tevens is extra afgeschreven € 461.000 op "onderhoud en investeringen kleiner dan € 15.000" welke volgens de regelgeving niet geactiveerd worden.

Overige materiële vaste activa

Onder deze rubriek zijn uitgaven geboekt voor de vervanging van speelvoorzieningen, zitbanken en afvalbakken. Daarnaast zijn investeringen gedaan voor de aanleg van een Skatepark € 249.000, waarvan de uitgaven via extra afschrijving ten laste van de exploitatie zijn gebracht € 160.000.

Materiële vaste activa in erfpacht

De waarde van de materiële vaste activa in erfpacht bedraagt in 2007 € 0,362 miljoen.

Financiële vaste activa

De specificatie van de financiële vaste activa is als volgt:

Tabel 5

	Boekwaarde aanvang	Vermeerdering	Vermindering	Aflossing	Extra aflossing	Boekwaarde einde
Kapitaalverstrekingen:						
- deelnemingen	5.691	0	0	0	0	5.691
- gemeenschappelijke regelingen	5.672	0	0	0	0	5.672
Totaal kapitaalverstrekingen	11.363	0	0	0	0	11.363
Leningen woningbouwcorporaties	10.722	0	0	-1.139	0	9.583
Overige langlopende geldleningen	574	0	0	-53	-156	365
Overige uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer	3.052	0	0	-10	0	3.042
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.890	0	-274	-35	0	2.581
Totaal financiële vaste activa	28.601	0	-274	-1.237	-156	26.934

Bedragen x € 1.000

Kapitaalverstreking aan deelnemingen

De specificatie van de post deelnemingen is als volgt:

Tabel 5.1

	Boekwaarde aanvang	Boekwaarde einde
Aandelen NV Eneco	4.667	4.667
Aandelen Duinwaterleidingbedrijf Zuid-Holland (DZH)	558	558
Aandelen NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	461	461
Aandelen Coördinatie Afvalverwijdering Zuid-Holland (CAZH)	5	5
Totaal van de deelnemingen	5.691	5.691

Bedragen x € 1.000

De gemeente is in bezit van 170.776 aandelen à € 100 van Eneco.

De gemeente is in bezit van 251.281 aandelen Duinwaterleidingbedrijf Zuid-Holland (DZH).

Tevens bezit de gemeente 203.190 aandelen NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) à 2,50 (nominaal).

De gemeente is voor 25% medeaandeelhouder in een samenwerkingsverband in afvalverwerking genaamd Coördinatie Afvalverwerking Zuid-Holland (CAZH), met een gestort bedrag van € 4.500.

De boekwaarde van voormelde aandelen is gebaseerd op de oorspronkelijke verkrijgingswaarde.

Leningen aan gemeenschappelijke regelingen

Dit onderdeel bestaat uit één lening van € 5.672.000 aan het Stadsgewest Haaglanden. De waardering van de lening bedraagt conform een overzicht van het Stadsgewest op basis van de hoofdsom en opgelopen rente € 6.742.000. Het bedrag op de balans behoeft derhalve niet te worden aangepast. Op de lening wordt conform afspraak niet afgelost.

Leningen aan woningbouwcorporaties

De leningen aan woningbouwverenigingen worden conform de overeengekomen aflossingschema's terugbetaald aan de gemeente. In 2007 zijn geen nieuwe leningen verstrekt.

Overige langlopende leningen

De specificatie van de overige langlopende geldleningen ziet er als volgt uit:

Tabel 5.2

	Boekwaarde aanvang	Vermeerdering	Vermindering	Aflossing	Extra aflossing	Boekwaarde einde
Hypothecaire geldleningen ambtenaren	446	0	0	-39	-58	349
Overige leningen	128	0	0	-14	-98	16
Totaal	574	0	0	-53	-156	365

Bedragen x € 1.000

De aan het gemeentepersoneel verstrekte hypothecaire geldleningen voor de aanschaf van een eigen woning worden van betrokkenen gedurende de betreffende looptijd van de leningen terugontvangen. In 2007 hebben 2 personeelsleden de lening extra afgelost. Per ultimo 2007 staan nog 13 geldleningen uit. De gemeente verstrekt sinds 2002 geen nieuwe hypothecaire geldleningen meer aan het eigen personeel.

Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN) zet op voordracht van de gemeente leningen uit in de sector volkshuisvesting. De gemeente heeft de opbrengst uit de verkoop aandelen "Bouwfonds" tot een totaalbedrag van € 2.982.000 gebruikt voor storting in het fonds in de vorm van een lening. De laatste storting heeft in 2005 plaatsgevonden. De waardering op grond van de saldooverklaringen per 31 december 2007 van het SVN bedraagt inclusief opgebouwde rente € 3.249.000. Het bedrag op de balans behoeft derhalve niet te worden aangepast.

Daarnaast is in 2006 een vordering ingesteld € 70.000. Deze vordering heeft een looptijd tot en met het jaar 2013. Jaarlijks wordt een bedrag in rekening gebracht van € 10.000. Het restantbedrag per 31 december 2007 bedraagt € 60.000.

Tabel 5.3 Bijdragen aan activa in eigendom van derden

	Boekwaarde aanvang	Vermeerdering	Vermindering	Aflossing	Extra aflossing	Boekwaarde einde
Activa in eigendom van derden	339	0	0	-35	0	304
Budget Woninggebonden Subsidies	2.551	0	-274	0	0	2.277
Totaal bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.890	0	-274	-35	0	2.581

Bedragen x € 1.000

Door het Rijk zijn in het kader van het Besluit Woninggebonden Subsidies (BWS) budgetten beschikbaar gesteld. Jaarlijks wordt een deel van de toegekende budgetten door het Rijk/Stadsgewest Haaglanden uitbetaald, het resterende deel van de toekenning wordt als langlopende vordering opgenomen.

Flottende activa

Voorraden

De gemeente heeft geen “nog niet in exploitatie genomen bouwgronden” en “overige grond- en hulpstoffen” en zijn derhalve niet in de balans opgenomen.

De specificatie van de voorraden (grondexploitaties) is als volgt:

Tabel 6

	Boekwaarde aanvang	Vermeerdering	Vermindering	Boekwaarde einde
Grondexploitaties	1.734	8.821	-625	9.930

Bedragen x € 1.000

De uitgaven (€ 8,9 miljoen) en inkomsten (€ 4,3 miljoen en +/- € 3,7 miljoen verrekening met de gemeente) zijn geactiveerd en bijgeschreven op de balanswaarde van de grondexploitaties. In 2007 zijn drie grondexploitaties afgesloten, zijnde Rodelaan, Marcellus Emantslaan en het Damcentrum (gemeentelijke exploitatie - VTU). Het resultaat van de drie afgesloten complexen wordt voorgelegd aan de gemeenteraad (bij resultaatbestemming) om te verrekenen met de algemene reserve met bufferfunctie grondexploitaties.

Tevens zijn voorzieningen beschikbaar ter afdekking van mogelijke toekomstige tekorten voor het Damcentrum (€ 2.553.000), Lusthofstraat (€ 3.000) en Prinsenhof (€ 4.227.000). De dekking voor het (aanvullend) vormen van deze voorzieningen wordt ook voorgelegd aan de gemeenteraad (bij resultaatbestemming) en vindt plaats ten laste van de reserves Prinsenhof en grondexploitatie.

In de paragraaf Grondbeleid wordt verder ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen van de grondexploitaties en het daarbij behorende overzicht van reserves en voorzieningen. Hieronder volgt het overzicht van de grondexploitaties op basis van de balanspositie ultimo 2007:

Tabel 6.1

Resultaat grondexploitaties <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Resultaat eindwaarde	Resultaat contante waarde	Jaarrekening 31-12-2007	Eindwaarde datum
1. Raadhuiskwartier	+ 140	+ 125	- 36	31-12-2009
2. Rietvink gemeentewerf /Rozenlaan	+ 489	+ 418	- 1.692	31-12-2011
3. Sijtwende	- 57	-50	- 138	31-12-2007
4. Prinsenhof	- 4.755	- 4.227	- 4.736	31-12-2009
5a. Leidschendam-Centrum gemeente	- 3.373	- 2.553	- 3.452	31-12-2010
5b. Leidschendam-Centrum VOF*	+ 994	+830	n.v.t.	31-06-2012
6. Duivenvoordecorridor	+ 75	+ 54	- 559	31-12-2013
7. Lusthofstraat	- 3	- 3	+ 683	31-12-2008
Totaal	-6.490	- 5.406	- 9.930	

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarden en worden als volgt gespecificeerd:

Tabel 7

		Boekwaarde einde
Vorderingen op publiekrechtelijke lichamen	307	2.740
Vorderingen Rijksbelastingen	7.432	9.078
Totaal vorderingen openbare lichamen	7.739	11.818
Verstrekte kasgeldleningen	11.121	3.055
Debiteuren algemeen	3.926	3.181
Debiteuren Soza	129	7.139
Betaalde waarborgsommen	17	17
Sub-totaal debiteuren	4.072	10.337
AF: voorziening voor oninbare debiteuren	-354	-1.148
AF: terugbetaling i.v.m. 75% regeling BBZ	0	-1.997
Totaal overige vorderingen	3.718	7.192
Totaal	22.278	22.065

Bedragen x € 1.000

Vorderingen Rijksbelasting

Deze post bevat € 57.000 van de nog te betalen BTW over 2007 en wordt een bedrag van € 9.135.000 vanuit het BTW-Compensatiefonds ultimo juni 2007 ontvangen.

Verstrekte kasgeldleningen

Per balansdatum is één deposito verantwoord welke is afgesloten bij BNG Capital Management van € 3 miljoen met een looptijd van 4 december 2007 tot 4 februari 2008.

Debiteuren

De vorderingen op debiteuren per 31 december 2007 zijn onder te verdelen in Algemene vorderingen, Belastingvorderingen en Vorderingen Soza.

Tabel 7.1

Debiteuren	Waarde per ultimo 2007	Waarde per ultimo feb. 2008
Vorderingen algemeen en publiekrechtelijke lichamen	5.030	964
Belastingvorderingen	891	511
Vorderingen Sociale zaken	7.139	n.v.t.

Bedragen x € 1.000

Ultimo 2007 is een voorziening getroffen van € 48.000 voor het risico van mogelijk oninbare vorderingen algemeen en belastingvorderingen. Deze voorzieningen zijn conform de voorschriften in mindering gebracht op het bedrag van de vorderingen op de balans. De voorzieningen zijn gebaseerd op een risicoanalyse van de openstaande posten.

Voor het jaar 2007 is voor vorderingen algemeen / belastingvorderingen een voorziening van € 355.000 beschikbaar. Van de voorziening is daadwerkelijk afgeboekt € 284.000 als oninbare vorderingen. De vrijval om de voorziening op het gewenste niveau te brengen per ultimo 2007 bedraagt € 23.000. Ultimo 2007 bedraagt de voorziening € 48.000.

De vorderingen Sociale zaken zijn ultimo 2007 op de balans opgevoerd en is gelijktijdig een voorziening getroffen tot een bedrag van € 1.100.000. Daarnaast is op grond van de 75% regeling bij de BBZ een correctie op de debiteurenpositie doorgevoerd van € 1.997.000.

Vorderingen Rijksbelastingen

Deze post bevat € 57.000 van de nog te betalen BTW over 2007 en wordt een bedrag van € 9.135.000 vanuit het BTW-Compensatiefonds ultimo juni 2007 ontvangen.

Verstrekte kasgeldleningen

Per balansdatum is één deposito verantwoord welke is afgesloten bij BNG Capital Management van € 3 miljoen met een looptijd van 4 december 2007 tot 4 februari 2008.

Overlopende activa

De posten op de balans per ultimo 2006 zijn in de loop van het jaar 2007 afgewikkeld. Enkele grote overlopende posten per ultimo 2007 zijn: een verwachte uitkering uit het gemeentefonds van € 504.000, afrekening met gemeenten / ministerie van bijdragen SOZA € 155.000, nog op te leggen belastingen € 88.000, nog te ontvangen eigen bijdragen WMO € 427.000 en een nog te ontvangen subsidie van het Stadsgewest Haaglanden € 342.000.

Eigen vermogen

In artikel 43 van het BBV is gedefinieerd wat onder een reserve moet worden verstaan.

Reserves worden onderscheiden in:

- algemene reserves
- bestemmingsreserves

Het verloop van de reserves in 2007 is als volgt:

Tabel 8

	Boekwaarde begin	Toe- voegingen	Ont- trekkingen	Resultaat bestemming voorgaand boekjaar	Verminderings- ivm afschrijvingen activa	Boekwaarde einde
Algemene reserve						
Vrij besteedbaar	360	4	-512	4.931		4.783
Inkomensfunctie	39.231		-	-	-	39.231
Bufferfunctie	7.480	94		-	-	7.574
Grondexploitatie	2.560	32	-12	-	-	2.580
Totaal algemene reserve	49.631	130	-524	4.931	-	54.168
Bestemmingsreserves						
Reserve Sijtwende	2.879	36	-	-	-	2.915
Reserve herinrichting sportparken	999	12	-1.011	-	-	-
Reserve bodemsanering	3.596	45	-37	-	-	3.604
Reserve onderhoud wegen	1.484	19	-	-	-250	1.253
Reserve baggeren	210	3	-	-	-	213
Fonds BOR	5.946	74	-	-	-	6.020
Reserve volkshuisvesting	2.079	41	-	-	-	2.120
Reserve monumentenzorg	146	2	-30	-	-	118
Res. revitalisering Prinsenhof	4.773	60	-	-	-	4.833
Res uitvoering VVP	1.601	20	-16	-	-	1.605
Reserve inhuur politiesurveillanten	125	2	-127	-	-	-
Gemeentelijk sociaal fonds	29		-4	-	-	25
Reserve inkomensdeel WWB	1.446	222	-279	-	-	1.389
Reserve opleidingsplan WIN	174	2	-	-	-	176
Reserve minderhedenbeleid	263	3	-44	-	-	222
Reserve aankoop kunstwerken	315	4	-11	-	-	308
Trekvlittrace	186	82	-	-	-	268
Reserve vrijwilligersfeest	3	24	-	-	-	27
Andere voorz. Gymnastieklokalen	33	-	-	-	-	33
Res nieuwbouw Lusthofschool/Driem.	1.962	25	-	-	-	1.987
Reserve dekking afschrijvingslasten	3.627	5.114	-	-	-226	8.515
Reserve BTW compensatiefonds	3.485	-	-381	-	-	3.104
Reserve Fusiekosten	237	3	-213	-	-	27
Reserve opvullen categoriaal jeugdb.	700	9	-12	-	-	697
Reserve skatepark	350	4	-	-	-249	105
Reserve binnensport	2.000	25	-	-	-50	1.975

	Boekwaarde begin	Toe- voegingen	Ont- trekkingen	Resultaat bestemming voorgaand boekjaar	Verminderen ivm afschrijvingen activa	Boekwaarde einde
Reserve uitvoering motie WMO	750	9	-	-	-	759
Reserve parkeergarage LDC	1.100	14	-	-	-	1.114
Reserve museum	500	6	-25	-	-	481
Reserve monumenten	1.000	13	-	-	-	1.013
Reserve sociale woningbouw	1.000	13	-	-	-	1.013
Reserve cameratoezicht	200	2	-	-	-	202
Reserve toekomstige ontwikkelingen	6.000	75	-120	-	-	5.955
Reserve dekking incidentele kosten	1.999	6	-	-	-556	1.449
Reserve spreiding uitn. AU ivm BCF	3.000	-	-	-	-	3.000
Egalisatiereserve rioleringen	1.061	13	-21	-	-	1.053
Egalisatieres. Afvalstoffenheffing	1.216	15	-668	-	-	563
Totaal bestemmingsreserves	56.473	5.997	-2.999	-	-1.331	58.141
Totaal generaal	106.104	6.127	-3.523	4.931	-1.331	112.309

Bedragen x € 1.000

De koopkracht van bepaalde reserves wordt op peil te gehouden door de inflatie (in 2007 1,25%) toe te voegen. Het inflatiepercentage is gelijk aan de toegestane inflatie voor de gemeentebegroting 2007 en afgeleid van de macro-economische ontwikkelingen.

Onderstaand wordt puntsgewijs op enkele belangrijke mutaties in de reserves ingegaan:

Algemene reserves

- De *algemene reserve Vrij besteedbaar* bestaat uit vermogensbestanddelen die de gemeenteraad vrij kan aanwenden, waaraan dus geen bestemming is gegeven. Het rekeningresultaat 2006 € 4.931.000 is toegevoegd aan de reserve. Daarnaast is € 475.000 is onttrokken en toegevoegd aan de reserve dekking afschrijvingslasten ten behoeve van een sportaccommodatie. Vervolgens wordt dit bedrag aangewend om de kapitaallasten te dekken van investeringen met economisch nut waarvan is besloten deze ten laste van de algemene reserve vrij besteedbaar te brengen. Een bedrag van € 37.000 is onttrokken voor de dekking van een extra subsidie aan Midvliet.
- De *algemene reserve met Inkomensfunctie* genereert rente-inkomsten die structureel als algemeen dekkingsmiddel in de exploitatie worden ingezet. De aanwendbaarheid van dit onderdeel van de algemene reserve is daarom geblokkeerd, omdat een onttrekking aan deze reserve direct budgettaire consequenties heeft.
- De *algemene reserve met Bufferfunctie* heeft tot doel de financiële gevolgen van calamiteiten en risico's op te vangen. In 2007 hebben geen mutaties plaatsgevonden.
- De *algemene reserve Grondexploitatie* heeft als algemene doelstelling de financiële risico's af te dekken die zijn verbonden aan grondexploitaties. In 2007 is een bedrag van € 12.000 onttrokken voor de dekking van de kosten van een onderzoek in Stompwijk. In de reserve is geormerkt een bedrag van € 351.005 voor de toekomstige realisering van het park Marcellus Emantslaan.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves bevatten middelen die door de raad zijn bestemd voor een specifiek doel. De belangrijkste mutaties in de bestemmingsreserves zijn als volgt:

- De *reserve Sijtwende* wordt aangewend voor investeringen in de openbare ruimte van het plangebied.
- De *reserve Herinrichting sportparken* is ingesteld voor de dekking van de investering in kunstgrasvelden op sportpark de Kastelenring. In 2007 is het saldo van de reserve € 1.011.000 overgebracht naar de reserve dekking afschrijvingslasten om de investering van de kunstgrasvelden (gedeeltelijk) te kunnen dekken. De reserve is ultimo 2007 opgeheven.
- De *reserve Bodemsanering* is ingesteld ter dekking kosten welke niet ten laste van de ISV gebracht kunnen worden.
- De *reserve Onderhoud wegen* is ingesteld ter dekking van kosten van reconstructie en levensduur verlengende maatregelen voor asfaltwegen. Een bedrag van € 250.000 is onttrokken voor de dekking van de kosten van de afschrijving van vervanging en reconstructie van diverse asfaltwegen.
- De *reserve Baggeren* is ingesteld voor het dekken van kosten van een inhaalslag van baggerwerkzaamheden.
- De *reserve fonds Bereikbaarheids Offensief Randstad* is ingesteld ter dekking van grote infra-structurele maatregelen.
- De *reserve Volkshuisvesting* wordt aangehouden ter dekking van financiële risico's en het Besluit Woninggebonden Subsidies (BWS).
- De *reserve Monumentenzorg* is ingesteld ter dekking van de kosten van het gemeentelijke monumentenbeleid en bijdragen in de kosten van monumenten.
- De *reserve Vitalisering Prinsenhof* wordt ingezet als bijdrage in de grondexploitatie Prinsenhof.
- De *reserve Uitvoering verkeers- en vervoersplan* is ingesteld ter dekking van de te maken kosten voor dit plan.
- De *reserve Inhuur politie-surveillanten* is ingesteld voor de tijdelijke inhuur van personeel voor de periode 2004 – 2007. Hiervoor is € 127.000 onttrokken als een bijdrage aan de exploitatie. De reserve is ultimo 2007 opgeheven.
- De *reserve Gemeentelijk sociaal fonds* is ingesteld voor de financiering van de schuldhulpverlening.
- De *reserve Inkomensdeel WWB* heeft als doel nadelen in de exploitatie in volgende jaren op te vangen. Aan de reserve is per saldo een bedrag van € 76.000 onttrokken om de exploitatie budgettair neutraal te laten verlopen. Een storting in de reserve van € 299.000 is het gevolg van een overschot op het i-deel van € 204.000 en een bedrag uit de reserve BTW-Compensatiefonds van € 95.000. Een onttrekking van € 374.000 is het gevolg van de kosten van extra inzet capaciteit bij de afdeling Sociale zaken € 236.000, Bijzondere bijstand € 84.000 en de Ooievaarspas € 54.000.
- De *reserve Stimuleringsuitkering vluchtelingen* is ingesteld ter dekking van kosten vluchtelingen en uitgeprocedeerde asielzoekers.
- De *reserve Opleidingsplan WIN* is ingesteld ter dekking van opleidingskosten nieuwkomers.
- De *reserve Minderhedenbeleid* is ingesteld ter dekking van de uitvoeringskosten. Een bedrag van € 44.000 is onttrokken voor de dekking van de kosten van projecten.
- De *reserve Aankoop kunstwerken* is ingesteld voor aankopen van belangrijke kunstvoorwerpen en ter dekking van de kosten van het uitreiken van de kunstprijzen.
- De *reserve Trekvluettrace* is ingesteld ter dekking van de door de gemeente Den Haag voorgefinancierde voorbereidingskosten. Aan de reserve is € 80.000 toegevoegd ten laste van de exploitatie vanwege te verwachten hogere kosten.
- De *reserve Vrijwilligersfeest* is ingesteld ter egalitatie van de kosten van het feest (één maal per drie jaar).

- De *reserve Andere voorzieningen gymlokalen* is ingesteld voor de instandhouding van de gymlokalen.
- De *reserve Nieuwbouw Lusthofschool / Driemaster* is ingesteld ter dekking van de gedeeltelijke kosten van de nieuwbouw.
- Aan de *reserve Dekking afschrijvingslasten* is voor toekomstige afschrijvingen op investeringen toegevoegd uit de reserve Herinrichting sportparken voor kunstgras Kastelenring € 1.011.000, uit de reserve Speelruimteplan voor het Speelruimteplan 2005 € 280.000, voor de Brede School € 2.700.000, uit de algemene reserve Vrij besteedbaar voor een aanvullende investering in accommodatie Sparta € 475.000, uit de reserve Fusiekosten voor PID € 213.000 en voor binnensport € 50.000. Ten gunste van de exploitatie is vanwege afschrijvingen op investeringen economisch nut een bedrag van € 226.000 onttrokken.
- In 2003 is de *reserve BTW compensatiefonds (BCF)* gevormd door een storting van € 5 miljoen ten laste van de exploitatie. Deze middelen betreffen de in 2003 éénmalig niet doorgevoerde verlaging van de algemene uitkering die het gevolg is van de invoering van het BCF. De reserve wordt de komende jaren ten gunste van de exploitatie gebracht om de gevolgen van het BCF deels te compenseren. De jaarlijkse onttrekking is gebaseerd op het verloop van de kapitaallasten van investeringen die vóór 2003 zijn geactiveerd en dus nog BTW bevatten. De onttrekking bedraagt € 381.000.
- De *reserve Fusiekosten* is ingesteld ter dekking van kosten van toekomstige ontwikkelingen. Een bedrag van € 213.000 is onttrokken voor de dekking van de investeringen PID en hiervoor toegevoegd aan de reserve dekking afschrijvingslasten.
- De *reserve Opvullen categoriaal jeugdbeleid* is ingesteld voor het realiseren / uitvoeren ten behoeve van Centra voor Jeugd en Gezin.
- De *reserve Skatepark* is ingesteld ter dekking van de kosten voor het realiseren van een skatepark. Een bedrag van € 249.000 is onttrokken voor de dekking van de kosten.
- De *reserve Binnensport* is ingesteld voor het verbeteren van het aanbod en de kwaliteit van binnensportaccommodaties. Een bedrag van € 50.000 is onttrokken en toegevoegd aan de reserve dekking afschrijvingslasten voor de dekking van de kapitaallasten van een voorbereidingskrediet voor een onderzoek in het kader van binnensport.
- De *reserve Uitvoering motie WMO* is ingesteld om het voorzieningenpeil van voor de invoering van de WMO te handhaven.
- De *reserve Toekomstige parkeergarage Leidschendam centrum* is ingesteld ter dekking van een mogelijk exploitatietekort in de aanloopfase.
- De *reserve Museum* is ingesteld voor de totstandkoming van één museumorganisatie voor geschiedenis en beeldende kunst.
- De *reserve Monumenten* is ingesteld voor de instandhouding van monumenten door middel van subsidies en projecten om de cultuurhistorie te verankeren binnen het beleid van de gemeente.
- De *reserve Sociale woningbouw* is ingesteld om de verhouding tussen de vrije- en sociale sector zo optimaal mogelijk te houden.
- De *reserve Cameratoezicht* is ingesteld voor onderzoek en uitvoering naar de toepasbaarheid in de openbare ruimte.
- De *reserve Toekomstige ontwikkelingen* is onderverdeeld in vier gelijke delen van € 1,5 miljoen. De delen bestaan uit Uitwerking toekomstvisie Stompwijk, Bijdrage aan gebouwde parkeervoorziening M. Emantslaan, Bijdrage in de ontwikkeling van sportpark Westvliet en een Aanvullende investeringsbijdrage nieuwe museumfunctie. Een bedrag van € 120.000 is onttrokken voor de dekking van de kosten van de structuurvisie Stompwijk.
- Aan de *reserve Dekking incidentele kosten* is de onttrekking tot een bedrag van € 276.000 ten gunste gekomen van de exploitatie als dekking van de afschrijving van in 2007 gedane investeringen maatschappelijk nut en is een

bedrag onttrokken als storting in de reserve Dekking afschrijvingslasten voor het Speelruimteplan 2005 van € 280.000.

- De *reserve Spreiding uitname Algemene uitkering ivm BTW-Compensatiefonds* is ingesteld vanwege de gevolgen op de korting op de Algemene Uitkering van het Gemeentefonds te spreiden, welke met ingang van 2007 intreed. De spreiding vindt plaats over een periode van drie jaar tot een bedrag van € 1.000.000 per jaar.
- De *egalisereserve rioleringen* is ingesteld om het tarief te egaliseren en meen tegenvallers op te vangen. Een bedrag van € 21.000 is onttrokken om het tekort op de exploitatie van riolering te dekken.
- De *egalisereserve afvalstoffenheffing* is ingesteld om het tarief te egaliseren en het verrekenen van schommelingen in de exploitatie van de afvalstoffenverwijdering. Een bedrag van € 668.000 is onttrokken om het tekort op de exploitatie te dekken.

Voorzieningen

In artikel 44 van het BBV is gedefinieerd wat onder een voorziening moet worden verstaan.

Hieronder treft u een tabel aan met de ingestelde voorzieningen:

Tabel 9

	Boekwaarde aanvang	Vormen	Uitgaven	Vrijvallen	Boekwaarde einde
Verplichtingen, verliezen en risico's op balansdatum onzeker					
Voorziening spaarverlof	205	4	-38	0	171
Voorziening pensioenen wethouders	690	69	0	0	759
Voorziening grondexploitatie Leidschendam centrum	2.387	497	-331	0	2.553
Voorziening grondexploitatie Sijtwende	258	0	0	-258	0
Voorziening onderhoud van Rooyenschool	69	0	0	0	69
Voorziening Parkeerwachters	39	0	0	-39	0
Voorziening herinrichting nieuwe Driemanspolder	0	1.677	-36	0	1.641
Voorziening grondexploitatie Prinsenhof	0	4.227	0	0	4.227
Voorziening werkzaamheden Rodelaan	0	231	0	0	231
Voorzieningen grondexploitatie Lusthofstraat	0	3	0	0	3
Totaal verplichtingen, verliezen en risico's op balansdatum onzeker	3.648	6.708	-405	-297	9.654
Onderhoudsegalisatievoorzieningen					
Voorziening onderhoud buitenkunst	48	34	-24	-58	0
Voorziening afkoopsommen grafonderhoud	914	135	0	-130	919
Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	476	0	-18	-458	0
Voorziening onderhoud Forum Kwadraat	193	164	-210	0	147
Voorziening nazorg Nieuwstraat	417	0	-17	0	400
Totaal onderhoudsegalisatievoorzieningen	2.048	333	-269	-646	1.466
Van derden verkregen middelen met een specifieke aanwendingsrichting					
ISV/Stedelijke vernieuwingsfonds/reserve stadsvernieuwing	2.856	1.291	-668	0	3.479
Kleine kernenbeleid	15	0	0	0	15
Rijksregeling opvoedondersteuning	92	137	-161	0	68
Rijksregeling Tijdelijke Stimuleringsregeling Vluchtelingen	66	0	-14	-52	0
Voorziening projecten breedtesport	46	25	-40	0	31
Voorziening onderzoek en advies geluid en lucht	66	69	-105	0	30
Voorziening Onderwijsachterstandenbeleid	456	409	-726	0	140
Voorziening Buitenschoolse opvang	47	0	0	-47	0
Voorziening RMC gelden	15	39	-41	0	13
Voorziening werkdeel WWB 75%	2.350	727	0	0	3.077
Voorziening klimaatbeleid	67	46	-55	0	58
Voorziening jongerenwerk Prinsenhof	49	0	-25	0	24
Voorziening Woej	188	0	-188	0	0
Voorziening Tijd. Stimuleringsreg. Bevorderen actieve uitstroom	606	0	-180	-426	0
Rijksvergoeding preventief jeugdbeleid	0	35	0	0	35
Totaal van derden verkregen middelen met een specifieke aanwendingsrichting	6.919	2.778	-2.203	-525	6.970
Totaal	12.615	9.819	-2.877	-1.468	18.090

Bedragen x € 1.000

Onderstaand wordt puntsgewijs op enkele belangrijke mutaties in de voorzieningen ingegaan:

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's op balansdatum onzeker

- De *voorziening Spaarverlof* is ingesteld voor de verplichting jegens medewerkers van de gemeente Leidschendam-Voorburg die ADV-dagen sparen (spaarverlof), om deze dagen op enig tijdstip in de toekomst op te kunnen nemen. In 2007 is een bedrag van € 38.000 afgerekend met medewerkers.
- De *voorziening Pensioenen wethouders* heeft betrekking op toekomstige pensioenverplichtingen aan gewezen wethouders. De hoogte van de voorziening wordt jaarlijks bepaald aan de hand van actuariële berekeningen. Op basis van de berekeningen ultimo 2007 is een bedrag van € 69.000 toegevoegd ten laste van de exploitatie.
- De *voorziening Grondexploitatie Leidschendam centrum* is gevormd om toekomstige nadelige saldi op de betrokken grondexploitaties op te vangen. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op actuele herzieningen van de grondexploitaties. Op basis van de herziening is een deelexploitatie afgesloten en is een bedrag van € 331.000 ten laste van de voorziening gebracht. Daarnaast is op basis van een risicobeoordeling een bedrag van € 497.000 toegevoegd aan de voorziening.
- De *voorziening grondexploitatie Sijtwende* is gevormd om het toekomstig nadelig saldo te dekken. In 2007 is na een risicobeoordeling een bedrag van € 258.000 vrijgevallen.
- De *voorziening onderhoud van Rooyenschool* is gevormd ter dekking van de kosten na het afsluiten van de grondexploitatie voor onderhoud openbare ruimte.
- De *voorziening Parkeerwachters* is gevormd ter dekking van de salariskosten voor twee tijdelijk aan te stellen parkeerwachters. De voorziening is vrijgevallen tot een bedrag van € 39.000.
- De *voorziening Herinrichting Nieuwe Driemanspolder* € 1.677.000 is in 2007 gevormd voor de toegezegde gemeentelijke bijdrage aan de toekomstige ontwikkeling van deze polder. Uitgaven tot een bedrag € 36.000 zijn ten laste van de voorziening gebracht.
- De *voorziening grondexploitatie Prinsenhof* € 4.227.000 is in 2007 gevormd op basis van de herziening van de grondexploitatie.
- De *voorziening Rodelaan* € 231.000 is in 2007 gevormd na afsluiting van de grondexploitatie ultimo 2007 ter dekking van de resterende kosten.
- De *voorziening Grondexploitatie Lusthofstraat* € 3.000 is gevormd ter dekking van het verwachte tekort op de grondexploitatie.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen

- De *voorziening Onderhoud buitenkunst* is gevormd ter dekking van de jaarlijkse onderhoudskosten. Uitgaven zijn gedaan tot een bedrag van € 24.000. De voorziening is vrijgevallen tot het bedrag van het resterende saldo € 58.000.
- De *voorziening Afkoopsommen grafonderhoud* heeft tot doel de toekomstige lasten te dekken voor onderhoudswerkzaamheden aan die graven waarvan de eigenaar de onderhoudsplicht heeft overgedragen aan de gemeente door het betalen van een afkoopsom. De ontvangen afkoopsommen zijn tot een bedrag van € 135.000 in de voorziening gestort. Ten gunste van de exploitatie is een bedrag van € 130.000 vrijgevallen.
- De *voorziening Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen* is gevormd voor de toekomstige uitgaven voor groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen. In 2007 is in totaal een bedrag van € 18.000 ten laste gekomen van de voorziening voor o.a. de vervaardiging van een onderhoudsplan en diverse ontruimingsplannen. De voorziening is vrijgevallen tot een bedrag van € 458.000.
- De *voorziening Onderhoud Forum Kwadraat* is met ingang van 2004 gevormd voor de toekomstige uitgaven voor het groot onderhoud van het sportcomplex Forum Kwadraat. Er wordt jaarlijks een bedrag van € 64.000 gestort in de voorziening. In 2007 is in totaal een bedrag van € 210.000 ten laste gekomen van de voorziening voor o.a. aanbrengen van brandwerende voorzieningen en tussenmeters. In 2007 heeft een extra storting plaatsgevonden van € 100.000 om de voorziening weer op niveau te brengen.
- De *voorziening Nazorg Nieuwstraat* is gevormd voor o.a. kosten van nazorg voormalige gasfabriek Nieuwstraat en de grondwatermonitor. In 2007 zijn hiervoor kosten gemaakt tot een bedrag van € 17.000.

Voorzieningen van door derden verkregen middelen met een specifieke aanwendingsrichting

- De *voorziening ISV/Stedelijk vernieuwingsfonds* betreft ontvangen subsidies van de provincie voor het financieren van activiteiten op het gebied van stedelijke vernieuwing. De voorziening bestaat feitelijk uit 2 delen, te weten ISV I en ISV II. De ISV I is afgelopen maar een aantal projecten lopen nog door. Voor de ISV II is een subsidie ontvangen van € 1.291.000. In 2007 is voor een aantal projecten subsidie verstrekt tot een totaalbedrag van € 668.000.
- De *voorziening Kleine kernenbeleid* is gevormd ter dekking van de onderzoekskosten naar de haalbaarheid van een Kulturhus in de kern van Stompwijk.
- De *voorziening Rijksregeling opvoedondersteuning* is gevormd ter dekking van de kosten welke bij uitvoering van de regeling worden gemaakt. In 2007 zijn subsidies verstrekt tot een bedrag van € 161.000.
- De *voorziening Rijksregeling Tijdelijke Stimuleringsregeling Vluchtelingen* is gevormd ter dekking van de afrekening van de regeling. Uitgaven zijn gedaan tot een bedrag van € 14.000. Het restant van de voorziening is vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.
- De *voorziening Projecten breedtesport* is gevormd ter dekking van de kosten van diverse meerjarenprojecten. Uitgaven zijn gedaan tot een bedrag van € 40.000.
- De *voorziening Onderzoek en advies geluid en lucht* is gevormd voor het opstellen van geluidsbelastingskaarten, Verkeersmilieukaart en een Luchtkwaliteitskaart. Uitgaven zijn gedaan tot een bedrag van € 105.000.
- De *voorziening Onderwijsachterstandenbeleid* is gevormd voor de egalisatie van de lasten en baten en hiertoe is een bedrag van € 135.000 gekomen voor de afrekening Gemeentelijke Onderwijsachterstanden (GOA) 2006 en een bedrag van € 590.000 voor subsidies Voor- en vroegschoolse educatie (VVE). In 2007 is ten laste van de exploitatie een bedrag van € 409.000 toegevoegd aan deze voorziening.

- De *voorziening Buitenschoolse opvang* is gevormd ter dekking van de kosten van uitbreiding en instandhouding van het aantal plaatsen kinderopvang en buitenschoolse opvang. De voorziening is vrijgevallen tot een bedrag van € 47.000.
- De *voorziening RMC gelden* is gevormd ter dekking van de kosten voor het oplossen van de problematiek van registratie van voortijdig schoolverlaten. Uitgaven zijn gedaan tot een bedrag van € 41.000.
- De *voorziening Werkdeel WWB 75%* wordt gevormd uit het positieve resultaat op het Werkdeel WWB (ten opzichte van de rijksuitkering / exploitatie). Dit resultaat dient beschikbaar te blijven voor toekomstige uitgaven en/of terugbetaling. In 2007 is vanuit de exploitatie een bedrag gestort van € 728.000.
- De *voorziening Klimaatbeleid* is gevormd ter dekking van de kosten op het gebied van klimaatbeleid BANS 2007 – 2008. Uitgaven zijn gedaan tot een bedrag van € 55.000.
- De *voorziening Jongerenwerk Prinsenhof* is gevormd voor het treffen van een tijdelijke voorziening voor de jongerenproblematiek in de wijk. Uitgaven zijn gedaan tot een bedrag van € 25.000.
- De *voorziening Woej* is in 2006 gevormd. De stichting Woej is een instelling op het gebied van welzijn. De raad heeft besloten uit éénmalig financiële middelen een voorziening te treffen om een structurele gezonde financiële situatie bij Stichting Woej te waarborgen. In 2007 is het totale bedrag van de voorziening aan de stichting uitgekeerd.
- De *voorziening TSBAU* is in 2003 gevormd uit niet-bestede rijksmiddelen van de Tijdelijke Stimuleringsregeling Bevordering Activering en Uitstroom / ABW/IOAW/IOAZ. In 2007 is de voorziening vrijgevallen ten gunste van de exploitatie € 426.000 omdat de regeling beëindigd is. Met het Rijk is € 180.000 afgerekend.
- De *voorziening Rijksvergoeding preventief jeugdbeleid* € 35.000 is gevormd ter dekking van de kosten van deze rijksregeling.
- De *voorziening Dubieuze debiteuren* is gevormd op basis van een analyse van de debiteurenpositie van privaatrechtelijke-, belastingvorderingen en vorderingen op klanten van Sociale Zaken. De voorziening bedraagt ultimo 2007 € 1.148.000 en is op de balanspost debiteuren in mindering gebracht en gespecificeerd.

Vaste schulden

Tot de vaste schulden behoren de opgenomen langlopende geldleningen met een oorspronkelijke looptijd van één jaar of langer. Het verloop en de opbouw van de langlopende schulden is als volgt:

Tabel 10

	Boekwaarde aanvang	Vermeerdering	Aflossingen	Vervroegde aflossingen	Overige verminderingen	Boekwaarde einde
Binnenlandse banken	17.609	0	-2.093	0	0	15.516
Overige binnenlandse sectoren	28	0	-1	0	0	27
Overige binnenlandse sectoren (BWS)	2.459	0	0	0	-315	2.144
Totaal	20.096	0	-2.094	0	-315	17.687

Bedragen x € 1.000

De in de tabel vermelde aflossingen in 2007 betreffen reguliere aflossingen. De rente over het jaar 2007 bedraagt € 812.000 en is opgenomen in de exploitatie.

De opbouw van de vaste schulden in verband met het Besluit Woninggebonden Subsidies (BWS) is als volgt:

Tabel 10.1

	Boekwaarde aanvang	Boekwaarde einde
Nog toe te kennen subsidies	30	30
Voorlopige verplichtingen	250	158
Definitieve verplichtingen	2.179	1.956
Totaal	2.459	2.144

Bedragen x € 1.000

De post betreft door de gemeente toe te kennen- / toegekende subsidies aan instellingen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva bestaan uit kortlopende schulden en de overlopende passiva en zijn als volgt gespecificeerd:

Tabel 11

	Boekwaarde aanvang	Boekwaarde einde
Crediteuren algemeen	6.583	8.827
Betalingen onderweg	298	0
Kortlopende schulden aan publiekrechtelijke lichamen	1.536	366
Overige kortlopende schulden	51	51
Totaal kortlopende schulden	8.468	9.244
Liquide middelen	3.901	7.317
Overlopende passiva	5.176	5.846
Totaal vlottende passiva	17.545	22.407

Bedragen x € 1.000

Crediteuren algemeen / Kortlopende schulden aan publiekrechtelijke lichamen

Deze post betreft de nog te betalen facturen per 31 december 2007. Ultimo februari 2008 staat nog een bedrag open van € 33.000 als nog te betalen.

Overige kortlopende schulden

Op deze post zijn de ontvangen waarborgsommen van derden verantwoord voor € 51.000.

Liquide middelen

De kas-, bank- en girosaldi bedragen € 7,3 miljoen (schuld). De kassaldi bedragen € 21.000 (tegoed), het tegoed bij de Postbank bedraagt € 5.000 en de schuld bij de Bank Nederlandse Gemeenten bedraagt € 7.344.000.

Overlopende passiva

Enkele grote posten zijn

Rijksbelastingdienst loonheffing over de maand december 2007 bedraagt € 1.403.000 en het saldo loonheffing SOZA ultimo 2007 bedraagt € 249.000. Daarnaast zijn debiteuren 2008 vooruitontvangen € 121.000, nog te betalen aan instellingen WMO € 943.000, nog te betalen bijdragen aan derden € 430.000 en nog af te rekenen bijdragen SOZA € 173.000.

Van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is een subsidie ontvangen voor het jaar 2007 voor de Wet Inburgering € 988.000. Tevens is een subsidie van het Stadsgewest Haaglanden ontvangen voor de regeling Budget Locatiegebonden Subsidie € 819.000.

Gewaarborgde geldleningen

De gemeente staat garant voor de tijdige betaling van rente en aflossing van geldleningen van instellingen en particuliere huiseigenaren in het kader van de stimulering van het eigen woningbezit. Het totaal van deze garantstelling is niet in het balanstotaal begrepen maar afzonderlijk weergegeven. Aangezien de gemeente een risico loopt en verplicht kan worden achterstallige vorderingen te voldoen is het totaalbedrag van de garantstelling vermeld. In het verslagjaar 2007 heeft de gemeente Leidschendam-Voorburg geen bedragen hoeven betalen in het kader van borg- en garantstellingen.

De volgende groepen van gewaarborgde leningen zijn te onderscheiden:

- Geldleningen aan particulieren (bevordering eigen woningbezit)
- Geldleningen aan diverse instellingen (zie bijlage 3)
- Geldleningen aan instellingen met WSW waarborg (niet uit de balans blijvende garanties)

Geldleningen aan particulieren

Vanaf 1 januari 1995 is de verstrekking van nieuwe gemeentegaranties aan particulieren voor hypothecaire geldleningen inzake de aankoop van een eigen huis overgedragen aan de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen te Zoetermeer.

De voormalige gemeente Leidschendam heeft de tot en met 1994 verstrekte gemeentegaranties overgedragen, hiermee heeft zij haar risico afgekocht.

De verstrekte gemeentegaranties waarvoor de voormalige gemeente Voorburg borg staat, zijn niet overgedragen. De gemeente Leidschendam-Voorburg blijft voor deze garanties eigen risico dragen, met dien verstande dat een eventueel verlies voor 50 % kan worden verhaald op het Rijk. Voor het eigen woningbezit van de voormalige gemeente Voorburg bedraagt de garantstelling per ultimo 2006 totaal € 9,3 miljoen (per ultimo 2005 € 13,2 miljoen). Door late aanleveringen van gegevens door de hypotheeknemers betreft het hier de stand per 31 december 2006.

Geldleningen aan instellingen: borgstelling door de gemeente

Ultimo 2007 bedraagt de garantstelling verstrekt aan diverse instellingen € 58,3 miljoen (per ultimo 2006 is dit € 70,7 miljoen). Ten opzichte van 2006 is dit een verlaging van het risico van € 12,4 miljoen. Deze verlaging wordt veroorzaakt door reguliere aflossingen.

Niet uit de balans blijvende garanties

Geldleningen aan instellingen met WSW borgstelling

In 1995 heeft de gemeente besloten tot samenwerking met het Waarborgfonds sociale woningbouw (WSW). Nieuw verstrekte geldleningen worden vanaf dat moment door het WSW gewaarborgd. Het WSW heeft tot taak de toegang tot de kapitaalmarkt voor de deelnemers (corporaties) tegen de laagst mogelijke kosten te bevorderen. Het WSW verleent garanties aan geldgevers voor leningen voor nieuwbouw, woningverbetering, aankoop van woningen, verzorgings-/verpleeghuizen en activa met een maatschappelijke functie (niet-woningen). Het WSW kent een drieledige zekerheidsstructuur. De primaire zekerheid bestaat uit de soliditeit van de deelnemende toegelaten instellingen. Ten tweede biedt het vermogen van het WSW zelf zekerheid. De gemeente vervult, samen met het Rijk (elk voor 50%) een tertiaire achtervangfunctie. Vanwege de tertiaire achtervangfunctie door de gemeente, is deze borgstelling niet in het totaal aan waarborgen begrepen.

Het totaal openstaande bedrag van de uitstaande geldleningen WSW bedraagt per ultimo 2007 € 244,9 miljoen, waarvan € 122,4 miljoen door de gemeente gewaarborgd. Per ultimo 2006 is dit € 195,2 miljoen, waarvan € 97,6 miljoen door de gemeente gewaarborgd. In 2007 zijn zes nieuwe leningen verstrekt tot een bedrag van bruto € 58 miljoen. De afname van de uitstaande leningen wordt veroorzaakt door reguliere aflossingen. Daarnaast is één lening buitengewoon afgelost.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Lease- en huurcontracten

In 2007 is één huurcontract aangegaan. Daarnaast zijn vier contracten verlengd.

De contracten welke in 2007 lopen treft u hieronder aan.

- Op 1 juli 2005 is een overeenkomst afgesloten en per 1 januari 2006 aangepast voor een aanvullende ziektekostenverzekering voor minima. De overeenkomst loopt tot 31 december 2008. De overeenkomst wordt jaarlijks per 1 januari stilzwijgend met een periode van een kalenderjaar verlengd. Het jaarbedrag van de overeenkomst bedraagt € 132.000.
- Op 1 oktober 2003 is een overeenkomst afgesloten voor het verstrekken van sociaal juridische adviezen aan burgers. De overeenkomst is doorgelopen tot 1 januari 2008. Per deze datum wordt een nieuw contract aangegaan tot 1 januari 2010. Het jaarbedrag van de overeenkomst is € 194.184.
- Op 1 januari 2005 is een overeenkomst afgesloten in het kader van de schuldhulpverlening. De overeenkomst loopt tot 1 november 2008. Het jaarbedrag van de overeenkomst bedraagt € 278.000.
- De gemeente leasecontracten afgesloten voor de leasing van kantoormeubilair voor haar personeel. In 2007 liepen 3 van de 4 contracten af. Er is gekozen om deze 3 contracten met een periode van 12 maanden te verlengen. Na deze verlenging wordt het meubilair van deze contracten automatisch eigendom van de Gemeente Leidschendam-Voorburg. De huurprijs op jaarbasis in 2007 bedraagt € 51.000.
- Per 1 juli 2000 is de kantooruimte aan Herenstraat 1 opgeleverd. Voor de huur van deze ruimte is een contract met de verhuurder afgesloten voor de duur van vijftien jaar. De huurprijs op jaarbasis bedraagt per juni 2007 € 165.440. Door middel van indexering wordt de huur jaarlijks aangepast.
- Een overeenkomst is afgesloten voor lease- en printapparatuur en heeft een looptijd tot 1 februari 2011. De jaarlijkse verplichting bedraagt minimaal € 130.500.

- Met ingang van 1 november 2007 is de gemeente een huurcontract aangegaan voor de duur van 5 jaren van de locatie Nieuwstraat 2. De jaarhuur bedraagt € 45.500. De huurperiode wordt, indien noodzakelijk (is afhankelijk van nieuwbouw), telkens verlengd met 5 jaren.

De gemeente heeft verder met een aantal leveranciers overeenkomsten gesloten die een langere looptijd hebben. Men kan hier denken aan onderhoud, schoonmaakcontracten, dienstverlening koffieautomaten en dergelijke. Het materieel belang hiervan is echter beperkt.

Bijlage 1: staat van gewaarborgde geldleningen

Bijlage 2: single information single audit